

Ulinga wa Ajiya

Ucuduwu wa aatagada a nda

Luka, vuma na dñanai Alabari a Sa'ani a Luka, aysi da waru u dñanai Aatagada o Ulinga wa Ajiya. U shi tñ u ciga u damma ili i na i farai nñ aza e Itoni e Yesu. Aatagada o Ulinga wa Ajiya a fara tñ ubaqñ u na Aatagada a Luka a lyawai.

Ulinga wa Ajiya u damma tñ ili i na i farai na ama a na a toniyi Yesu cina u kuwñ. U damma tñ cine ama a nda a yuwain mmalu a dansaa ama adama e Yesu, waru u damma tñ cine ama a na a uwrawi a yuwain. Ruhu va Akiza golobo tñ ama a nda waru u kamba le tñ. Nu ufaru, ama a na ari elentsu a tñ a da goon a yuwusayin adanshi, ele da aza a Isra'ila. Ko atsumä a aza a Isra'ila ama o ro a 'yuwan tñ a usu adanshi e le, waru o una tñ aza e Itoni o ro adama e ili i na a dammai a aci e Yesu. A tyo de atsumä a aatagada a nda, Asulä a zuwa tñ aza e Itoni a damma ama e elentsu o ro koko'o adanshi e Yesu.

Ulinga wa Ajiya u damma tñ cine ikaka ya aza e Itoni i bazai e ida ya Isra'ila. U damma tñ cine Bituru, obolo nñ Bulu na akapi a ama a yuwain. U damma tñ mpolo n na aza a na a vadai usa'avu a yuwain, waru nñ cine a kambulai vani le upasu u le, waru nñ cine a lyunguyi ni ikambi tsara a kamba aza a na a vadai usa'avu upasu u le. Ne tsunda tsa da a'isa aza e Itoni a farai cine tsu reve nle ana'an.

Ili i na i ri pe ətsumə a aatagada a nda

1. A yuwan tə adanshi a Alabari a Sa'ani ətsumə a Urishelima (1:1-8:3)
2. A yuwan tə adanshi a Alabari a Sa'ani ətsumə a Yahuda nə Samariya (8:4-12:25)
3. Bulu yuwan tə mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (13:1-14:28)
4. A yuwan tə majiyan ma sa'ani ətsumə a Urishelima (15:1-35)
5. Bulu yuwisan tə mmalu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (15:36-18:22)
6. Bulu yuwan tə mmalu ma ta'atsu adama u yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani (18:23-21:16)
7. E reme tə Bulu ətsumə a Urishelima (21:17-23:22)
8. A tara tə Bulu a tyo Kasariya (23:23-26:32)
9. A tara tə Bulu a tyo Roma (27:1-28:31)

A 'yasən tə Yesu

¹ Tiwoflu, a aatagada o ufaru u və n damma
wu tə ili i na Yesu temei mayan obolo ni ili i na u
ritosuyi,

² hali urana u na a tara niyi a tyo zuva.

Amma kafu a tara yi a tyo zuva dada u yuwayin
ajiyat a na u dangwai adanshi a əbulə nu ucira u
Ruhu va Akiza.

³ Ana u kuwai, u rocosu le tə aciyayi wuma,
reve u roco le a na u 'yoyin nə linga icu'un icu'un.
U yuwan tə rana amunga a yuwusan adanshi
adama o tsugono tsə Əsula.

⁴ A yashi i na u dənəi a alya obolo ne ele,
u damma le tə, "She i lyawa Urishelima wan.†

Amma i puro she nã nzuwulai n na Dada yuwain u shiwan ne'en, za na n damma ndu nu unã u va,
⁵ Yahaya rumbu tã ama nã mini. Aa jima shi, aqv
 a rumbu du nã Ruhu va Akiza."

A tara tã Yesu a tyo zuva

⁶ Ana ajiya a dãnãi obolo nã Yesu,† e eceshe yi tã, "Zagbain, gogo da vaã kãmbuwã a aza a Isra'ila nã tsugono tse le waru?"

⁷ Reve u usu le, "Dada da goon ri nu ucira u na woo fobo yashi nã mantsa'a, aðu gba a ca du ucira u na yaa gura reve shi.

⁸ Amma i tã tsurã ucira nã Ruhu va Akiza† tãwa du. I to o'wo aza a na aa yuwan adanshi o una u va ãtsumã a Urishelima nã ãtsumã a Yahuda, nã Samariya, hali a tyo ukosu wu uvadî."

⁹ Ana u dammai ne, ele a ãkanlã, reve a tara yi a tyo zuva. Reve eleshe o ro a pupala yi, a gura enishe yi shi.

¹⁰ Ajiya'a lo a kãlyuwusa yi a kara a tyo zuva, reve ama e re wotowu nã ãtugu a uri e isawan mishin zuzu ne ele.

¹¹ Reve a damma, "Aðu ama a Galili, adama a nye i ri mishin a ãkanlã zuva? Yesu na a tarai ãtsumã a du a tyo zuva, u tã tawisa ununa ye enei a tara niyi a tyo zuva."

A dangwa tã aajiya o ro

¹² Ana ili i ndolo i farai, reve ajiya a lyawa Masasan ma Zetun, reve a yuwan mmalu u ta

rawa ana ukpakukupa uta'atsu (3,000)* a kambà Urishelima.

¹³ Ana a kambai ɔtsumà a lyuci gbain na a dñai, reve a kumba o u'wa wa zuva u na a dñai, ele da nan Bituru nà Yahaya nà Yakubu nà Andarawu nà Filibu nà Toma nà Batalamawu nà Matta nà Yakubu mawun ma Alfa nà Simo za na fo a tsu de Bakanani,[†] nà Yahuza mawun ma Yakubu.

¹⁴ Suru nle reve o boloto aciyele a yuwusan avasa kuci nà majiyan mà tà, obolo nà amaci o ro, nà Merit mma và Yesu obolo na azawawa'a e Yesu suru.

¹⁵ ɔtsumà a rana ndolo ibolo ya ama ukpaku nu ushin (120) aza a na a cayi okolo a dñà tà lo. Reve Bituru 'yon mishin, reve u damma,

¹⁶ “Azà a và, a ciga a 'yuwan o shiton Adanshi a Àsulà a na Ruhu va Akiza yuwain o unà wà Dàwuda adama a Yahuza, za na uwai elime a aza a na e remei Yesu.

¹⁷ Yahuza vuma da na dñai obolo nà ɔtsu, waru Yesu dangwa yi tà tsàrà u yuwan ulinga nà ɔtsu.”

¹⁸ (Yahuza tsula tà idà ni ikebe i na u winai Yesu, reve u riya u cikàto aaci, dàda ɔatsumà o boso niyi, reve iliyatsumà suru yu utà a alanga.

¹⁹ Aza a na a ri nden suru ɔtsumà a Urishelima a uwua tà ili i na i farai, dàdà e deyi

* ^{1:12} ɔtsumà e elentsu a na u danai udanu, u damma tà a na alanga a yi a dñà tà “mmalu ma Ashibi.” Wilà wa aza a Isra'ilà u tsu lyawa tà vuma yuwan mmalu n kilomita 1, ko u la'a akapi a mili wa'a ɔtsumà o urana'a, ko udasuwu ukpakukupa (1,000). Gogo u ta yuwan gashi mmalu m mini kupa. (Mini ayi da a tsu de minti nà Tsugana.) † ^{1:13} Àyi aala “Bakanani” to rocosu tsu vuma'a u tu nu uzuwu wa aci adama u kamba ama a yi.

ubə̄ta'a "Akalandama" ne elentsu e le, ana Ubə̄ta
wu Mpasa.)

20 Reve Bituru lyuwa elime na adanshi, "U tu
udanu a Aatagada e Ica,†

'U'wa wa yi wo o'wo tə uvaryi, she vuma dənu pe
wan.'

Reve waru u dammisa,

'Tsugbain tsə yi nanza tara.' ◊

21 "Adama o ndolo wo o'wo tə a ciga a 'yuwan
a dangula vuma ro o unə u vuma ndolo. Vuma
ndolo o o'wo u dənə tə obolo nə ətsu a mantsa ma
na Yesu Zagbain dənai obolo nə ətsu.

22 Waru wo o'wo u dənə tə nə ətsu a mantsa ma
na Yahaya rumbuyi Yesu, hali urana u na a tara
niyi e memere mə ətsu a tyo zuva. Vuma na aa
dangwa u ciga u 'yuwan woo o'wo za vu ucasu wa
Alabari a Sa'ani adama o u'yosun wə Yesu obolo
nə ətsu."

23 Dada a zagwai ama e re: Isuhu za na ə tsu de
Basaba za va aala Yusutu obolo nə Mataya.

24 Reve a yuwan avasa tsərə a gura dangwa
vuma sa'ani na ntsayi. Reve a damma, "Zagbain,
vu reve tə ookolo a vuma suru, vu roco tsu vuma
na vu cigai ətsumə a ama e re a nda.

25 Wo o'wo aajiya, u tara tsugbain tsa na Yahuza
lyawai, adama a na u 'yəwəi ubə̄ta u na wu ntsaa
niyi."

26 Reve a zuwa adanga a aci e le, reve Mataya
lyuwa, reve u bolo na akapi kupa nə za tə na
buwai.

◊ **1:20** Ica 69:25.

2

Utawu wa Ruhu va Akiza

¹ Ana urana wā Əbukit o Urana wa Kupoton*† a rawai, əzə e Itoni ə dənə tə ubətə u tə.

² Ele lo babu urevu, dāda a uwuwai ilama diga zuva gashi əabajini o upepu a da, reve u shiton u'wa'a suru u na ə ri pe nden.

³ Reve ili i ro gashi elentsu a akina ə təwə ya'ə le, reve u cipa a aci e le.

⁴ Reve o shiton le suru nə Ruhu va Akiza.† Reve e teme adanshi ne elentsu o ro koko'o, cine Ruhu va Akiza ne'e nle.

⁵ Aza a Isra'ilə ə əbundə a na a uwuwusa wovon wā Əsula ə dənə tə pe ətsumə ə Urishelima a yuwusan əganda a na ə təwəi bətə bətə.

⁶ Ana a uwuwai ilama i ndolo, reve ama o boloto əbundə. Reve a yuwan asalama lon, adama a na aza a na ə ri lo suru a uwwa tə ibolo ya əzə e Itoni a yuwusan adanshi ne elentsu ə lyuci le.

⁷ Reve a yuwan asalama ə abunda, adansa, “Ashe aza a na a yuwusan adanshi a nda əzə ə Galili a da suru shi?

⁸ Cine wo o'woi suru ntsu tsu uwwa nle a adanshi ne elentsu ə tsu?

⁹ Ətsu da pa nda aza a Paratiya na aza a Madaya obolo na aza a Elam na ama a Masapotomiya na aza a na o utəi Yahuda na aza a Kafadokiya na ama e ida ya Pontu na aza a Asiya.

* ^{2:1} Əbuki o Urana wa Kupoton waru ə tsu de yi tə “Penteko,” aala ə əbuki a da a na a tsu yuwusan a mantsa ma na a tsu pada kucci, waru abuki'i a tsu yuwan yi tə o urana wa kupoton a na a yuwain Əbuki a Mapasa. Urana u nda urana kupoton da dənə a na a 'yasəin Yesu ətsumə o ukwə.

¹⁰ Na aza a Firijiya na aza a Bamafiliya waru na aza a Masar, n̄aqaz̄ e ida ya Libiya zuzu n̄aq Kurani omocin diga Roma a na a matsain ȝatsuma q̄ a q̄adini a aza a Isra'ila na aza a na a vadalai a uwai ȝatsuma q̄ a q̄adini q̄ tsu.

¹¹ Atsu d̄a nda aza a Karita,† obolo na aza a Laraba suru ntsu tsu uwwa le t̄a a yuwusan adanshi ne elentsu q̄ tsu ȝatsuma q̄ e ili i na ȝasula a yuwain."

¹² Reve suru nle a lamba ili i na aa yuwan, reve a uwa asalama, adansa v̄ani le, "Nye i d̄a urevu wi ili i nda'a?"

¹³ Reve ozo o ro a uwa a yuwusaan le ulamu adansa, "Usowu u d̄a q̄ ri."

Adanshi a na Bituru yuwain

¹⁴ Reve Bituru 'yon mishin obolo na akapi a ajiya kupa n̄za za t̄a na buwai, q̄avu u 'yasañ udyo a yuwusaan le adanshi, adansa, "Ama a Isra'ila na aza a na q̄ ri nden Urishelima, i zuwa atsuvu yu uwwa ili i na maa damma d̄u.

¹⁵ Ama a na ye eneshe nda q̄ ri usowu shi, ana wo o'woi mantsa ma na tsu ri gogo rumu kucci vu usana d̄a.

¹⁶ Ayi ili i nda q̄yi d̄a Juwe vumavasula dammai,
¹⁷ ȝasula a damma: 'A mantsa mo ukosu n̄ta lyungu Ruhu v̄a q̄ 'yawā bata a ama.

Muwun n̄du olobo ne esheli a ta yuwan adanshi o usokowu.
Olobo q̄ du e te ene alavu alavu.

Mbara n̄du waru a ta yuwan alavu q̄ abunda.
¹⁸ Amayun Ruhu va Akiza t̄a t̄awa ubata wa ag-

bashi q̄ v̄a,
ali n̄q̄amaci a ta yuwan adanshi q̄ v̄a a rana ndolo.

19 N ta yuwan ili ya asalama zuva,
waru n to roco iroci e ida,
mpasa na akina n̄a mikyon n̄ lima.

20 A t̄ k̄ambuw̄a urana irumbu,
woto waru u to o'wo ushili ana mpasa
kafu urana wu Zagbain u t̄aw̄a,
urana u gbain u tsugbain.

21 A mantsa mo ndolo ma da za na yuwin dewu
atsum̄a ala a Zagbain w̄aq̄a tsur̄a iwawi.^{◊†}

22 “Adu əza a v̄a aza a Isra'ila, yu uwua adanshi
a na maa yuwan. Yesu va Nazara da vuma na
Asul̄a a kucinää ntsu a na u usu niyi. Amayun e
ili i ndolo Asul̄a o roco tsu t̄ e ili ya asalama i na u
yuwin, ni iroci za na u yuwin. Ili suru i fara t̄ e
esu a du.

23 A ca du t̄ ayi, reve yu una yi o ure u mavara
a akpata.† I yuwan t̄ ili i ndolo ni ikambi ya aza a
na e revei Wil̄a shi. Na ne suru, Asul̄a e reve t̄ ili
i ndolo i ta fara suru. U yuwan t̄ ifoñi i ndolo nu
ujimu.

24 Reve gba Asul̄a a 'yasan yi atsum̄a a akwakwa,
reve u k̄ambuw̄a yi wuma. Babu cine ukw̄a waa
gura guza yi.

25 Reve D̄awuda yuwan adanshi adama a yi,
'Kuci da n revei a na Zagbain ri obolo n̄ amu.
Adama a na u ri o ukere usa'ani u v̄a,
babu ili i na maa uwua wovon.

26 Adama o ndolo ookolo a v̄a a t̄ asuvu nden,
eelentsu a v̄a a t̄ n̄ mazanḡa,
lipu v̄a waru t̄ d̄an̄a nuuzuwo okolo.

27 Waa lyawa wuma u v̄a a aason shi,

◊ 2:21 Juw. 2:28-32.

waa lyawa Mawun ma Akiza mä yi maa shama shi.

28 Vu roco mu tä ure u wuma.

Vu shiton mu tä nä mäzanga adama a na vu ri obolo nä amu.’ ◇

29 “Aza a vä aza a Isra’ila, n ta yuwusaan du adanshi babu wovon adama a akaya ä tsu Däwuda. Däwuda kuwa tä waru ä cido yi tä, waru aason ä yi a tä pa obolo nä atsu hali ana'an.

30 Ayi vumaväsulä da, u reve tä Asluä a yuwaan yi tä nzuwulai na akucunu, a na u ta zuwa za ro mogono atsumä ä muwun n tsukaya mä yi, ununa u zuwai Däwuda o'woi mogono.

31 Däwuda ta zuwusa okolo e ili i na yaa fara elime adama o u'josun wu Zamawawa, † adansa, aa lyawa lipu vä yi a aason shi, waru lipu vä yi aa shama shi.

32 Asluä a 'yasan tä Yesu'u atsumaä ä kwakwa, atsu waru tse ene tä ne esu ä tsu.

33 A ca yi tä tsugbain o ukere usa'ani wä Asluä, waru u ushi tä Ruhu va Akiza o ukere wa Dada ununa a yuwain nzuwulai. Gogo waru Yesu ca tsu tä Ruhu va Akiza. Ili i na tsee eneshe, waru tsaa uwwusa da nda.

34 Däwuda da kumbai zuva shi, amma ayi na aciyayi u damma tä,

‘Aslazuva a damma tä Zagbain vä:

“Dänu o ukere usa'ani u vä,

35 she nä n zuwa n'yuwatan mä wu a apata a ana a wu.” ’ ◇

◇ 2:28 Ica 16:8-11. ◇ 2:35 Ica 110:1; Luk. 20:42-43.

³⁶ “Adama o ndolo, aza a Isra'ila suru e te reve a na Yesu ndolo za na a varai a akpata,† Asulà a kambuwà yi tā Zagbain nà Zamawawa.”

³⁷ Ana a uwmai ne, reve ili'i i ju'wàn okolo e le, reve e ece Bituru na akapi a ajiya a na a buwai, “Azà à va, nye i da tsaa yuwait?”

³⁸ Avu Bituru damma le, “She i vadala,† tsarà a rumbu du ătsumà a ala e Yesu Zamawawa, waru a yuwaan du gafura vu unusu u du. I tā tsurà une'e u Ruhu va Akiza.

³⁹ Nzuwulai n nda za du da nà muwun n du, obolo na Atakpaci. Amayun a da maa dansaa du, ili i nda adama a aza a na Asulazuva Asulà a tsu ee de à tyo e ekere à yi a da.”

⁴⁰ Reve Bituru yuwan alajiya o uga'an adansa, “N ta patishi du i wawa aciyàdu ătsumà e ili i na yaa cina ama e iwuya a nda.”

⁴¹ Reve aza a na a uwmai ili i na Bituru dammai, reve à rumbut le. O urana u ndolo ama a na à dashi toniyi a rawa tā ama ukpakukupa uta'atsu (3,000).

Ununa nden ma aza e Itoni n danai

⁴² Reve a zuwa okolo e le suru o uritosu wa ajiya nà muwwulai, a lyuwusa ilyalya obolo, na avasa.

⁴³ Reve wovon u reme le suru, adama a na Asulà a yuwait ili ya asalama ni iroci yà àbundà e ekere ajiya'a.

⁴⁴ Aza a na a cayi okolo o bolotosu tā ubatà u tā, reve à karà a nkambilai ni itana i le.

⁴⁵ A tsu wina tā itana ni ida i le, mantsa ma na ozo o ro à ri ni ili i na yaa damatosun le.

⁴⁶ Usana suru à tsu 'yawà tā à Aà'isamapada nà majiyan mà tā. A tsu lyuwusa tā ilyalya a 'wa le

obolo nā mazangā no okolo a tā, waru a lyuwusa tā Ilyalya yi Zagbain,

⁴⁷ na a yuwusayin Əsula ica. A tsurā tā isa'ani ubatā wa ama. Usana suru Zagbain dəshishi le tā ama aza a na a tsurai iwawi.

3

Aqakutsumā a kambā tā gbaga

¹ Ama a tsu 'yawā tā a Aq'isamapada a mantsa mā rumu ta'atsu vu urana. Urana u ro, Bituru nā Yahaya tā 'yawā tā adama a yuwan avasa.

² Ana a rawai zuzu nu unantsu wā Aq'isamapada u na a tsu de Unantsu u Sa'anī reve e ene aqakutsumā a na a matsain ukutsumu a na a tsu tanu, reve a zuwa yi, adama u yuwusan ipati.

³ Ana we enei Bituru nā Yahaya azama a uwa a Aq'isamapada, reve u pati le ikebe.

⁴ Reve Bituru nā Yahaya a kalyuwā yi ulobonu, əvu Bituru damma, “Kalyuwā tsu!”

⁵ Əvu aqakutsumā a u kalyuwā le nā majiyan ma na ee ne'e yi ikebe.

⁶ Dada Bituru dammai, “N ri ni ikebe i na maa ca wu shi. Amma n ta ca wu ili i na n ri nā əyi, atsuma o ucira wa ala e Yesu Zamawawa za va Nazara 'yon vu wala.”

⁷ Reve u reme yi ukere usa'ani, reve u kamba 'yasən yi. Ana u yuwain ne, reve ana nā əlu a yi a kambā gbaga, reve o o'wo mejegē.

⁸ Əvu wu 'yawan, reve wi isawan mishin na ana a yi. Əvu u kərə a mmalu. Hali u kərə a mmalu nu u yuwin ogodiyo a cibalasa Əsula. Əvu u kərə a uwa a Aq'isamapada ne ele.

9 Ama a na a dānai pe suru e ene yi tā a mmalu waru a uwua yi tā a cībalasa Àsula.

10 Ama a yuwan tā asalama lon, ana e enei ili i na i farai, a na aqakutsumā a na a tsu dānusu o Unànts u Sa'ani a yuwusan ipati i da kāmbāi gbaga.

Bituru yuwan tā alajiya àtsuma a Àq'isamapada

11 Reve ama a jikà a cina vuma'a uguzu nā Bituru nā Yahaya ubāta u na a tsu de Mákisa mā Sulemanu. Avu ama a na a dānai pe suru a uwa asalama e ili i na i farai.

12 Ana Bituru enei ama o bolotoi reve u teme alajiya adansa, "Aza a Isra'il, nye i da ili ya asalama a na aqakutsumā a u kāmbāi gbaga? Waru nye i zuwai i ri a akanlā a tsu, vadamma tsu yuwan tā ili'i nu ucira wa aciyātsu nā qabulā a tsu?

13 Àsula a Ibrahim nā Ishiyaku nā Yakubu n na nkaya n tsu n yuwayin aganda, ayi da u tāwayi aagbashi a yi Yesu nā tsugbain. Ayi da Yesu na i 'yuwain, reve i ca yi e ekere a Bilatu,[†] ko na Bilatu shi tā ciga u lyawa yi. Avu i damma Bilatu a na i ciga yi shi.

14 Za va akiza da u dānai, waru za vi isa'ani da, reve i 'yuwan yi àvu i damma Bilatu lyawaa du za mona ma ama.

15 Reve yu una za vu ucasu u wuma wā Àsula, amma Àsula a 'yasan yi tā. Àtsu gba tse ene tā ne esu a tsu amayun a nda.

16 Ucawu wo okolo àtsuma a ala e Yesu da a kāmbātoi aqakutsumā a nda gbaga e esu a du. Vuma na ye enei da, waru i reve tā ununa vuma nda shi ukutsumu. Ucawu wo okolo a yi e ekere e Yesu da a kāmbātoi niyi gbaga a mākakan mā du.

17 “Azə a va, n gura tə reve ili i na i yuwayin Yesu, i yuwan yi tə o ulambu wu urevu, hali ulambu wu urevu'u u kərə a tyo e ekere a azagbain a du.

18 Amma Əsulə a zuwa tə aməsulə a yuwan adanshi adama a Zamawawa de nu ujimu, a na u to sowo ətsumalimə e ili i nda suru, waru u shiton tə nzuwulai'i.

19 Vadalai i lyawa unusu u du suru, reve i vadala i kuru Əsulə, adama i tsurə gafura vu unusu u du.

20 Ne da yaqə tsurə mantsa mə wivuwun ubətə wə Əsulə, waru u tə dəshi lyunguwisə du nə Yesu za na u dangwai wo o'wo Zamawawa.

21 Zuva da Yesu aqə dənə hali mantsa ma na aq kəmbətə ili suru usa'avu, ununa Əsulə a yuwait nzuwulai nu ujimu, e ekere a aməsulə a akiza.

22 Musa damma tə, ‘Əsulə a tə ‘yəşən vumavəsulə tsə və ətsumə a ama a du. I polo atsuvu ulobonu yu uwua ili i na waa damma du.’ ◊

23 Waru Musa damma tə, ‘Za na uwuai ili i na vumavəsulə'qə u dammai shi a to utəqə yi ətsumə a ama a Əsulə, reve o una yi.’ ◊

24 “Waru aməsulə diga Sama'ilət a yuwan tə adanshi e ili i na aa yuwsan ana'an.

25 Adədu da muwun ma aməsulə o ndolo, waru i tə pe ətsumə a akucunut a nzuwulai n na Əsulə a yuwayin nkaya n du. U damma tə Ibrahim,† ‘Adama a mawun mə tə ətsumə o ugundo wə wu n ta zuwaa uvadı məbula aba'un.’ ◊

26 Amma ana Əsulə a ‘yəşəin aagbashi a yi Yesu, u lyungu yi tə a ‘yəwə ətsumə a ama a du aza a Isra'ilə o ufaru, u zuwaa du tə aba'un, reve u

◊ 3:22 U.Wl. 18:15. ◊ 3:23 U.Wl. 18:19. ◊ 3:25 Ufr. 22:18.

vadala du aza a ta ta diga o unusu u du.”

4

E reme ta Bituru na Yahaya

¹ Bituru nã Yahaya ątsumaq a adanshi, reve nan ganu nã zaghain vã ądugari a Aq'isamapada na aza a Sadukiya*† a tawã ubata u na a ri.

² A danaq ta nã ątsumolangu a na ajiya e re'e a danaq o ritosu ama a na, Yesu kuwã ta waru u 'yon ta. Ne da fo aq 'yasen ąkwakwã a kambã wuma.

³ Reve e reme le nu ulivu, avu a zuwa le o u'wa wa ali hali usana.

⁴ Ama nã ąbunda a na a uwai alajia e le a vadala ta, hali abunda a ali a aza e Itoni a rawa zuzu nu ukpukupu uto (5,000), babu nã amaci nã muwun.

⁵ O urana we ire, reve azagbain a aza a Isra'ila, nã mbara, nã munlu n Wilã o boloto Urishelima.

⁶ Hananaaabara a nan ganu fo u danaq ta lo, nã Kayafa, nã Yahaya† nã Iskandari ne edenge o ro va aabara a nan ganu.

⁷ Reve a tawã no ojoro e re'e a makakan me le. Avu e ece le, “Nu ucira ko na ala a zane da i yuwayin ulinga u ndolo?”

⁸ Reve Bituru za na danaq tapu nã Ruhu va Akiza, damma le, “Azagbain nã mbara mi ida i tsu,

⁹ i ta yuwusan tsu yeci i nda adama a na tsu yuwanisa'ani a tyo ubata wa aakutsuma'a? I ciga ta i reve ununa u kambai gbaga?

* ^{4:1} Aza a Sadukiya obolo a ama a azagbain a Yahuda a da, aza a na a usuyi adama o u'yosun wa ąkwakwã shi.

10 Lyawai n damma du hawun hali na ama a Isra'ila, u kambaq tə gbaga ətsumaq a ala nu ucira wə Yesu Kristi na utaqi Nazara. Vuma na i varai a akpata, agba Asulə a 'yasan yi tə ətsumaq a əkwakwa.

11 A yuwan tə adanshi a yi ətsumaq a Adanshi a Asulə, ubaqta u na a danai,

'Aatali a na asuwi a 'yuwain,

ayi da wo o'woi ikyun yu ucira ətsumaq o usaa.' [◊]

12 "Za lo a tsurə iwawit ubaqta wu za ro shi! Waru alat a za ro o lo ətsumaq o uvadī u nda na ama ee de reve a tsurə iwawi shi."

13 Reve azagbain a yuwan asalama lon, ana e enei Bituru nə Yahaya a gura yuwan adanshi a makakan me le okolo nden, adama a na ama a da a na a ri nu urevu u makaranta shi. Waru a gura tə reve ama a da a na a dənai obolo nə Yesu.

14 A gura damma le ili i ro shi, adama a na e ene tə vuma na a kambətoi gbaga na ajiya'a mishin a nge'en n le.

15 Avu azagbai'in a damma Bituru nə Yahaya a lyawa ukobu'u. Reve a uwa ndammulai vəni le.

16 E ecelei tə aciyele, "Nye tsaa yuwan na ama a nda? Tsaa gura wasan a na a yuwan ulinga wa asalama shi. Adama a na ama a Urishelima suru e reve tə ili i na i farai.

17 Amma tsu zuwaa nle utyo adama ili'i i yuwan əbunda ətsumaq a ama a tsu wan. Waru tsu ta zuwaa le utyo she a dəshi yuwaan za ro adanshi a ala e Yesu wan."

◊ **4:11** Ica 118:22; Mak. 12:10; Luk. 20:17.

¹⁸ Reve e dewishe ajiya'a o ukobu u le, ɖvu a damma le she ɖaʃhi yuwan adanshi ko uritosu adama a ala e Yesu wan.

¹⁹ Reve Bituru nã Yahaya ɖ usu le, “I ta majiyan Ʉsulã a ta la'a ciga tsu toni du ko ɖyi?

²⁰ Tsaa gura lyawa adanshi a sa'ani a na tse enei waru tsu uwmai shi.”

²¹⁻²² ɖvu ama suru ɖ kara a yuwusaan Ʉsulã ica adama e ili i na i farai: Vuma na yuwain a'wan amunga ukutsumu u kambai gbaga. Adama o ndolo azagbain a Yahuda e reve ununa aa ca Bituru nã Yahaya ɖtsumalimã shi. Reve a ca le wovon, reve a lyawa le ɖ kara.

Aza e Itoni a yuwan ta avasa

²³ Diga na a lyawa nle, reve Bituru nã Yahaya a bungã ɖazã e le ɖazã e Itoni, reve a damma le ili i na nan ganu a gbagbain nã mbara n dammai.

²⁴ Ana ɖazã e Itoni suru a uwmai ili i na i farai, reve o bolo okolo e le. ɖvu ɖ 'yasan udyo a yuwusan avasa, “Mogono ma Gbain, za na yuwain zuva ni ida, nã mala ni ili i na i ri pe suru.

²⁵ Vu yuwan tã de adanshi nu ujimu nã Ruhu va Akiza e ekere a akaya ɖ tsu mogono Dãwuda agbashi ɖ wu, adansa,

‘Adama ɖ nye ama o uvadi a yuwain upan?

Adama ɖ nye ama ɖ lungusã mantsa me le e ili ye pere?

²⁶ Ngono mu uvadi n fobo tã uvon, reve azagbain o bolo aci a 'yuwan Zagbain nã Zamawawa vã yi.’

²⁷ “Ili i nda i fara tã pa Urishelima. Hiridu Antibã, nã Bontu Bilatu gwamna, na Atakpací na

◊ **4:26** Ica 2:1-2.

ama a Isra'ila suru o ɓoloi aci e le, reve a 'yuwan Yesu, aagbashi a akiza ə wu, za na vu foboi wo o'wo Zamawawa.

²⁸ Mejego ma da, ili i na a yuwain suru, a yuwan le t̄ ununa vu yuwain de adanshi nu ujimu.

²⁹ Gogo Asulazuva, uwua iwuya i na a dansa, reve vu ca tsu agbashi ə wu okolo o ugbamu a mantsa ma na tsaa yuwusan alajiya a adanshi ə wu.

³⁰ Vu lyungu nu ucira wu ukambatosu gbaga, nu ulinga wa asalama ə wu, waru ili i nda suru i fara na ala a aagbashi ə wu Yesu."

³¹ Ana o kotoi avasa a nda, əvu usaa u na ə dənai u jingadə, reve suru nle a shiwan nə Ruhu va Akiza. Əvu a yuwan alajiya a adanshi ə Asula no okolo ugbamu.

Banaba ca t̄ ida ya yi

³² Azə e Itoni† suru ə dənə t̄ no okolo na asuvu a t̄, reve e ene utsuru u na ə ri nə ayi za le da goon shi, dada a kambusai aciyele vəni le.

³³ Əvu ajiya'a a ca urevetyowu wu ukwə nu u'yosun wə Yesu Zagbain nu ucira, waru ə tsurə t̄ isa'anit ya əbundə e ekere ə Asula.

³⁴ A dənə nu ulambu shi, adama a na mantsa a tyo mantsa ama a na ə dənai ni ida nə 'wa biti a winasa le t̄, əvu ə təwusaŋ ni ikebe'e wirə u t̄.

³⁵ Əvu a casu ajiya'a ikebe'e reve a casu aza a na a cigai ikambi.

³⁶ Apa iroci yi ili i na a yuwusain, vuma ro shi t̄ lo za na ə tsu de Isuhu za na ajiya'a a cayi aala Banaba (za na urevu wə yi u da Mawun mo Udashishi wo Okolo). Əyi za ve elentsu e Levi a

da, waru u t̄awāq t̄a diga Kuburu ida i memere ma mini.

³⁷ U dānāq t̄a ni ida, reve u wina yi, ̄avu u t̄awāq ajiya'a ni ikebe'e, tsārā a ca aza a na a cigai ikambi.

5

Ananiya na Safiratu

¹ A yuwan t̄a vuma ro na ̄a tsu de Ananiya, za na ̄ayi n̄a ka v̄a yi, Safiratu, a winai ida i le.

² Avu ̄a salalai a damma mejege wan ko iyan i da a winai ida'a. Ana a winai reve u t̄awāq na akapi e ikebe, ̄avu u damma ikebe i dada ndolo suru suru.

³ Reve Bituru damma yi, “Ananiya adama ̄a nye vu lyawai Malef̄ ma uwai o okolo ̄a wu? Vu yuwaan t̄a Ruhu va Akiza epen, ̄avu vu zuwaa aciyawu akapi e ikebe'e.

⁴ Itana'a ̄az̄a ̄a wu a da vu ta gura wina ko vu kud̄a wina le, cine vu cigai da vaa yuwan. Ko na vu winai itana'a, ikebe'e ̄az̄a ̄a wu a da na vaa gura yuwan une'e ne ele. Adama ̄a nye vu yuwin tsunda? Atsu da vu yuwayin epen shi, amma ̄Asul̄a a da vu yuwayin epen.”

⁵ Diga na Ananiya uwai adanshi o ndolo, reve u riya e ida reve u kuwushi. Aza a na a uwai ili i na i farai, a uwua t̄a wovon lon.

⁶ Reve olobo ̄a 'yon ̄avu a katala yi no okoro, reve e shede yi o ut̄a, ̄avu ̄a cido yi.

⁷ A tyo a mantsa me irumu i ta'atsu a na vali v̄a yi kuwai, ̄avu ka v̄a yi uwa, babu na u revei ili i na i farai.

⁸ Avu Bituru ece yi, “Ikebe i na avu na vali v̄a wu i winai ida i du i da nda?”

̄Avu ka'a u usu, “Ee, ikebe i dada ne.”

⁹ Reve Bituru damma, “Cine tsa da ᾳdu ra i salalai i yuwan cu'un vi ili i nda? Adama ᾳ nye i boloi aci i lyungwᾳ Ruhu vᾳ Asulazuva? Kᾳlyuwᾳ o unantsu, vu te ene ana o olobo a na ᾳ cidoi vali vᾳ wu, waru a ta tanu wu fo o utᾳ a alanga.”

¹⁰ Lo da u riyashi ᾳ makakan mᾳ yi ᾳvu u kuwa. Ana olobo'o a uwai, ᾳvu a cina yi ukwa. Reve e shede yi o utᾳ, ᾳvu ᾳ cido yi ᾳ nge'en ma aason a vali vᾳ yi.

¹¹ Reve wovon u reme ᾳza e Itoni lon obolo na ama a na a uwmai ili i na i farai.

Ajiya ᾳ kambato tᾳ ama ᾳ abunda gbaga

¹² Ajiya a yuwan tᾳ ulinga wa asalama† ni iroci yi ili ya asalama lon ᾳtsumaq a ama. Waru ᾳza e Itoni o tsu boloto tᾳ usana suru ᾳ Aq'isamapada e ebele a na ᾳ tsu de Makiṣa mᾳ Sulemanu.

¹³ Amma, adama o wovon, ama nᾳ ᾳbunda a kawan uwa obolo ne ele shi. Agba suru nᾳ ne, ama a casu le tᾳ tsugbain.

¹⁴ Suru nᾳ ne ali nᾳ ᾳmaci nᾳ ᾳbunda a cayi okolo a Zagbain.

¹⁵ Adama o ulinga wa asalama u na ajiya'a aa yuwusan, hali ᾳ karq ᾳ tawusaq nᾳ ᾳza ᾳ mɓalq e re mulyuci ᾳ agada e le na a avalu e le, a majiyan ko ululu wᾳ Bituru u tᾳ ju'wən ozo o ro e le ᾳ kambaq gbaga a mantsa ma na waa karalai.

¹⁶ Ama nᾳ ᾳbunda ᾳ tawaaq tᾳ na aza a na ᾳ danai nu ubanakun, na aza a na ᾳ ri no otoni ᾳ lima, diga mulyuci n na n ri zuzu nᾳ Urishelima. Waru ᾳ kambato le tᾳ gbaga.

A ca tᾳ ajiya ᾳtsumalima

¹⁷ Aabara a nan ganu na aza a Sadukiya a kara ta a tsushu'un na ajiya adama a malyuwa me elime ma na aa yuwusan o ulinga u le.

¹⁸ Dada e remei ajiya'a avu a zuwa le o u'wa wa ali.

¹⁹ Na ayin avu malingata ma Asula ma tawa, avu u kpantu'wə unantsu wu u'wa wa ali'i, reve wu utaa le pe.

²⁰ Avu u damma le, "Karai a 'yawə a makisə ma Aq'isamapada, i damma ama alabari a wuma a sa'avu a nda."

²¹ Usana a matawaa, avu ajiya'a a uwa a Aq'isamapada ununa malingata ma Asula ma damma nle, reve e reme uritosu wa ama.

Anaaabara a nan ganu na aza a na a danai lo obolo a rawai, reve e de ibolo ya Azgbain a Mbarat obolo na azgbain a Isra'il. Reve a lyungu nlingata n ro n 'yawə o u'wa wa ali'i, a tawa ne ele.

²² Ana nlingata'a n 'yawai o u'wa wa ali'i, a cina le pe shi, dada a kambushi ubaqwa azgbai'in, avu a damma le ili i na a cinai.

²³ Reve a damma, "Tsu rawa ta o u'wa wa ali'i, avu tsu cina unantsu'u ukpatowu, na asoja mishin o unantsu'u. Amma ana tsu katsu'wai, tsu cina pe za shi."

²⁴ Ana zgbain va ədugari na nan ganu a gbagbain va Aq'isamapada uwmai ili i na i farai, a gura reve cine ili'i i farai shi. Avu a kara a majiyan cine ili'i yoo o'wo.

²⁵ Ele pe avu za ro uwa u damma, "Gogo tsunda ama a na i zuwai o u'wa wa ali'i a ta de a Aq'isamapada o ritosu ama!"

26 Adama a nda a da zaghain va ɖadugari na ɖadugari a yi e remei ajiya'a a tyo ubat e ibolo. Ko na wo o'woi ɖadugari'i e reme le nu ukadu shi, adama o wovon u na ama aa vara le na atali.

27 Ana a tawai na ajiya'a ubat e ibolo'o, reve aabara a nan ganu a damma,

28 "Tsu damma du ta a alanga e eteshe, 'She i dashi yuwan uritosu ɖatsumaq a ala e Yesu wan.' Amma qdu da nda i kotoi Urishelima suru nu uritosu u du ɖatsumaq a ala a yi, qvu waru i tawaa tsu nu ukwa wa yi."

29 Reve Bituru na ajiya o ro a usu, "U la'a ta ulobonu tsu toni Asulaq a na tsso toni vadilima.

30 Yu una ta Yesu ana i vara niyi a akpata,† agba Asulaq a nkaya n tsu a 'yasan yi ta ɖatsuma a akwakwa.

31 Asulaq a zuwa yi ta o ukere usa'ani wa yi u zuwa yi ta Mogono na Za vi Iwawi. Asulaq a yuwan ta ne, tsara u ca aza a Isra'il a ure u na aa vadala tsara a tsura gafura vu unusu u le e ekere a Asulaq.

32 Tsu gura ta damma amayun e ili i nda, adama a na tse ene ta ne esu a tsu, ne da fo Ruhu va Akiza, za na wo o'woi une'e wa Asulaq e ekere a aza a na o toniyi Asulaq."

33 Ana nan ganu a gbagbain na azagbai'in a uwai ili i na ajiya'a a dammai, reve a sufuwa asuvu. Hali a shi a ciga o una le.

34 Ele pe qvu vuma ro na a tsu de Gamaliya, za ta ɖatsuma a Afarishi waru manlu ma Wilq 'yon mishin. Avu u damma a tara ne'en ajiya'a o uta a alanga ke'en.

35 Avu u damma nan ganu'u na azagbai'in, "Ama a Isra'il a, i yuwan majiyan ulobonu e ili i na

i farai a yuwusaan ama a nda.

³⁶ Koto u jima shi, a na Tuda dammai ayi vuma vu ucira da. Ama ą tyo ukpakunash (400) o toni yi tą. Amma ana o una niyi, ojoro ą yi e bete'we tą suru. Agba ko ili i ro tsu tsurash shi.

³⁷ Yahuza və Gəlili da tawai ąçapə ą yi a mantsa me mekece ma ama. Əvu u zuwa ama ą 'yəşən ama ugbozu, agba ąyi fo o una yi tą reve ojoro ą yi e bete'we fo suru.

³⁸ Əsalə a na maa ca du, ąyi da i lyawa ama'a a yuwan ili i na aa yuwan. Nnu ucira wa aciyele a da aa yuwusan uritosu ni ili ya asalama a nda, ą tə tawə ą kaləmə.

³⁹ Amma nnu ucira wə Əsulə u da aa yuwusan ili i nda, yaa gura putsaa le a lyawa shi. I ta cina aciyadu ą nləngi nə Əsulə."

⁴⁰ Reve obolo a ama'a ą usu əsələ ą yi. Əvu e de ajiya'a a uwa o ukobu reve a faba le. Əvu a zuwaa le utyo, she ą dəshı yuwan alajiya ətsumə a ala e Yesu wan, əvu a lyawa le.

⁴¹ Əvu ajiya'a a lyawa obolo'o nə məzəngə ma na Əsulə e ene tə ą tə no okolo ugbamu u na o sowo ətsuməlimə adama e Yesu.

⁴² Usana suru ą tsu 'yəwə tə ą Əa'isamapada a yuwusan uritosu a dansaa ama Yesu Zamawawa tə da. Waru a yuwusan tə ne a 'wa va ama.

6

A dəngwa tə aza e ikambi e cindere

¹ A mantsa ma na əza e Itoni ą karai ą dəshishi əbundə, agba suru nle aza a Isra'ilə a da. Əvu ozo o ro a na a yuwusan Tsuhelenit a uwa adanshi ą tyo ubətə wa aza a na a yuwusan

Tsuyahuda,† adansa, “Nna a kambusa nruna usana suru, nruna n tsu n tsu tsurə unatə na əza e le shi.”

² Dada Kupanejere'e o bolotoi əza e Itoni suru, reve a damma, “Woo lobono tsi icinai nu ulinga wa alajiya wa adanshi a Asula, reve tsu reme adama e ilyalya shi.

³ Aza a tsu, dangulai ama e cindere atsumə a du, aza a na i revei a ri na Ruhu va Akiza, nu urevu, tsu ta zuwa ulinga u nda e ekere e le.

⁴ Atsu gba'a tsu zuwa ugbozu ubatə wa avasa na alajiya nu uritosu wa adanshi a Asula.”

⁵ Reve asalə'a u yo'ono aza a na o bolotoi'i suru. Reve a fara dangula Istifanu vuma na ri nu ucawu wo okolo na Ruhu va Akiza lon. Reve o toni na Filibu, na Burukoro, obolo na Nikana, waru a dangula tə Timan, na Baramina, na Nikola va Antakiya, Takpacı na uwai o ure wi itoni wa aza a Isra'ilä.

⁶ Reve a tara ama e cindere'e a tawə ne ele a makakən ma ajiya, reve ajiya'a q kuruwə le ekere avu a yuwaan le avasa.

⁷ A yuwan tə alajiya a adanshi a Asula ubata suru. Reve əza e Itoni a dəshi əbundə lon atsumə a Urishelima, hali nan ganu va aza a Isra'ilä fo na əbundə a ca okolo e le.

E reme tə Istifanu

⁸ Reve Istifanu, vuma na tsurəi isa'anit nu ucira wə Asula lon, u yuwan linga va asalama ni iroci e memere ma ama.

⁹ Reve urana u ro ama o ro a na a ri a aa'isə a na a tsu de Aq'isə a Agbashi a na a Lyawai, a uwa mawasan na ayi. Ele aza a Isra'ilä a na o utəi diga

Kurani, nã Iskandariya, nã Kilikiya, ni ida ya Asiya i da.

¹⁰ Agba ko vuma tã gura yuwan nronuloi nã ayı shi, adama o urevu u na Ruhu va Akiza ca niyi.

¹¹ Usokowu dada a zuwai ama o ro a yuwaan Istifanu epen ana, “Tsu uwua yi tã a yuwusan adanshi a vama ą tyo e ekere a Musa, hali nã Ʉsula fo.”

¹² Reve adanshi'i u 'yasan ugbozu wa ama na munlu n Wilã mã ądini na azagbain. Reve e reme Istifanu ąvu ą tawã nã ayı ubatã wa azagbain ouge'etosu u na ą tsu de Azagbain a Mbara.

¹³ Reve ązã e epe'en a damma, “Vuma nda u tsu yuwusan tã adanshi e iwuya adama ą Aa'isamapada nã Wilã wa Musa.

¹⁴ Tsu uwua yi tã adansa a na Yesu va Nazara u to boso Aa'isamapada a nda reve u vadala agadu a Musa a na a lyawaa ntsu.”

¹⁵ Ana a uwmai ne, reve vuma biti ątsuma ą azagbain u vara akanla a Istifanu, reve e ene urewesu wã yi e ikanasa ana malingata mã Ʉsula.

7

Istifanu yuwaan tã azagbain adanshi

¹ Reveaabara a nan ganu e ece Istifanu, “Ili i na aa dansa a aciyawu amayun a da?”

² Dada Istifanu tsu usu, “Adu ązã ą va na azagbain, poloo numu atsuvu! Mogono mã Ʉsula za tsugbain mo roco tã aciyayi ya Ibrahim akaya ą tsu e ida ya Masapotomiya kafu Ibrahim tyo e ida ya Haran.

³ Asulà a damma yi tà, ‘Vu 'yon vu lyawa ida i na a matsan nuwu na ama à wu, reve vu tyo e ida i na moo roco wu.’ ◇

⁴ “Dada Ibrahim 'yoyin e ida ya aza a Kaldiya, reve u dànu Haran hali ukwà wa abara à yi. Reve Asulà à tawàto yi pa e ida i na i ri nden gogo.

⁵ Agba Asulà a ca yi agadu e ida'a shi, waru ko udasuwu u tà wi ida'a u ca yi shi. Amma Asulà a yuwan tà nzuwulai n na waa ca yi ida'a àyi nà limatan vu ugundo wà yi ko na u shi nà mawun ne'en shi.

⁶ Agba Asulà a damma yi tà, ‘Limatan và wu ta yuwan limocin e ida i ro ubàtà u na oo sowo àtsumàlimà ana agbashi hali a'wan ukpakunàshi (400).

⁷ Agba n ta zuwa ida i na i zuwai aza a Isra'ilà tsugbashi àtsumàlimà. Waru o ukosu u tsugbashi à to utà adama a yuwaan mu agàndà ubàtà u nda.’

◇ Ili i na Asulà a dammai da nda.

⁸ “Waru Asulà a yuwaan tà Ibrahim akucunut a mapada mo uryumbut a mantsa'a. Dada i zuwai a padai Ishiyaku mawun ma Ibrahim uryumbu àyi na ayin kunlà nu umatsun. Ishiyaku da tawà u matsain Yakubu, reve Yakubu matsan nkaya n tsu kupa ne ejere.

⁹ “Ele nkaya n tsu ana à ri à tsushu'un nà Isuhu zawa'a le, reve a wina yi wo o'wo aagbashi e ida ya Masar. Agba Asulà à shi tà obolo nà àyi.

¹⁰ Reve gba u wawa yi àtsuma àtsumàlimà à yi. Avu Asulà a zuwa yi u tsurà icigi e ekere a Firi'awuna,† mogono ma Masar, adama a na Asulà a ca yi tà urevu u na u kàralài. Dada i zuwai

◇ 7:3 Ufr. 12:1. ◇ 7:7 Ufr. 15:13-14.

Firi'awuna ca niyi tsugbain tsi ida tsa Masar na tsugbain tsu u'wa tsə yi suru.

¹¹ “Reve ambulu a uwa e ida ya Masar suru ni ida ya Ka'ana,† na ətsuməlimə lon, hali nkaya n tsu n lamba ilyalya.

¹² Əvu ana Yakubu uwmai ishina i tə de e ida ya Masar, reve u lyungu nkaya n tsu n 'yəwə n tsula.

¹³ O u'yəwu we ire u le dada Isuhu revetyoi aciyayi e ekere ə əzə ə yi, reve a tara le o roco Firi'awuna.

¹⁴ “Reve Isuhu lyunguwə dada və yi Yakubu na ama ə yi adama ə tyo Masar ama kupocindere no ozo o ton da suru suru.

¹⁵ Dada Yakubu† tyoyi Masar. De da əyi na nkaya n tsu n kuwai.

¹⁶ Reve ə purə etele e le suru ə tyo Shekem, de da ə cido nle a aason a na Ibrahim tsulai ni ikebet e ekere o olobo a Hama.

¹⁷ “Ana mantsa ma na Əsulə oo shiton nzuwulai mə yi ya Ibrahim ma rawai zuzu, reve ama ə tsu ə dashi əbundə ətsumə a Masar.

¹⁸ Əvu wo o'wo mogono ma sa'avu ma kumba tsugono tsa Masar, agba u ri nu urevu wi ili i ro adama ə Isuhu shi.

¹⁹ Əvu mogono u yuwaan ama ə tsu ugbozu u wuya, reve u roco le ətsuməlimə, hali u zuwa le a varishi muwun n le adama ə kuwə.

²⁰ “A mantsa mo ndolo ma da a matsain Musa mawun ma sa'ani. Mbara mə yi m 6ənə yi tə woto ta'atsu o u'wa u le.

²¹ Na əcəpə reve wo o'wo le ko a ciga ko a 'yuwan a vari yi, reve usheli u mogono u tsurə yi, reve u kungwato yi ana mawun mə yi.

22 Reve o rito Musa urevu wa aza a Masar suru, reve wo o'wo nu ucira ątsumą a adanshi ną ątsumą o ulinga waru.

23 “Ana u rawai a'wan amunga, urana u ro, reve u damma lyawa u 'yawą u bura ama ą yi, ama a Isra'il'a.

24 A mantsa ma dada we enei vuma va Masar e le'eshe vuma va Isra'il'a. Dada Musa rawai adama u wawa yi, reve u tsupaa yi wu una za va Masar'm.

25 U ta dansa ązə ą yi e te reve Ąsulą a lyungu yi tą u wawa le, agba a gura reve shi.

26 Ana usana u tawai waru, reve wu utisa mabura me le, ąvu we ene ama a Isra'il'a e re a nlangi. Ąvu u ciga wu kasa le. Ąvu u damma, ‘Ili i tą i da i ri, adama a nye yaa amatonloi?’

27 “Reve za vi igishi caço Musa ą nge'en, ąvu u damma yi, ‘Zane da zuwa nuwu zaghain ną za vu uge'etosu u tsu?

28 Vu ciga tą vu una mu ununa vu unai vuma va Masar yon?’ ◊

29 Ana Musa uwai ne, dada u sumai u lyawai ida'a, reve u reme limocin e ida ya Midiya, ubąta u na u matsain olobo e re a yi.

30 “Ana a yuwain a'wan amunga, urana u ro ątsumą o ogozo zuzu na Masasan ma Sinai,† reve malingata mą Ąsulą mą tąwą ya Musa ątsumą e elentsu a akina a madala o molopu.

31 Ana Musa ene niyi, reve u reme asalama e ili i na wee inda. Ana u rawai zuzu adama we ene, dada wu uwai udyo wą Ąsulazuva a dansaa yi,

32 ‘Amu da Ąsulą a nkaya n du Ąsulą a Ibrahim, ną Ishiyaku, ną Yakubu.’ Reve Musa reme meje'en

◊ **7:28** Mtą. 2:11-14.

adama o wovon, u d̄ashi gura k̄alyuwā ili'i shi.

³³ “Reve Əsulazuva a damma yi, ‘Fodo atan a wu adama a na ubat̄a u na vu ri ubat̄a wa akiza u da.

³⁴ Me ene t̄ a t̄sumalim̄ a na ama a v̄ a ri o sowuso a Masar;† waru mu uw̄wa t̄ m̄bal̄a mo okolo n le. N cip̄a t̄ adama n wawa le. T̄awā gogo, n t̄ lyungu wu a k̄amb̄a e ida ya Masar.’ ◇

³⁵ “Dada Əsulə a lyunguwisa vuma na ama a yi a 'yuwain de, za na a dammai, ‘Zane da zuwa nuwu zaghbain n̄ za vu uge'etosu a aci a tsu?’ Ni ikambi i malingata m̄ Əsulə ma na m̄ t̄wai ȳa'yi o molopu ma na m̄ d̄anai a madala, ma da mo o'woto niyi zaghbain n̄ zamawawa le.

³⁶ Nu uyuwusan wu ulinga wa asalama, dada wu utaq̄a nle e ida ya Masar a pasalai Mala m̄ Shili.† N̄ a 'yawi elime n̄ əcap̄a, hali a yuwan a'wan amunga t̄sum̄a o una.

³⁷ “Musa na aciyayi u damma t̄ ama a Isra'il, ‘Əsulə a ta dangwa vumavəsula tsə v̄ a t̄sum̄a a ama a du.’ ◇

³⁸ Musa d̄an̄a t̄ obolo no obolo a ama t̄sum̄a o una. Waru malingata m̄ Əsulə ma yuwan t̄ adanshi n̄ aysi a Masasan ma Sinai, na adanshi a əbul̄a. Ne da u ca ntsu adanshi a wuma'a.

³⁹ “Avu nkaya n tsu n 'yuwan ili i na Musa dammai, avu a 'yuwan a zuwaa yi atsuvu, reve a shi a ciga a vadala a k̄amb̄a Masar.

⁴⁰ Avu a damma Haruna,† 'Yuwaan tsu musula n na maa tsu walaa elime, adama a na tsu reve ili i na i yuwan Musa za na utaq̄a ntsu t̄sum̄a a Masar shi.’ ◇

◇ **7:34** Mt̄. 3:5-10. ◇ **7:37** U.WI. 18:15. ◇ **7:40** Mt̄. 32:1.

41 Reve a rumा amáli ana mágindim, reve a yuwaan yi kucci, ná abúki reve a zangána e ili i na a rumai ne ekere e le.

42 Dada Ásulá a vadalaan nle ucíná. Reve u lyawa le a 'yawá o toni urana, woto, ni italyo'o o o'wo musulá n le, ununa u ri pe udanu a aatagada a Amásulá:

'Ama a Isra'ilá, i yuwaan mu kucci ná sadaka atsumá a a'wan amunga a na i dánai atsumá o una shi.

43 I 'yásan tá masa'a† má amáli ubáta u na aa yuwusaan aamáli Mole áganda ná aamáli a talyo'o má du Rafani, i yuwan tá amáli o ndolo, ávu i yuwaan le áganda. Adama o ndolo i ta uwa a tsugbashi e ida ya Babilá alanga!'

44 "Reve nkaya n tsu n tanu Oogodo o Ucuwsant adama a cuwan ni ili i na Ásulá a yuwaan nle o una. A yuwan yi tá ni ifobi ununa Ásulá o rocoi Musa.

45 Ana a yuwain a'wan o ro, ávu Josuwa† uwa elime o uvon a aci e ida ya Atakpaci a na Ásulá a gbarai e ida i ndolo. A tara tá Oogodo'o a tyo a ndanáta n sa'avu n le. A yuwusan tá ulinga ná ayi a tyo mantsa má Dáwuda.

46 Dáwuda tsurá tá icigi e ekere a Ásulá, hali u pati a lyawa yi u suwaa Ásulá a Yakubu Aa'isamapada.

47 Amma Sulemanu† da tawái u suwa niyi.

48 "Agba ávu wo o'wo Mogono má Ásulá má tsu dánú o u'wa u na vadilimá suwai shi, ununa

◊ 7:43 Emo. 5:25-27.

vumavasulà dammai, àyi a yuwusan adanshi à Asulà,

⁴⁹ "Zuva ndanàtà n tsugono n và n ða,
uvadì waru udasata u và u ða.

Ubàtà u ne u ða yaa gura suwaa mu?
I ta gura suwaa mu wivuwatan?

⁵⁰ Àmu ða n yuwain ili biti àtsumà a zuva ni iða ne
ekere à va shi?" ◊

⁵¹ "Àdu agbawata, aza a na okolo e le à ri mejege
shi, aza a na atsuvu à ðu à ri u'ulu. I ta yuwusan
nronuloi nà Ruhu va Akiza kuci. Ununa nkaya n
ðu n yuwusain, ne ða yaa yuwusan.

⁵² Àtsumà a amàsulà zane ða nkaya n ðu n
'yuwain shi? Hali gba o una aza a na a yuwain
adanshi o utàwu wu Za và Àbulà na i winai hali
yu una yi.

⁵³ Ko a na i ushiyi Wilà wà Àsulà e ekere a nlin-
gata mà Àsulà, ne ða i 'yuwain à kuru yi mejege
suru suru."

Mona ma Istifanu

⁵⁴ Ana azagbain a Isra'ila a uwai ne, reve a
uwwa upan lon, hali a uwa maluma ma akatsu
adama o upan.

⁵⁵ Istifanu gba ana u ri nà Ruhu va Akiza, reve u
zuwa esu à yi zuva àvu we ene tsugbain tsà Àsulà.
Àvu we ene Yesu mishin ubàtà u tsugbain o ukere
usa'ani wà Àsulà.

⁵⁶ Reve u ðamma le, "Kalyuwai, me ene tà zuva
ukpàtu'u, reve me ene Mawun ma Vuma mishin
ubàtà u tsugbain o ukere usa'ani wà Àsulà!"

⁵⁷ Reve a ula atsuvu e le na akatsu o oruwo lon.
Reve à zura yi nu u tà.

◊ **7:50** Isha. 66:1-2.

58 Reve o utaa yi o ugyuru, dada a uwai mavara ma yi na atali. Reve aza a na a shi lo a uwua niyi a adanshi o fodo ątugu e le o boloto le a mąkakąn mo ulobo u na a tsu de Shawulu.*

59 Ele a vuvarasa yi, reve Istifanu yuwan avasa u damma, “Yesu Zagbain, ushi wivuwun u va.”

60 Ana u dammai ne, dada u kingyoi reve u damma nu ucira, “Asulazuva she vu tara le nu unusu wan.” Dada u kuwai.

8

1-2 Shawulu shi ta ątsumaq a aza a na a usuyi ili i na a yutain a mantsa ma na o unai Istifanu. Reve ama o ro aza a na a yuwsaan Asula ąganda a tawa a cido Istifanu na mesun lon.

Aza e Itoni e bete'we ta adama a ątsumalima

Reve urana u ndolo ątsumalima lon a uwa e ekere a azä e Itoni a na a ri Urishelima. Reve azä e Itoni suru e bete'we a tyo Yahuda na Samariya,† she ajiya goon a da e isawain Urishelima.†

3 Reve Shawulu gba'a u uwa a garasa bata bata a casu azä e Itoni ątsumalima lon. U uwusa ta a 'wa nu u remi ali na ąmaci nu u 6arusu nle o u'wa wa ali.

Alajiya a Filibu e ida ya Samariya

4 Reve aza a na e bete'wei a yuwsan alajiya a Alabari a Sa'ani.†

5 Reve Filibu saba a tyo a lyuci gbain ątsuma a Samariya reve u uwa a yuwsaan le alajiya a Zamawawa de.

* **7:58** Shawulu: A tyo de a tawa ta e de vuma nda na aala Bulu, waru u tawa ta wo o'wo za vi Itoni ya ąbulę e Yesu Kristi Zamawawa.

⁶ Ana ama a uwai, waru e enei linga va asalama a na Filibu yuwain, reve o polo atsuva lon.

⁷ Reve o utaq̄ otoni a lima n̄ abunda atsuma a ama, avu otoni a lima' a a uwa yisaali lon. Ozo o osowi a lipu na akutsuma n̄ abunda a kamb̄ ta gbaga.

⁸ Adama o ndolo, reve a uwa mazanga atsuma a lyuci'i suru.

⁹ Vuma ro shi ta pe a lyuci'i za na a tsu de Simo a yuwusan tsuboci kuci. Ama a lyuci'i a shi ta a yuwusan asalama a yi, u shi ta a tarasa aciyayi ili i ro.

¹⁰ Ama a Samariya zaghain na mawun a shi ta a tsu yuwusan adanshi a yi, adansa a na, "Vuma nda ta nu ucira wa Asula, a tsu de yi ta Za vu Ucira."

¹¹ Reve a kambuwā ugbozu ya'a yi adama a na u jima ta a yuwusaan le linga va asalama o ure u tsuboci.

¹² Ana ama a usuyi alajiya a Alabari a Sa'ani o tsugono tsə Asula a ala e Yesu a na Filibu yuwaan nle, avu a rumbu le ali na amaci.

¹³ Reve ayi Simo fo na aciyayi u ca okolo a yi, avu a rumbu yi. Reve u reme itoni ya Filibu ubat̄ u na u tyoyi biti. Ana we enei iroci na linga va asalama a na a yuwusan reve u uwa asalama lon.

¹⁴ Ana ajiya a na a ri Urishelima a uwai ama a Samariya a usu ta adanshi a Asula, reve a lyunguwa le Bituru na Yahaya.

¹⁵ Ele gba ana a rawai reve a yuwaan le avasa adama a tsurā Ruhu va Akiza,

¹⁶ adama a na koto shi Ruhu va Akiza'a u cipa a le shi. A shi ta a rumbu le goon na alat e Yesu

Zagbain.

¹⁷ Reve ą kuruwą le ekere, dada ą tsurą Ruhu va Akiza.

¹⁸ Ana Simo enei nu ukurusu we ekere u da ą tsu tsurą Ruhu va Akiza, dada u shi u cigai u ca Bituru na Yahaya ikebe.

¹⁹ Avu u damma, “Ca numu cu'un vu ucira u nda fo, adama za na n kuruwayı ukere suru u tsurą Ruhu va Akiza!”

²⁰ Reve gba Bituru usu yi, “Vu tą kuwą ąvu ni ikebe yą wu suru, adama a na vu zuwai ni ikebe i da a tsu tsurą une'e wą Ąsula.”

²¹ Vu pe na akunda ątsumą o ulinga u nda shi, ko ke'en, adama a na ookolo ą wu ą ri mejege na Ąsulą shi.

²² Vu vadalał vu lyawa iwuya yą wu, vu pati Ąsulą adama u yuwaan wu gafura vi ili i wuya i na vu sokoi o ookolo ą wu.

²³ Adama a na me ene tą vu tą na tsushu'un, waru vu tu ugbedegu nu unusu.

²⁴ Reve Simo usu u damma, “Patiya numu Mogono mą Ąsulą adama ko ili i tą e ili i na vu dammai i tsurą mu wan.”

²⁵ Ana Bituru na Yahaya rocoi amayun a adan-shi o Mogono mą Ąsulą, reve ą kąmbą Urishelima a yuwusan alojiya a Alabari a Sa'ani ą mulyuci ma aza a Samariya na ąbunda.

Filibu na vumagbain va Habasha

²⁶ A mantsa mo ndolo reve malingata mą Ąsulą mo ro ma damma Filibu, “Yon vu saba uyagi vu kuru ure wo ogozo u na wu utai Urishelima ą tyo Gaza.”

27 Reve u 'yon u reme ure, dada u ga'ain nã zaghain vi izuwa* o tsugono tsu ka Kandakatu vi ida ya Habasha. U shi ta u 'yawã Urishelima adama u yuwan aganda.

28 Ayi a mãkambaq nden e keke vi ido va yi, avu u uwa desununa a Aatagada a Ishaya vumavasula.

29 Reve Ruhu va Akiza damma Filibu, "Wala a rawa zuzu nã keke vi ido i ndolo, vi isawan lo nã vuma'a."

30 Dada Filibu sumai a rawa zuzu dada u tsu uwu yi e desununa a aatagada a Ishaya† vumavasula. Avu we ece yi, "Vu te reveshe ili i na vee desununa?"

31 Avu u usu, "Te gba? She nã za ro cuduwa mu." Reve u pati Filibu kumba u danu nã ayi.

32 Ubata u na u shi e desununa u da nda, "O rono yi ta a tyo ubata u mapada ana kyon,† ununa magiri'i ma tsu danã kpaku ubata wu za na oo kukoduso yi eleme,

ne da ko una wa yi u kpatu'wa shi.†

33 O roco yi ta atsumalimã hali a putsaa yi ni ili i na i ri mejege.

Zane da aa gura ca alabari a limatan a muwun ma yi nã muwun mu ugundo ma yi?

Babu za, adama a na o kodoi wuma wa yi atsuma o uvadi."◊

34 Avu zaghain'in u damma Filibu, "Damma mu, vumavasula nda adanshi a zane a da waa yuwusan? Adanshi a aciyayi ko za ro?"

* **8:27** E elentsu a aza a Heleni a ta dansa zaghain na o fofoi arawa.

† **8:32** Atsuma o ubata'a, ayi kyon u ta ne eleme o uga'an. Za ro ta gura kukodo eleme'e reve u yuwaan umuna ko utugu babu o una yi. ◊ **8:33** Isha. 53:7-8.

³⁵ Reve Filibu kpătu'wă una wă yi u teme nu ubăta u na wee desununa'a, ăvu u yuwaan yi adanshi a Alabari a Sa'ani! e Yesu.

³⁶ Ele ătsumă a mmalu, reve a rawa ă mini mo ro. ăvu zagba'i in u damma, "Nda mini! Nye yaa putsaa ăa rumbu mu?"

[
³⁷ ăvu Filibu usu u damma, "Nă vu usu Yesu Zamawawa Mawun mă ăsulă ma dă, n tă rumbu wu."

Reve vuma'a u usu, "N usu tă Yesu Mawun mă ăsulă ma dă.]"[‡]

³⁸ Reve u zuwa e isawaton keke vi ido'o. Reve ele ra a uwa ă mini'i, reve Filibu rumbu yi.

³⁹ Ana o utăi ă mini'i, reve Ruhu Mogono mă ăsulă mă kafa Filibu, agba zagbai'in u dashi ene yi waru shi. Reve u kără ă măzăngă mă yi.

⁴⁰ Agba reve e ene Filibu ă lyuci va Azatu. Reve u kăndăruwă ilyuci suru a yuwusan alajiya a Alabari a Sa'ani, hali u rawa Kasariya.

9

Shawulu kamba ta za vi Itoni

¹ Shawulu ăyuwa tă elime a casu ăză e Itoni ătsumălimă lon, adansa a na u to una le. Reve u 'yawă ya aabara a nan ganu,

² reve u pati u ca yi mpepelime ă 'yawă ă a'isă atsumă a Dimaska. U zamishi tă ubolu wa aci u le, tsără nu u tsură pe aza a na o toniyi Ure wu Zagbain u lyungwă le, ali nă ămăci, tsără waru u tăwă ne ele wunlu a akani ătsumă a Urishelima.

[‡] **8:37** Ayi uguzu u nda wu pe ătsumă a akuci a atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a na ă ri ufanu nu ujimu shi.

³ Ana u rawai zuzu nã Dimaska adama o ulinga u ndolo, babu usan̄ reve ekan̄ o utã de zuva u kandaruwã yi.

⁴ Reve u riyã e ida, reve wu uwwa udyo, adansa, “Shawulu, Shawulu, cine tsa da voo bongishi mu?”

⁵ Reve u damma, “Avu da zane, Zagbain?”

Reve udyo'o u damma yi, “Amu da Yesu za na voo bongishi.

⁶ 'Yon vu uwa ȝtsumã a lyuci ndede, a ta damma wu ili i na vaa yuwan.”

⁷ Reve n'utsã mu mmalu mã yi a kudã a yuwan adanshi, a ta uwwusa udyo agba e ene vuma shi.

⁸ Reve Shawulu 'yon, ana u kpatu'wai esu a yi u gura ene shi. Reve e reme yi ukere reve a tawato yi Dimaska.

⁹ U yuwan tã rana ta'atsu urumbãnu, u lyuwa shi agba u sowo shi.

¹⁰ A mantsa'a za vi Itonit ro dãna tã pe ȝtsumã a Dimaska, za na a tsu de Ananiya. Zagbain yuwaan yi tã adanshi ȝtsumã a alavu alavu, adansa, “Ananiya.”

Reve ayi u usu, “Amu da nda Zagbain.”

¹¹ Reve Zagbai'in damma, “'Yon vu 'yawã o ure u na a tsu de Ure u Mejege. Vu 'yawã o u'wa wa Yahuza ve ece ko vuma va Tarsu tã pe za na ri na aala Shawulu. U tã lo a yuwusan avasa ubata'a.

¹² N roco yi tã alavu alavu a vuma na a tsu de Ananiya a uwa, u zuwaa yi ukere adama we enishe ure.”

¹³ Avu gba Ananiya usu u damma, “Zagbain n sowo tã a uwusua adanshi a vuma nda'a o unã wa ama nã ȝbundã, adama e iwuya ya ȝbundã a na u yuwayin ama a akiza a wu ȝtsumã a Urishelima.

14 Ayi da nda nan ganu a gbagbain a ca niyi ucira u reme vuma na yuwain avasa atsumā a ala q wu.”

15 Reve Zagbain damma yi, “Avu de 'yawā adama a na ayi vuma na n dangwai da tsāra u yuwan ulinga u va, tsāra u revetyo ala q va atsuma a Atakpaci, nā ngono, na aza a Isra'ila.

16 Amu na aciyavā n to roco yi cu'un va atsumālimā a na woo sowo adama a ala q va.”

17 Reve Ananiya 'yawā reve u uwa o u'wa'a, avu u canana ukere wā yi avu u ju'wan Shawulu, u damma, “Moron mā vā Shawulu, Yesu Zagbain da lyungu numu q tyo ya'a wu. Yesu za na roco nuwu aciyayi o ure u na vu kuruyi. U ciga wu tā tsāra vu dāshi gura ene ure, reve waru o shiton wu nā Ruhu va Akiza.”

18 Babu usan reve ili i ro i riya diga pe esu'u gashi akaba, dāda we eneshi ure. Avu u 'yon, dāda q rumbu niyi.

19 Reve u lyuwa ilyalya dāda u tsurashī ucira.

Shawulu yuwan ta alajiya atsuma a Dimaska

Reve Shawulu yuwan rana re obolo nā aza e Itoni a na q ri pe atsumā a Dimaska.

20 Babu a jima, dāda Shawulu temei alajiya e Yesu atsumā q q'isā a aza a Isra'ila, adansa Yesu da Mawun mā Asula.

21 Reve aza a na a uwwa niyi suru q kāra a asalama, adansa, “Ayi nda ayi da vuma na unusai aza e Itoni, reve waru u bete'we le, ele aza a na e desu atsumā a ala o ndolo shi? U tāwā tā pa tsāra u reme le, reve wu nlā le na akani, reve waru u 'yawāto le q mākākān ma nan ganu a gbagbain shi?”

²² Reve Shawulu dashi tsura a ucira atsuma a alajiya a yi. Agba aza a Isra'ila atsuma a Dimaska a gura polo yi a adanshi a yi shi, a na Yesu da Zamawawa va amayun.

²³ Ana a yuwain rana meketeci, avu aza a Isra'ilat a yuwan ifobi i na oo una Shawulu.

²⁴ Reve ayi wu uwuwa ifobi i le. A zuwusa ta esu e le usana nu ulivu o unantsu wu ukari u lyuci tsara o una yi.

²⁵ Na ayin, avu ojoro a yi a tara yi, reve a talyuwato yi atsuma a aasaka na wungu wu ukari.

Shawulu kambə ta Urishelima

²⁶ Ana Shawulu tawai Urishelima, u yuwan ta atyo a na waa yuwan tsara u bolo aci no ojoro.† Avu suru nle a uwuwa wovon adama a na a usu ko ayi oojoro a da shi.

²⁷ Avu Banaba tara yi a tyo ubata wa ajiya. Reve u damma le ununa Shawulu enei Zagbain o ure. Reve waru u damma le cine Zagbain yuwaan niyi adanshi, na cine Shawulu yuwan alajiya adama e Yesu a lyuci va Dimaska babu wovon.

²⁸ Diga lo dada Shawulu remei ma'uwa na wu uti obolo ne ele atsuma a Urishelima. Reve u uwa alajiya atsuma a ala a Zagbain, babu wono babu wovon.

²⁹ Reve u uwa a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila a na a yuwusan Tsuheleni,† reve u uwa mawasan ne ele. Avu a zamishi ure u na oo una yi.

³⁰ Ana aza a yi a uwai ili i na i ri pe, dada a tara niyi a 'yawə Kasariya avu a tara yi a wantsun a kambə Tarsu.

31 Mantsa mo ndolo ma da aza e Itoni a Yahuda, na Galili, nä Samariya, a tsuräi nden n lafiya. Aza e Itoni a tsurä tä ucira, reve a dashi abundä ni ikambi yä Ruähu va Akiza a yashi i na a danai a mmalu nä Zgbain.

Bituru 'yawa ta Japa na Lida

32 Reve Bituru kändaruwä ubätä suru tsära u kalyuwä le. Ayi atsumaä a akandariyä, reve u täwä u cina aza a akiza a lyuci va Lida.

33 A lyuci dada u cinai vuma ro za na a tsu de Iniyasu nä mägalä n tsukutsumä a'wan kunlä.

34 Reve Bituru damma yi, "Iniyasu, Yesu Zamawawa kambäto wu tä gbaga. 'Yon vu kutsulu aavalu a wu." Babu usän, reve u 'yoshin.

35 Reve ama a Lida ni ida ya Sharana suru a vadala a tyo ubätä wu Zamawawa ana e enei Iniyasu a mmalu.

Bituru kambato ta Dokas wuma

36 Atsumaä a lyuci va Japa ka ro za vi Itoni danai tä pe za na a tsu de Tabita a na Dokas* na Tsuheleni. Ka'a u zuwa tä aciyayi u yuwan ulinga u sa'ani, reve waru u danai a kambusa alambi.

37 A yashi'i u banakan tä, reve u kuwä. Ana a sumba niyi reve o voton yi a aasula a zuva.

38 Ana a uwai Bituru tä Lida, lyuci na ri zuzu na Japa, reve a lyungu ama e re a lyawa Japa a 'yawä a damma yi, "Yuwan ankuri, täwä gogo, she vu jima wan."

39 Reve Bituru 'yon u kuru le. Ana u rawai, avu a 'yawäto yi a aasula a zuva. Nrunä suru e isawan tä

* **9:36** Aala a Tabita nä Tsu'arama, Dokas nä Tsuheleni ele ra urevu u tä u da le. Urevu u le u da mere'on.

zuzu nā ayı, e mesun. Reve a uwa o rocosu ątugu na akapi e itana i na Dokas u yuwaan nle ayı obolo ne ele.

⁴⁰ Reve Bituru utaq le suru, reve u kądəto u yuwan avasa. Reve u vadala ą tyo ubatə wə aakwakwa'a, reve u damma, "Dokas 'yon." Reve u kpətu'wə esu. Ana we enei Bituru reve u 'yon u danu.

⁴¹ Reve Bituru cananaa yi ukere ąvu u kamba yi tsarə u 'yon. Reve u de ązə e Itoni obolo nā nruna, dada u roco le a na Dokas kambai wuma.

⁴² Adanshi o ndolo a uwa tə batə suru ątsuma e ida ya Japa. Reve ama ą ąbundə a vadala ą tyo ubatə wu Zagbain.

⁴³ Bituru yuwan tə rana re ą lyuci va Japa, o u'wa wə Simo za na aa yuwusan yozu vu kwan.

10

Bituru nā Kaniliya

¹ Ątsuma a Kasariya vuma na ą tsu de Kaniliya dana tə pe ątsuma a yali ya ąsoja, u dana tə ątsuma a ąsoja a Italiya.

² Ayi vuma və ąbulə da. U ta uwuwsa wovon wə ąsula, ayi nā muwun mə yi suru. U tsu kambusa tə ama a na ą ri ni ili shi. U tsu yuwusan tə avasa kuci ą tyo a ąsula.

³ Urana u ro, zuzu nā rumu ta'atsu vu ulivu, reve we ene malingata mə ąsula a alanga e eteshe ątsuma a alavu alavu, u təwai ubatə wə yi, adansa, "Kaniliya!"

⁴ Reve u zuwaa yi esu ątsuma o wovon, reve u damma, "Zagbain nye i da?"

Reve malingata mā Əsulə ma damma yi, “Avasa a na vaa yuwusan ni ikambi ya alambi a na vaa yuwusan u rawa tā ə makakan mā Əsulə. Gogo Əsulə a uwwa tā avasa ə wu.

⁵ Gogo lyungu ama ə 'yawə Japa tsara e de Simo za na ee desu Bituru.

⁶ Za na cu'wain o u'wa wə Simo za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wə yi u ri zuzu nə mala.”

⁷ Ana malingata mā Əsulə ma na ma yuwaan niyi adanshi mā karai, reve u de agbashi e re ə yi, nə soja ro, za na a uwusa wovon wə Əsula, ətsumə a aza a na a yuwusaan yi ulinga kuci.

⁸ Ana u damma nle ili'i suru, əvu u lyungu le ə 'yawə Japa.

Bituru ene tā alavu alavu

⁹ Ana usana u tawai, cina urana u rawa a aci, agbashi a Kaniliya ətsumə a mmalu, dada a rawai zuzu nə lyuci'i. Əvu Bituru kumba o u'wa wa zuva tsara u yuwan avasa.

¹⁰ Reve wu uwua ambulu, hali u ciga u luyuwa ilyalya. Agba ele pe ətsumə e ifobi yi ilyalya, əvu we ene alavu alavu.

¹¹ Reve we ene zuva kpatu'wə, ni ili i ro ə cipusa oroci a aapalutsu o umuna ne elentsu ə nəshi uguzu ə tyo e ida.

¹² A aapalutsu'u cu'un vi inama suru ə tā pe: inama ya ana ə nəshi, ni inama yi ikatapu, nə nnunu.*

* ^{10:12} Atsumə a aapalutsu'u inama i ro i dana ta pe a na aza a Isra'ilə a tarai ə tu ulobonu adama o utamu, waru ozo o ro ə dənə tā pe a na a tara nle ə ri idaba i na aa gura tama shi.

¹³ Reve wu uwwa udyo adansa yi, “Bituru, 'yon vu pada, reve vu tama.”

¹⁴ Reve u damma, “Zagbain, o'o! A wuma u va koto n tama cu'un va yi shi, adama a na ątsu tsu tsu ta na Wilę u na tsu tama le shi, adama a na ą ti idaba.”

¹⁵ Reve udyo'o u dammisa yi, “She vu yuwan mawasan na Ąsulę wan. Nu u damma u tu ulobonu she vu damma u lamba ta ulobonu wan.”

¹⁶ U tsurę ta alavu alavu o ndolo toto uta'atsu. Reve a palu'ushi aapalutsu'u ą tyo zuva.

¹⁷ Bituru dąnę ta a majiyan, ko cu'un va alavu alavu e ne da we enei. Reve ama a na Kaniliya lyunguyi a rawa ą lyuci'i, reve e ece u'wa wę Simo. Ana a rawai, ąvu e isawan mishin o unąntsu.

¹⁸ Ąvu a yuwan ązo'wa, e eceshe ko Simo na ą tsu de Bituru cu'wan ta ubata'a.

¹⁹ A mantsa ma na Bituru dąnai a majiyan ma alavu alavu o ndolo, reve Ruhu damma yi, “Ama a ta'atsu a da ndolo e izami yę wu.”

²⁰ 'Yon vu cipę vu kuru le. She vu lyawa ookolo ą wu a 'yon wan, adama a na ąmu da n lyungu nle.”

²¹ Reve Bituru cipę u cina ama'a, ąvu u damma le, “Amu dada i ri e izami. Nye i zuwai i ri azama mu?”

²² Reve a damma yi, “Yalit yę asoja yę Roma da, za na ą tsu de Kaniliya lyungu ntsu. Vuma va ąbulę da, za na a uwwusa wovon wę Ąsulę. Aza a Isra'ilä suru a ta yuwusan adanshi a sa'anı a aci ą yi. Ayı da malingata ma Ąsulę ma dammai u lyungu tsu ubata wę wu vu tawę, tsarę wu uwwa ili i na vaa damma.”

²³ Ana Bituru uwrawi ne, reve u uwato le o u'wa, reve u ca le ubata u na aa asa.

Bituru 'yawā tā ubātā wa Kaniliya

Ana usana u tawai, reve a kārā suru, əvu nron mi Itoni n ro ətsumā a Japa e shewun yi.

²⁴ Reve a rawa Kasariya nu usana. Reve Kaniliya dānā a pura le, əvu u banu edenge a yi na n'utsā mā yi.

²⁵ Ana Bituru uwai o u'wa wā yi, reve Kaniliya kādāto e ida a mākākān mā yi. Reve u teme a yuwusaan yi əgānda.

²⁶ Reve Bituru damma yi, "Yon mishin əmu fo vuma da."

²⁷ Reve u 'yon a yuwunlai adanshi wa'a, reve a uwa ubātā u na ama o ro a ri ubolotowu.

²⁸ Reve Bituru damma le, "I reve tā a na Wilā u tsu u putsaa ntsu a na tsaa yuwan ndammulai na Atakpaci. Amma Əsulə o roco mu tā she n de za ro za babu akiza wan, ko za vi idaba wan.

²⁹ Ana i lyunguwā numu n tāwā, n tāwā tā babu usān. Gogo damma numu ili i na i zuwai i lyunguwā numu."

³⁰ Reve Kaniliya damma, "Rana nāshi na kārai, amu atsumā a avasa a mantsa ma nā n tsu yūwusan. Reve me ene vuma mishin a mākākān mā vā wotowu ni itana a madala.

³¹ Reve u damma mu, 'Kaniliya, a uwātā avasa a wu, Əsulə e reve tā a na vaa casu alambi ili.

³² Vu lyungu ama a 'yawā Japa e de Simo za na a tsu de Bituru. U cu'wan tā o u'wa wā Simo, za na aa yuwusan yozu vu kwan, za na u'wa wā yi u ri zuzu nā mala.'

³³ Koto a jima shi a na n lyunguwā nuwu, əvu da nda vu tāwushi babu usān. Atsu da nda a mākākān mā Əsulə, tsārā tsu uwātā ili i na Zagbain damma nuwu vu damma tsu suru."

Bituru yuwan t̄ adanshi n̄ Kaniliya

³⁴ Reve Bituru yuwaan le adanshi a na, “N gura t̄ reve gogo, Əsula ə ri na adangulu shi.

³⁵ U ciga t̄ vuma na a uwuwa wovon w̄ yi ətsumə e ida suru, vuma na a yuwusan isa'ani i na Əsula a cigai.

³⁶ I reve t̄ ikaka i na Əsula ə lyunguwayı aza a Isra'ila. U damma le t̄ Alabari a Sa'ani o t̄ lo, na nden mo okolo e Yesu Zamawawa, za na əyi da Zaghain vi ili suru suru.

³⁷ I reve t̄ cine ili i ndolo i farai ətsumə a Yahuda suru. Yahaya damma t̄ vuma suru ə rumbu yi, ili i ndolo suru i fara t̄ diga Ḡalili.

³⁸ Yu uwua t̄ alabari e Yesu vuma va Nazara, ununa Əsula ə sukuma niyi n̄ Ruhu va Akiza, reve u ca yi ucira. Yesu dənə t̄ ə kəndəruwusa a yuwusan ulinga u sa'ani. U wawusa t̄ aza a na Mekerengesu ma zuwai elime, adama a na Əsula o to obolo n̄ əyi.

³⁹ “Atsu waru tse ene t̄ ne esu ə tsu ili i na u yuwain suru ətsumə ə Urishelima ni ida ya aza a Isra'ila. Dada waru a vara niyi zuva va akpata.

⁴⁰ Reve gba Əsula ə 'yasañ yi o urana wa ta'atsu, reve u lyawa yi u roco aciyayı ubañ wa ama.

⁴¹ U roco aciyayı ubañ wa ama suru shi, amma ə tyo ya'ə tsu, ətsu na Əsula ə dangwai tso o'wo alingi ə yi. Tsu lyuwa t̄ tsu sowo obolo n̄ əyi ana u 'yoyin ətsumə ə əkwakwa.

⁴² U damma tsu t̄ tsu yuwaan ama alajiya, tsu damma waru əyi da za na Əsula ə zuwai u ge'eto aza a wuma n̄ əkwakwa.

⁴³ Aməsula suru a yuwan t̄ adanshi adama ə yi, a na za na cayi okolo e ekere ə yi u t̄ tsurə gafura

vu unusu ątsuma a ala ą yi.”

A ca tą Atakpaci Ruhu va Akiza

⁴⁴ Bituru ątsuma a adanshi, reve Ruhu va Akiza tcipaa aza a na ą dana i uwusua adanshi ą yi suru.

⁴⁵ Azę e Itoni a Yahuda, aza a na ą tawai obolo na Bituru a uwa tą asalama a na e enei Atakpacit fo ą tsurai une'e u Ruhu va Akiza.

⁴⁶ A uwua le tą a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, a casu ąsula tsugbain.

Reve Bituru damma,

⁴⁷ “Nanza tą lo za na aa gura putsaa ą rumbu ama a nda ą mini? Ele da nda ą tsurai une'e u Ruhu va Akiza cine ątsu tsu tsurai.”

⁴⁸ Reve Bituru damma a yuwaan le urumbusu ątsuma a ala e Yesu Zamawawa. Reve a pati yi u dānu ne ele rana meketeci.

11

Bituru kambą tą Urishelima

¹ Reve ajiya ną ązę e Itoni ątsuma a Yahuda a uwua a na Atakpaci ą usuyi adanshi ą ąsula.

² Ana Bituru kambai Urishelima, reve aza a Isra'ila a na o o'woi ązę e Itoni a gasa yi ną ągaci a adanshi.

³ Ąvu a damma, “Ąyi da nda vu uwai ątsuma a Atakpaci, hali vu lyuwa ilyalya obolo ne ele!”

⁴ Reve Bituru cuduwa le ili i na i yuwain suru.

⁵ Ąvu u damma, “N shi tą ą lyuci va Japa ąmu ątsuma a avasa, reve n uwa ątsuma a alavu alavu. Ątsuma a alavu alavu'u me ene tą zuva kpătu'wai, reve ą cipatową mu ili i ro ana aapalutsu o umuna uguzu ne elentsu ą năshi ą yi.”

6 Ana n kālyuwai pe, reve me ene inama ya ana a nashi yu uvadī, ni inama yi ikatāpu e ida, na nnunu.

7 Reve mu uwua udyo u ro adansa mu, ‘Yon Bituru! Vu pada vu tama.’

8 “Reve n usu, ‘Ne da shi Asulazuva! Koto n tama ili i na Wilā wā wu u putsayi shi.’

9 “Reve udyo'o u dāshi dammisa ire, ‘She vu kambuwā ili i na Asulā o o'wotoi cece ili yi idaba wan.’

10 Ne da a yuwain hali toto uta'atsu, reve o koso o rono umuna'a q tyo zuva.

11 “Amu lo dada ama a Kasariya a ta'atsu a rawushi, aza a na q lyunguyi q tāwā ya'q vā, reve a rawa o u'wa u na n shi.

12 Reve Ruhu va Akizat damma mu, she n 'yuwan q kuru le wan. Reve ama q tāli qatsumā q azā e Itoni q kuru mu, reve tsu uwa o u'wa u vuma ro.

13 Reve vuma'a u damma tsu ununa we enei malingata mā Asulā o u'wa wā yi. Reve u damma yi, ‘Vu lyungu ozo o ro q lyuci va Japa e dewe wu Simo za na q tsu de Bituru.

14 Vuma'a u tā tāwāq wu nu ure u na aa wawa wu na ama a na q ri pe o u'wa wā wu suru.’

15 “Ana n farai adanshi, reve Ruhu va Akiza tāwā le ununa u tāwā ntsu o ufaru.

16 Dada n cuwain a na Asulazuva a dammai, ‘Yahaya rumbut du tā nā mini, amma Asulā q tā rumbu du nā Ruhu va Akiza.’

17 To, nā Asulā a ca Atakpací a nda une'e unātā na atsu a mantsa ma na tsu ushiyi Yesu Zagbain Zamawawa, zane da qmu a na maa wasan ili i na Asulā a cigai?”

18 Ana a uwai ili i na Bituru dammai, reve a lyawa mawasan. Reve a uwa a cibalasa Asula, reve a damma, “Gogo Asula a lyawa taq Atakpací a vadala adama a tsuraq wuma u babu ukotu!”

Azaq e Itoni atsumaq a Antakiya

19 A mantsa ma nda cina o una Istifanu, reve azaq e Itoni a na a ri Urishelima e bete'we adama a atsumalima. Reve a kara a tyo e ida ya Finisiya na Kuburu na Antakiya va Suriya. Reve a yuwusaan aza a Isra'il a goon alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain.

20 Reve azaq e Itoni aza a na a ri ama a Kuburu na Kurani, a kara a tyo Antakiya, avu a uwa a yuwusaan Atakpací alajiya a Alabari a Sa'ani e Yesu Zagbain.

21 Ucira waq Asulazuva u shi taq obolo ne ele, reve ama na abundaq a ca okolo e le. Reve a vadala a kuru Asulazuva.

22 Reve azaq e Itoni atsuma a Urishelima a uwua ili i na i farai atsumaq a Antakiya, avu a lyungu Banaba de.

23 Ana u rawa we enei icigi i na Asula a yuwaan nle, reve u yuwan mazangaq. Avu u ca le asala adama a kabaq asuvu, waru a lyuwa elime ni itoni ya Asulazuva.

24 Banaba vuma va abulaq da, waru u tu ushitowun na Ruhu va Akiza nu ucawu wo okolo. Reve ama o ro na abunda a dashi usuwisa a kuru Asulazuva.

25 Reve u kuru a tyo Tarsu adama u bunga Shawulu.

26 Ana we ene niyi reve u tawaq na ayi Antakiya. Reve ele ra o una aa'wan mazula pe obolo na azaq e

Itoni oo ritosu ama na abantu. Atsuma a Antakiya a da a fara deyi aza a na q kurusu Yesu “Aza e Itoni.”†

²⁷ A mantsa ma nda ma da amasula o ro o utai Urishelima reve q tyo Antakiya.

²⁸ Reve vuma ta atsuma e le za na q tsu de Agabu 'yon mishin. Ni ikambi i Ruhu va Akiza, reve u damma a na a ta yuwan ambulu lon ubata suru atsuma o uvadi. A yuwan ta ili'i a mantsa ma na Kaladiya danai o tsugono tsi ida tsa Roma.†

²⁹ Reve aza e Itoni ya Antakiya a yuwan majiyan q lyungu ni ikambi q tyo ubata wa aza e Itoni a na q ri nden e ida ya Yahuda. Vuma suru u ca ununa waa gura.

³⁰ Ne da a yuwain, reve q lyungu Banaba na Shawulu ni ikambi i le a ca mbara ma aza e Itoni n Urishelima.

12

Bituru o u'wa wa ali

¹ A mantsa ma na Banaba na Shawulu q tawayi nu une'e atsuma q Urishelima, reve mogono Hiridut Agaripa teme q tawusa na atsumalima e ekere q aza e Itoni de Urishelima.

² Reve u zuwa asoja o kodo aaci a Yakubu aajiya, mawun ma qanawu ma Yahaya.

³ Ana we enei ili i ndolo i yo'onoto ta okolo a ama'a, reve u lyungu asoja'a tsa e reme Bituru a mantsa ma Abuki o Opopofu.†

⁴ Reve u zuwa le q baru yi o u'wa wa ali, reve u zuwa asoja q nashi q nashi obolo q nashi q piri yi. U yuwan ta ifobi tsa u ge'eto yi a alanga e eteshe no o koto abuki'i.

5 A mantsa ma na Bituru danaï Ạtsumaq o u'wa wa ali, аза e Itoni a lyawa avasa adama q yi shi.

Malingata ma Ἄsula ma wawa ta Bituru

6 Atsumaq a ayin o ndolo ana Hiridu yuwain majiyan ma na woo utaq ná Bituru nu usana u tawa, Bituru danaq tā wunlu a nlavu na akani e re Ạtsumaq a əsoja e re. Ἄsoja e re o ro waru lo mishin a pirishi unantsu.

7 Ele lo babu usan, reve ekan e ikana Ạtsumaq o u'wa wa ali Ạtsumaq a aasula a na u danaï, reve malingata mā Ἄsula t me isawan elime a Bituru. Reve u lapa yi e eebele tsarq u jisan yi. Reve u damma, “Jikä! Vu 'yon!” Reve akani'i o oco diga e ekere a Bituru.

8 Reve malingata'a u damma, “Oto itana ya wu na atan a wu.” Reve Bituru yuwan ili i na u damma niyi u yuwan. Reve malingata'a u damma, “Kandä'wq umuna wq wu reve vu toni mu.”

9 Reve Bituru toni malingata mā Ἄsula, reve a lyawa u'wa wa ali'i. Agba Bituru reve ko ili i na yaa farasa amayun a da shi. Ut a dansa alavu alavu a da yi.

10 A pasa əsoja o ufaru ná əsoja e ire reve a tawq o unantsu wu rumu za na ri a tyo a lyuci gbain. Reve u kpätu'wq le na aciyayi, reve o utaa lo. Reve a karaa lo o ure'e. Reve malingata'a u lyawushi niyi.

11 Reve esu a Bituru a tawq o ure, dada u revei ili i na i farai. Reve u damma, “N reve tā Zagbain da lyunguyi malingata mā yi u tawq u wawa mu e ekere a Hiridu na azgbain a Isra'il a Ạtsumaq e ili i na a shi a cigai a yuwan ná amu.”

12 Ana Bituru revei ne, avu u kara a tyo o u'wa wà Merit za na ayi da mma va Yahaya.† Yahaya waru a tsu de yi tå Marku. Azà e Itoni nà abunda o boloto tå ubata'a a yuwusan avasa.

13 Reve wu gugula unantsu wu u'wa'a, reve aagbashi o usheli za na ri na aala Roda tawà tsara u usu yi.

14 U reve tå a na Bituru da adama a na u revei udyo wà yi. Ù yuwan tå nà mazanga mà abunda, hali u kuda a kpatu'wà unantsu'u. Reve u suma a'yawà ubata u na ama a ri, reve u saala, “Bituru da ri de o unantsu!”

15 Reve a damma yi, “Vu jaara tå!”

Reve gba u lyuwa elime adansa, “Bituru da! Bituru da!”

Reve a damma, “U to o'wo malingata mà yi ma da.”*

16 Reve gba Bituru lyuwa elime nà wugulu wu unantsu, she na a tyo o ukosu a kpatu'waa niyi. Ana e ene niyi a shiwan tå nà mazanga.

17 Reve Bituru yuwaan le ukere a rungwà. Reve u damma ununa Zagbain utaq niyi o u'wa wa ali. Reve u damma, “Dammai Yakubu† na akapi a azà e Itoni ili i na i farai.”

18 Ana usana u tawai reve asoja o u'wa wa ali'i, azà a na a danai a kalyuwusà Bituru'u o o'wo udamu lon. Avu a kara a majiyan ko nye i da i cina niyi.

* **12:15** A mantsa mo ndolo ama o ro a usu tå a na Asulà a zuwa tå nlingata mà yi a kalyuwusà vuma suru atsumà a ama a yi. Waru nlingata n ta gura tawa ubata u na vuma ri oroci a vuma'a.

† **12:17** Yakubu na o unai da nda'a shi, amma zawa'a và Yesu da nda'a.

19 Reve Hiridu zuwa asoja a yi a bunga Bituru, agba a tsuraq e ene yi shi. Reve u yuwaan le yeci ya abantaq, agba a gura usu yi mejege shi, dada u zuwai o una nle.

Ukwa wa Hiridu

Ana Hiridu yuwain ne, reve u lyawa ida ya Yahuda, avu u kara a tyo Kasariya. Avu u danu de rana meketeci.

20 Hiridu dana taq na atsumolangu na ama a Sida na Taya. Reve ama'a a zagwa ama a lyungu le tsaraq a pati ankuri. A yuwan taq ne adama a na ilyucili i ciga taq ilyalya i na yoo utusa e ida ya yi. A yuwan taq tsu'utsaq na Bilasata, za na dana toni va Hiridu. Reve u fobo tsaraq Hiridu usu le.

21 Ana urana u rawai, reve Hiridu oto atugu o tsugono tsaq yi, reve u danu o ootogu o tsugono, reve u yuwan adanshi ne ele.

22 Ana obolo a ama'a a uwua niyi, reve a 'yasan udyo, "Udyo u masula ma tsu mo ro ma da, udyo u vuma u da shi!"

23 Ama'a atsuma a yisaali, reve malingata ma Asula ma faba Hiridu a cipaq e ida. A yuwan taq ne adama a na u tarai tsugbain tsaq Asula. O ukosu azun atsuma a yi a da a tamusai lipu va yi, hali u kuwa.

24 Adanshi a Asula a lyuwa taq elime na mabaza.

25 Ana Banaba na Shawulu o kotoi ulinga u na a lyungu nle, reve a lyawa Urishelima a kamba Antakiya obolo na Yahaya Marku.

13

Lingata va Banaba na Shawulu

¹ Aa'isə a aza e Itonit a Antakiya a dana tə na amasula nə munlu lon. Ele da nan Banaba, nə Saminu za na e desuyi "Vuma Limə," nə Lusiya za lyuci va Kurani, nə Manayan za na kungwai mantsa mə tə nə Mogono Hiridu Antiba nə Shawulu.

² Ele pe a yuwusaan Asulazuva əganda ətsumə a akuli, əvu Ruhu va Akiza damma le, "Dangula numu Banaba nə Shawulu tsərə a yuwan ulinga u na n dangula nle a yuwan."

³ Ana a yuwain akuli na avasa əbunda, əvu ama ə kuruwə le ekere a zuwaa le aba'un o ulinga wə Asulə a na aa yuwan, əvu a lyawa le ə kərə.

Banaba nə Shawulu a Kuburu

⁴ Ana Ruhu va Akiza lyunguyi Banaba nə Shawulu, ə kərə tə ə tyo ə lyuci va Salusiya. Ele pe əvu a lyawa Salusiya a uwa a wantsun ə tyo e ida i memere mə mini mə Kuburu.

⁵ Yahaya Marku fo u dana tə obolo ne ele tsərə u kambusa le. Ele pe ətsumə e ida yə Kuburu reve ə kərə a tyo a lyuci va Salami əvu a uwa ə a'isə a aza a Isra'ilä, reve a uwa alajiya a adanshi ə Asulə.

⁶ Ele pe ətsumə e ida yə Kuburu, əvu a kandəruwə ilyuci i na i ri lo zuzu suru. A rawa tə lyuci na ə tsu de Pafo, lo da a cinai za va Isra'ilä ro na ə tsu de Ba-Yesu. Waru vumavəsula va amayun da shi, boci da shi.

⁷ Vuma nda ayi da u tsu walasa nə gwamna vi ida'a, za na ə tsu de Sarajiya Bulu. Gwamna'a vuma da na ri nu ugbozu waru u tə nu urevu wi ili lon. Avu u de Banaba nə Shawulu a təwa. U yuwan tə ne adama a na u cigai wu uwua adanshi ə Asulə.

8 Agba boci Alima u dana taq tsushu'un ne ele, u yuwan taq atyo a na waa yuwan u putsaa gwamna u usu alajiya e le. (Na Tsuheleni Alima taq nu urevu wa aala Ba-Yesu na Tsuyahuda.†) U yuwan taq atyo a na waa putsaa gwamna'a a na waa ca Asulazuva okolo.

9 Shawulu, vuma na ama na abunda a tsu de Bulu, u tu ushitowun na Ruhu va Akiza. Avu u varaa Alima esu mejege.

10 Avu u damma, “Avu mawun ma Mekerenkesu! A mantsa suru vu tsu damma mejege shi, waru vu taq pususan ama ugbozu. Avu rala da e ekere e ili i na i ri ulobonu. Urana u ne vaa lyawa tsushu'un na adanshi a Asulazuva?

11 Asulazuva a ta ca wu atsumalima, vu to o'wo irumbaq hali mantsa mo ro.”

Babu usan, avu esu a yi a yuwushin dalimbaa, avu irumbu yi pala yi, reve u dana e izami yi za na aa guza yi ukere.

12 Ana gwamna'a enei ili i na i farai, reve u ca Asulazuva okolo. Reve waru u uwa asalama lon adama o uritosu waq Asulazuva u na wu uwmai.

13 Avu Bulu na aza a na a danai obolo na ayi a lyawa Pafo, avu a uwa a wantsun a kara a tyo e ida ya Bamafiliya. Avu a rawa e isawan a lyuci va Pega. Ele pe Pega avu Yahaya Marku lyawa le, avu u kara a kambaq Urishelima.

14 Banaba na Bulu gba avu a lyawa Pega a kara a tyo a lyuci na a tsu de Antakiya va Bisidiya. Avu a kara a 'yawa a aa'isaaq o urana wa Ashibi, tsara a yuwan aganda.

15 Ana o kotoi desununa atsuma a atagada a Musa na a amasula, reve aza a na a danai azagbain a aa'isa'a a lyungu vuma taq we ece le, “Aza a tsu, ko

i t̄ ni ili i ro i na yaa d̄ashi tsu okolo ugbamu, t̄wai i damma tsu!"

¹⁶ Avu Bulu 'yon mishin reve u 'yasan ekere zuva adama ama'a a rungwa, avu u teme adanshi. Avu u damma, "Ama a Isra'ilat na Atakpaci a na a yuwusaan Asula aganda, poloi atsuvu a du yu uwua.

¹⁷ Asula a Isra'ila a dangula t̄ nkaya n tsu, waru u lyawa t̄ ama a tsu o o'wo aza o utsuru e ida ya Masar. Nu ucira w̄ yi u da waru wu utaq nle atsumaq e ida'a.

¹⁸ Waru u yuwan t̄ ankuri ne ele nu ulambu wu ugbozu u le atsumaq o ogozo a'wan amunga.

¹⁹ Avu u usa ida i cindere i Ka'ana,† avu u ca aza a Isra'ila ida'a agadu.

²⁰ Ili i nda suru i fara t̄ atsuma a a'wan uk-pakunashì na kupoton (450).

"Ana mantsa ma ndolo mo kotoi, avu aza o uge'etosu a yuwan tsugono hali a mantsa ma Sama'ilat vumavasula.

²¹ Amma ama a pati t̄ a ca le mogono. Avu Asula a ca le Shawulu wo o'wo mogono me le hali a'wan amunga. Shawulu mawun ma Kishu ma da o ugundo wa Banyami.†

²² Avu Asula a cipato yi o ootogu o tsugono'o, avu u zuwa D̄awuda o una w̄ yi. Avu Asula a yuwan adanshi adama a D̄awuda, adansa, 'D̄awuda za na ri mawun ma Yeso,† D̄awuda nda vuma da na a dangulai u zuwa okolo a va u yuwan mazanga. U ta yuwan ili suru i na n ciga niyi u yuwan.'

²³ "Asula a yuwan t̄ nzuwulai a na vuma t̄ o ugundo w̄ yi t̄ t̄w̄ u wawa aza a Isra'ila, vuma'a gba ayi da Yesu.

24 Amma kafu Yesu tawā, Yahaya dānā tā a dansaa vuma suru ătsumā a Isra'ila u kāmbā ubatā wā Əsula, ăvu ă rumbu yi ă mini. ◊

25 Yahaya o kotuso ulinga wā yi, ăvu u yuwan yeci, ‘I ta a majiyan ămu da Zamawawa'a? O'o! Amma u tā lo ă tawā babu ujimu. Waru ămu n rawa m bădă vunu va atan vā yi shi.’ ◊

26 “Uwwai gogo, ădu ama o ugundo wa Ibrahim! Poloi atsuvu ădu yu uwwa, hali na Atakpaci a na ă tawāi a yuwaan Əsula ăganda! Uwwai adanshi a nda ununa yaa yuwan i tsurā iwawi, za va koyan da.

27 Ama a na a ri nā nden ătsumā ă Urihelima a tsu uwwa tā adanshi a amasulā urāna wa Ashibi suru a na ă tsu desununā a atsuvu e le. Agba suru nā ne, a tara Yesu da vuma na amasulā a yuwain adanshi ă yi shi. Ele na azagbain e le o shiton tā udammu wa amasulā ana o una niyi.

28 A tsurā ili i na i zuwai o una niyi shi, amma suru nā ne, a pati tā Bilatu† u zuwa ăsoja ă yi o una yi.

29 “Ana o kotoi mayan me ili suru i na a danai adama ă yi, ăvu ă cipăto yi a akpata† a na a vara niyi, reve ă cido yi a aason a aatali.

30 Amma Əsula ă 'yasan yi tā ătsumā ă ăkwăkwa.

31 Rana nā ăbunda u roco tā aciyayi ubatā wa aza a na ă dānāi Gălili nā ăyi ăvu ă kară ă tyo Urihelima waru nā ăyi. Ama a nda ele da o o'woi esu ă yi ă tyo e ekere a ama a Isra'ila.

◊ **13:24** Mak. 1:4; Luk. 3:3. ◊ **13:25** Mak. 1:7; Luk. 3:16.

32 “Gogo amu nā Banaba tsu tā pa nā ađū, adama tsu tawāqā ḫū na Alabari a Sa'ani a nda. Nzuwulai mā Əsulā a tyo e ekere a nkaya n tsu wo o'wo tā amayun a mantsa mā tsu.

33 Əsulā a 'yəsan tā Yesu. Əyi nda əyi da ili i na Aatagada e Ica a əadīva e ire aa yuwusan adanshi ana u dammai,
‘Avu Mawun mā vā ma da.

Ana'an mo o'wo tā Dada vā wu.’ ◊

34 “Əsulā a 'yəsan tā Yesu ətsumā a əkwākwa, waru mantsa mo lo na waa lyawa lipu vā yi shama shi. U tu ununa Əsulā a dammai a Aatagada a Ishaya vumavəsula,
‘N ta zuwaa ḫū aba'un a akiza a na n yuwain nzuwulai nā Dəwuda.’ ◊

35 “Aatagada e Ica† a əadīva o ro a ca tā urevu u sa'ani, a na,
‘Vaa lyawa Vuma vā wu va akiza u shama a aason shi.’ ◊

36 “Gogo udammu u nda a tyo yā Dəwuda da shi, adama a na Dəwuda yuwaan tā ama a mantsa mā yi əgəndə ununa Əsulā a cigai. U kuwā tā, əvu a cido yi obolo nā nkaya mā yi, waru lipu vā yi shama tā.

37 Gogo tsunda udammu u nda u tā a tyo e ekere a za ro, Yesu, za na Əsulā a 'yəsañ ətsumā a əkwākwa, waru lipu vā yi shama shi.

38 “Azə a vā, adanshi'i əyi da, Yesu da aa gura yuwaan ḫū gafura vu nusu ḫū!

39 Wilə wa Musa waa gura wawa ḫū ətsumā a nusu ḫū shi. Amma za na cayi okolo ubətā wā Yesu biti, a tara yi waru za vu unusu e ekere a Əsulā shi.

◊ **13:33** Ica 2:7. ◊ **13:34** Isha. 55:3. ◊ **13:35** Ica 16:10.

40 “I yuwan ugbozu! She i lyawa adanshi a amasula a shiwan a aci a du wan. Adanshi a Asula a damma ta,

41 ‘Kalyuwai adu aza a adanshi a vama, i ta yuwan asalama na ye ene ili i na Asula aa yuwan, reve i kuwa!

Adama a na maa yuwan ili i ro a mantsa ma du, ili i ro i na i cayi okolo shi, waru ko na za ro dammisa du adama a yi.’ ” ◊

42 Bulu na Banaba azama a lyawa ubata e ibolo'o, reve ama'a a patile a dashi yuwan adanshi e ili i nda ubata e ibolo'o urana wa Ashibi u na waa tawa.

43 Ana o kotoi mayan ma aganda'a, avu aza a Isra'ila na Atakpaci na abunda a na a yuwayin Asula aganda a kuru le. Avu Bulu na Banaba a pati le a ca okolo e le e ekere a Asula, za na yuwaan nle isa'ani.

Aza a Isra'ila a 'yuwan ta ikaka'a

44 Ana ajuma a kandaruwai, dada ama suru o utai tsara a uwwa adanshi a Asula.

45 Ana azagbain a Isra'ila e enei obolo a ama'a, reve a yuwan tsushu'un lon, reve a uwa mawasan e ili i na Bulu dammai avu a kar a durusa yi.

46 Avu Bulu na Banaba a yuwan adanshi no okolo ugbamu reve a damma, “Wo o'wo ta na tsu 'yuwan tsu ciga Alabari a Sa'ani a Asula a nda tsu fara ca du ayi, adu na yo o'woi aza a Isra'ila. Amma i 'yuwan ta ikaka i nda, ayi nda u roco ta yi ntsaa i tsura wuma u babu ukotu shi. Adama o ndolo tsu ta kambu ubata wa Atakpaci.

◊ **13:41** Hab. 1:5.

47 “Atsumaq a Aatagada a Ishaya, Asulazuva a zuwa tsu t̄a tsu yuwan ulinga u nda, adansa, ‘N zuwa d̄u t̄a pa nda yoo o’wo ekan ya Atakpaci. I taru ucira wi iwawi ȳa Asulaq a tyo ubat̄a wa ama, ubat̄a suru o uvadī.’” [◊]

48 Ana Atakpacit a uwmai ili i nda, a yuwan t̄a mazangā lon, avu o godyoo Asulazuva adama a adanshi a yi'i. Reve ama a na Asulaq a sangulai a tsurā wuma u babu ukotu o o'wo azā e Itoni.

49 Avu adanshi a Asulazuva a rawa ubat̄a suru e ida'a.

50 Amma azagbain a Isra'il a gba a kara a 'yawusā ubat̄a wa azagbain a lyuci nu ubat̄a wā amaci a abulā a na a tsu damma avu a uwua le. Reve a zuwa le a tawa ugbozu u le e ekere a Bulu nā Banaba, reve a ca le atsumalima, hali o lo le atsumaq e ida'a.

51 Avu Bulu nā Banaba a kākālā mābuta ma ana me le, tsārā wo o'wo iroci a tyo e ekere e le. Avu a kara a tyo a lyuci va Ikoniya.

52 Atsumaq a Ikoniya azā e Itoni a dānā t̄a nā mazangā lon, waru a dānā t̄a tapu nā Ruhu va Akiza.

14

Bulu nā Banaba a Ikoniya

1 Ana a rawai Ikoniya, reve Bulu nā Banaba a uwa a qā'lisā a aza a Isra'il a ununa a tsu yuwusan. Avu a yuwan alajiya, hali ama a Isra'il a na Atakpaci nā abundā a ca okolo.

[◊] **13:47** Isha. 42:6; Isha. 49:6.

² Ama aza a Isra'ila na a 'yuwain a ca okolo, reve a 'yasan ugbozu wa Atakpací o ro. Ávu Atakpací'i a langalai ná aza e Itoni.

³ Suru ná ne gba Bulu ná Banaba a dānu tā pe hali rana re a yuwusan alajiya e isa'anit yi Zagbain nu ucira. Zagbain gba roco tā ulinga u le a alanga e eteshe ana u ca nle ucira u na aa yuwan ulinga wa asalama.

⁴ Ama a Ikoniyá gba majiyan me le me ne'eshenlei tā. Ozo o ro o wo'o uciná wa aza a Isra'ila, ozo o ro gba shi o wo'o uciná wa ajiya.

⁵ Ávu Atakpací o ro na aza a Isra'ila o ro obolo na azagbain e le o bolo aciyele adama a zuwa Bulu ná Banaba a addama, tsára a vara le na atali.

⁶ Amma ana ajiya e revei ili i na yaa farasa, ávu a kará a tyo e ida ye elentsu a aza a Likiya, a lyuci va Lisitira ná Daraba ni ilyuci i na i ri ukandáruru ne ele.

⁷ De da a lyuwai elime na alajiya a Alabari a Sa'ani.

Alajiya a Bulu a Lisitira ná Daraba

⁸ Ele pe atsumá a Lisitira, ávu Bulu ná Banaba a cina aqkutsumá. Ne da a matsan niyi ukutsumu, koto u rito dasu shi, ko ke'en.

⁹ Wu uwuusa tā alajiya a Bulu. Reve Bulu kalyuwá yi, ana we enei vuma'a u tā nu ucawu wo okolo u na waa gura kambato yi gbaga,

¹⁰ ávu u 'yasan udyo wá yi zuva nu ucira, "Yon vi isawan mishin!" Reve vuma'a gba u 'yoshin mishin reve u fara mmalu.

¹¹ Ana obolo a ama'a e enei ili i na Bulu yuwain, reve a 'yasan udyo u le a mantsa mā tā adansa ne

elentsu a Tsulikiya, “Amayun a da musula n cipaā tsu tā ana'an nā lipu va ama!”

¹² Avu ama'a a ca Banaba aala Zafasa, reve e de Bulu Hamisa,* adama a na ayı da u dānai za va adanshi.

¹³ Aa'isə a Zafasa ə dānə tā o ugyuru. Avu ganu na ama ə yi ə tāwə no ogono e inan nā yipalü ukāndāruwu o u'uwalla u lyuci'i adama a yuwaan ajiya'a kucci.

¹⁴ Amma ana Bulu nā Banaba a uwai ili i na yaa farasa, reve a kakara itana i le adama ə atsumolāngu. Avu a suma nā yisaali o utə atsuma a ama'a, adansa,

¹⁵ “Azə ə və, nye i zuwai yaa yuwusan ili i nda? Atsu ama a da tsu ri tsə du. Alabari o uyo'o a da tsu tāwə ndu, adama i vadala i lyawa mayan me ili i babu ulobonu i kāmbə ubatə wə. Asulə a wuma. Ayi da za na yuwain zuva ni idā, nā mala, ni ili i na i ri pe biti.

¹⁶ A mantsa mo ufaru, u lyawa tā ama a yuwan ili i na a cigai a yuwan.

¹⁷ Suru nā ne u tsu roco tā aciyayi ubatə e ili i sa'ani i na u yuwain. Asulə ə tsu lyungu tā ni iro'i diga zuva, reve u zuwa itana yu una i du i kungwa. U tsu ca du tā ilyalya nu uyo'o wo okolo.”

¹⁸ Ko na Bulu nā Banaba a dammai ili i nda suru, u dānə tā usən a na aa gura putsaa ama'a a na aa yuwaan le kucci.

¹⁹ Avu aza a Isra'ilə o ro diga Antakiya nā Ikoniya ə tāwə a vadala ugbozu wa ama'a, reve a

* ^{14:12} Zafasa aqamali a gbain a da ə azə e Heleni. Hamisa gba aajiya a Zafasa a da waru aqamali a da.

uwa agaba nã Bulu. Əvu a vara yi, reve o rono yi o uta ə lyuci'i, a majiyan me le a na u kuwã tã.

²⁰ Amma ana əzə e Itoni ə kəndəruwã niyi reve u 'yon, u kərə ə tyo ətsumə ə lyuci. Ana usana u tawai, əvu u kərə ə tyo Daraba obolo nã Banaba.

A kəmbə tã Antakiya

²¹ Bulu nã Banaba a yuwan tã alajiya a Alabari a Sa'ani a Daraba, əvu gba ama nã əbunda a ca okolo e le ubatã a Zagbain. Əvu ə kərə ə kəmbə Lisitira nã Ikoniya nã Antakiya va Bisidiya.

²² Pe da ə dəshishiyi əzə e Itoni okolo ugbamu, a dansaa le e isawan mishin o ucawu wo okolo e le. Reve a damma, "Nã tsu 'yuwan tsu ciga tsu sowo ətsumalimə lon, kafu tsu uwa o tsugono tsə Əsula."†

²³ Əvu Bulu nã Banaba a dangula azagbaint ə əlisə ə əzə e Itoni biti, reve a yuwusan akuli, əvu a vasasaa le, reve a ca Əsula ele.

²⁴ Reve Bulu nã Banaba ə kərə ə kəmbə Bisidiya ə tyo Bamafiliya.

²⁵ Əvu a yuwusan alajiya a Pega, reve a lyuwa elime ə kərə ə tyo Ataliya.

²⁶ Lo da a uwai a wantsun ə tyo Antakiya va Suriya, ubatã u na e temei mmalu n le. De da əzə e Itoni a zuwaa nle unə u sa'ani, waru de da a zuwa nle o ukere wə Əsula, reve ə lyungu le a yuwan ulinga u na gba o kotoi.

²⁷ Ana a rawai Antakiya reve e de əzə e Itoni suru ubatã u tə. Əvu a damma ama'a ili i na Əsula a kamba nle nu ununa u yuwin hali Atakpacı a cayi okolo.

²⁸ Əvu ə dənu pe nə əzə e Itoni hali rana əbunda.

15

Azagbain a əza e Itoni a Urishelima

¹ Reve waru ama o ro o utaq de Yahuda, avu a 'yawaq Antakiya va Suriya, tsara o roco əza e Itoni, a dansaa le, "Na a pada du uryumbu ununa Wilaq wa Musa u dammai shi, yaq tsurq iwawi shi."

² Adama a adanshi'i Bulu na Banaba o sowo ta a yuwusan mawasan lon na ama'a. Dada a zuwai Bulu na Banaba na ama o ro waru a 'yawaq Urishelima ubata wa ajiya na azagbain adama a adanshi'i.

³ Ana əza e Itoni e shewun nle, ana aq kamba Urishelima, dada a batsai e ida ya Finisiya na Samariya. Reve a kalyuwusaq əza e Itoni a dansaa le adama a na Atakpaci fo a cayi okolo e le. Reve əza e Itoni suru a yuwan mazanglon.

⁴ Ana a rawai Urishelima, reve əza e Itoni suru obolo na azagbain na ajiya a raba Bulu na Banaba. Reve a damma le ulinga u na Asulə a yuwin e ekere e le.

⁵ Dada aza a na q shi Afarishi kafu a ca okolo e le, a 'yoyin reve a damma, "Na a ciga a 'yuwan a pada le uryumbu, reve waru a zuwa le q kuru Wilaq wa Musa."

⁶ Reve ajiyat na azagbain a əza e Itoni o boloto adama e petelyuwe adanshi'i.

⁷ Ana a jmai q asala a adanshi'i, reve Bituru 'yon avu u damma le, "Azə q və, i reve ta de ufaru wi ili'i, Asulə a yuwan ta adangulu atsumaq q du, a na o una u və u da Atakpaci aa uwua adanshi a Alabari a Sa'ani, treve a ca okolo e le.

⁸ Asulà gba za na ri nu urevu wo okolo à koyan da, u yuwaan tsu t iroci a na u cayi Atakpacì Ruhu va Akiza ununa u ca ntsu.

⁹ Agba u roco adangulu e ekere à tsu ne ele shi, ana wu zz'wi okolo e le adama o ucawu wo okolo e le.

¹⁰ Adama o ndolo, adama à nye ya lyungusa Asulà yaa zuwusaa agbashi a nda itana i na tsu n nkaya n tsu suru tsu kudai a tanu?

¹¹ She tsu yuwain ne wan, tsu reve t adama e isa'ani ya Yesu Zagbain i da tsu tsurai iwawit ununa ele fo à tsurai."

¹² Reve obolo a ama'a suru e isawan kuci kuci, reve o poloo Banaba n Bulu atsuvu a mantsa ma na aa casu alabari a linga va asalama ni iroci i na Asulà a yuwain ubat wa Atakpacì o ukere u le.

¹³ Ana o kotoi adanshi, dda Yakubu usuyi, reve u damma, "Adu z a va poloo numu atsuvu.

¹⁴ Bituru da nda cayi aalabari ununa Asula a fara klyuwai Atakpacì, adama u dangwa ama o ro tsum e le oo o'wo ama à yi.

¹⁵ Adanshi a nda'a gba wo o'wo t unt na adanshi a amsula, ununa u ri ufanu a na,

¹⁶ 'Amu Asulazuva, nn n kmbisa, n ta suwisa u'wa w Dwuda u na u riya.

N 'yasisn asa'a à yi mi isawaton yi.

¹⁷ Adama akapi a ama a zami Asulazuva, obolo na Atakpacì na aza a na n deyi à tyo yaa va. Ne da Asulazuva a dammai.

¹⁸ Ayi na u rocoi ili i nda suru diga de a mantsa mo ufaru.' ◊

◊ **15:18** Emo. 9:11-12; Isha. 45:21.

¹⁹ “Adama o ndolo ˻amu ˻yindi i v , she tsu zuwayi Atakpaci a na aa vadalasa ub  t   wa   sula ili yu ume wan.

²⁰ Amma tsu danaa nle a tawa ekere e le e ili i na a cayi   m  li adama a na o o'wo t   ili yi idaba, waru a suma tsipere. She a tama   kutsu a mpasa wan. Waru she a tama nama vi inama i na   pund  rai wan.

²¹ Adama a na de nu ujimu   lyuci biti a yuwusan t   de alajiya na atagada a Musa, waru e desu le t   nu un     tsum     q'is   Ashibi biti.”

Mepepelime a tyo a Atakpaci

²² Reve ajiya, n     za e Itoni, na azagbain e le suru e ene u lobono t   a dangula ama o ro   tsum   e le   lyungu le Antakiya va Suriya obolo n   Bulu n   Banaba. Dada   lyunguyi Yahuza (za na   tsu de Basaba) n   Sila. Ele ra azagbain a da   tsum     za e Itoni.

²³ Mepepelime ma na   lyunguw   nle n   ayi, ayi da:

“A tyo ub  t   wa Atakpaci   za e Itoni   tsum   a Antakiya ni id   ya Suriya n   Kilikiya.

“Ub  t   wa ajiya na azagbain,   tsu da   za   du a   za e Itoni.

“Tsu t   c  s  s   du.

²⁴ “Tsu uwwa t   a na ama o ro   tsum   a tsu a ta damatosun ugbozu u du, agba tsu lyungu le shi.

²⁵ Dada tse enei u lobono t   ana adanshi   taw   ntsu   t  , tsu lyunguw   du ama o ro obolo n   n'uts   n tsu Banaba n   Bulu.

²⁶ Ama a na a cayi wuma u le ko ukw  , adama a ala e Yesu Zagbain tsu Zamawawa.

27 Adama a adanshi o ndolo a da fo i zuwai tsu lyunguwa n̄du na Yahuza na Sila adama ele fo a damma du ilili na aciyele.

28 Adama a na Ruhu va Akiza ene ta u lobono ta, atsu fo ne da tse enei, she tsu zuwaa du ume wi ili i na i la'ai ili i na yaa gura yuwan wan, suru na ne:

29 I suma utamu wi ili i na a padayi amali, nu utamu wi inama obolo na mpasa, nu utamu wi ili i na a pundarai, na tsipere waru. Ni i guza aciyadu, ni i yuwan le shi, i ta danu lafiya.

“Yo o'wo lafiya.”

30 Ana a ca nle lingata'a, reve a kara a tyo Antakiya, ana a rawai reve o boloto azə e Itoni, avu a ca le mepepelime'e.

31 Ana e deyi mepepelime'e nu una, reve a zanganə adama a na ikaka i na yaa gbamato le okolo a da a ri pe.

32 Reve Yahuza na Sila a na wo o'woi ele amasula a da, reve a ca azə e Itoni asala na abunda a na aa gbama asuvu.

33 Ana a jimai pe reve azə e Itoni e shewun le na aba'un a abunda, adama a kambə ubatə wa aza a na a lyungu nle. [

34 Sila gba u dangwa ta wi isawan wa'a ne ele atsumə a Antakiya.]*

35 Reve Bulu na Banaba gba'a e isawan pe Antakiya, avu ele na ama o ro aa yuwusan uritosu na alajiy a adanshi a Zagbain.

Mmalu me Ire ma Bulu

36 Ana a tarai mantsa, reve Bulu damma Banaba, “Tsu kambə tsu bura azə e Itoni e ilyuci i

* **15:34** Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

na tsu yuwain alajiya a adanshi a Zagbain suru. Adama waru tse ene ununa aa lyuwusa elime."

³⁷ Reve Banaba ciga u tara Yahaya† za na waru a tsu de Marku u 'yawā obolo ne ele.

³⁸ Bulu gba we ene u lobono a tara yi shi, adama a na u kudā tā uling'a waru u lyawa le tā e ida ya Bamafiliya.

³⁹ Reve a yuwan nwasanlai lon, hali u zuwa le a kakasa. Dada Banaba tarai Marku, reve a uwa a wantsun a tyo Kuburu.

⁴⁰ Reve Bulu gba'a u dangwa Sila. Ana əzə e Itoni a yuwaan nle avasa e isa'ani yə Asulə, reve a kara.

⁴¹ Reve Bulu nə Sila a kurusu əzə e Itoni e ida ya Suriya nə Kilikiya adama a gbamato asuvu e le.

16

Timoti toni tā Bulu nə Sila

¹ Bulu nə Sila a fara tā 'yawā Daraba she Lisitira ubatā u na a cinai Timoti, za na mma və yi za vi Itoni da, umatsun wa Isra'ilā u da. Dada və yi gba shi Meheleni ma da.

² Azə e Itoni a na a ri atsumə a Lisitira nə Ikoniya a cuwusa tā Timoti.

³ Bulu shi tā ciga Timoti toni yi, dada u tara niyi. Reve u pada yi uryumbu, adama a na aza a Isra'ilā a na a ri ubatā u ndolo, e reve tā a na dada və yi Meheleni ma da.

⁴ Mantsa ma na Bulu nə Sila a uwusai lyuci lyuci, reve a cuduwa ama ili i na azagbain a dammulai adama a Atakpací, tsarə a kuru.

⁵ Ne da əzə e Itoni a dashi tsurai ucira o ucawu wo okolo, waru urana suru a dashishi tā əbunda.

Bulu enei alavu alavu a Makidoniya

6 Reve o toni ida ya Firijiya ni ida ya Galatiya, adama a na Ruhu və Əsulə putsaa le tə a yuwan alajiya ne'en ətsumə a Asiya wan.

7 Ana a rawai o utyo wi ida ya Misiya, reve a yuwan ətyo o ukadu u na a yuwan tsara a tyo e ida ya Bitiniya, amma Ruhu və Yesu lyawa le shi.

8 Reve o toni a məngə mi ida ya Misiya, reve a kara a cipa a tyo Taruwasa.

9 Na ayin, reve Bulu ene alavu alavu. Atsuma a alavu alavu'u we ene tə vuma va Makidoniya mishin, a patishi yi, adansa, “Təwə Makidoniya tsara vu kamba tsu.”

10 Ana Bulu enei alavu alavu o ndolo, babu usan reve tsu* 'yon a 'yəwə Makidoniya, tsu reve tə a na Əsulə a da e de ntsu tsu yuwaan le alajiya a Alabari a Sa'anı.

Lidiya ca tə okolo ətsumə a Filibi

11 Reve tsu 'yon tsu uwa ətsumə a wantsun diga Taruwasa, reve tsu kara tsu 'yəwə e ida i memere ma mini ma Samutara. Ana usana u tawai, əvu tsu dəshi uwa ətsumə a wantsun, reve tsu 'yəwə a lyuci va Niyapali.

12 Reve tsu koso rawa Filibi ubətə u na ama a Roma na əbundə a danuyi, waru əyi da əbajini a lyuci upasu wa Makidoniya. Tsu cu'wan tə a lyuci'i rana re.

13 Urana wa Ashibi, əvu tsu utə lo zuzu nu unantsu u lyuci, reve tsu 'yəwə zuzu nu udolu a yuwanusun majiyan ubətə u na aza a Isra'ilə aa

* **16:10** Ayi aajiyala a nda “atsu” a yuwan ta ulinga na ayi adama a na Luka (vuma na danai aatagada a nda) dənə tə na ajiya ətsumə a mmalu n le a mantsa ma nda.

yuwan avasa o taq lo. Reve tsu yuwaan amaci a na a tawai adanshi.

¹⁴ Ka ro daña taq lo za na a tsu de Lidiya, za na tsu yuwusaan Asula aganda a uwuwa tsu. Ayi ka'a umatsun wa Tayatira u da. U tsu winisa taq amuna a na a ri na madiya, aza a na a ri ni ikebe lon. Asula a kpatu'wa taq okolo a yi e ili i na Bulu ri adansa.

¹⁵ A rumbu yi taq obolo na ama a na a ri pe atsuma o u'wa wa yi, reve u pati tsu tso o'wo omocin a yi avu u damma, "Ni i usu amu vuma na cayi okolo ubata wa Asula a da, i taqwa o u'wa u va i cu'wan pa." U kpara tsu taq hali tsu usu.

A baqru taq Bulu na Sila o u'wa wa ali

¹⁶ Urana u ro atsu a 'yawa ubata wa avasa, reve tsu ga'an na aagbashi o usheli a na a ri no otoni a lima a yindi. Aza a na a ri na ayi gba a taq tsurusa ikebe lon o ukere u yindi u na waa yuwan.

¹⁷ Reve u tonishi tsu acapa a yisaali, "Ama a nda agbashi o Mogono ma Asula ma da o to rocosu ure wi iwawi."

¹⁸ U jima taq a yuwan ne. Reve Bulu o'wo udamu, reve u vadala u damma otoni a lima'a, "N ta dansaa wu, vu utaq atsuma a ala e Yesu Kristi Zamawawa, vu lyawa yi." Babu usan reve u lyawa yi.

¹⁹ Ana aza a na a ri nu usheli'i e enei ili i na i farai, agba aq tsurisa ikebe waru shi, reve e reme Bulu na Sila. Avu o rono le a tyo e eden a tyo a makakan ma azgbain.

²⁰ Ana a rawai, reve a damma, "Aza a Isra'il a nda a ta damatosun ama a tsu.

²¹ O to ritosu ili i na atsu aza a Roma wu ntsayi tsu yuwan shi."

22 Reve obolo a ama o bolushi aci adama a adanshi a na aa yuwusan adama ą Bulu ną Sila. Reve azagbai'in a zuwa a fufaba le na adanga.

23 Reve a fufaba le wa'ashi, ną ne suru ąvu ą'yawəto le o u'wa wa ali. Reve a damma za vi ipiri va ama'a u lyawa le ąa pusa wan.

24 Reve u yuwan ununa a damma niyi. Reve u zuwa le pe pe ątsumą na akani a ana e le ą agbala o ume.

25 Ana ayin a cigai mabatsaa, reve Bulu ną Sila e reme avasa ni ishipa ą tyo e ekere ą Asula. Akapi a ama a na ą ri o u'wa wa ali'i a uwusua le.

26 Babu usan reve ida i rąmo nu ucira. U'wa wa ali'i u jingađa tą diga pe e ida. Reve nąnts'u'u ą kpątu'wą, reve akani suru ą bąđa a ana a aza a na ą ri pe o u'wa wa ali'i suru.

27 Ana za vi ipiri'i u jiwain, reve we ene nąnts'u'u ukpątu'u, reve u jiyan gashi ama'a suru a suma tą. Reve u tara matsun me pe'eni tsąra wu una aciyayı.

28 Dada Bulu saalaa niyi, “She vu yuwan ne wan! Suru ntsu tsu tą pa!”

29 Reve vuma'a u damma ą tąwąq yi na akata a akina reve wi ikana, dada u uwai pe pe o u'wa wa ali'i. Ną meje'en ma lipu dada u kingyoi ą makąkan ma Bulu ną Sila.

30 Ana wu utaq nle ątsumą o u'wa wa ali'i, reve we ece, “Nye i dā maa yuwan tsąra a wawa mu?”

31 Reve a damma yi, “Vu usu Yesu Zagbain, vu tą tsurą iwawi, ąvu ną ązə o u'wa ą wu suru.”

32 Reve Bulu ną Sila yuwaan vuma'a na ama a na ą ri pe ątsumą o u'wa wą yi adanshi adama e Yesu Zagbain.

33 Ayin ubuwu, reve u tara le a 'yawə ubətə u na a zazə'wə antsu nə wufuru u na a ri nə ayi. Avu Bulu nə Sila a rumbu yi na ama a na a ri o u'wa wə yi.

34 Ama'a a yuwan tə mazangə mə abunda adama a na a cayi okolo e le e ekere a Asula. Ana o kotoi ili i ndolo, vuma'a u tara tə Bulu nə Sila a 'yawə o u'wa wə yi, reve u ca le ilyalya a lyuwa.

35 Ana usana u tawai, reve azagbain a lyuci a lyungu nlingata ubətə wə za vi ipiri'i a damma yi, "Lyawa ama o ndolo a kərəfəan."

36 Reve za vi ipiri'i u damma Bulu, "Avu nə Sila i ta gura kərəgogo. Walai nə mazangə!"

37 Reve Bulu nə Sila a damma nlingata'a, "Atsu aza a Roma da. A fufaba tsu tə babu e ece tsu ili i ro, reve a bəru tsu. Gogo a ciga tsu tə tsu kərə usokowu? U ri n yuwan ne shi! Lyawa le a təwə na aciyele a lyawa tsu!"

38 Ana nlingata'a n dammai azagbain a lyuci a na Bulu nə Sila aza a Roma da, a uwəwa tə wovon.

39 Reve a təwə o u'wa wa ali avu a pati le ankuri. Reve o utəa le avu a pati le a lyawa lyuci'i.

40 Reve gba Bulu nə Sila a kərəmejege a 'yawə o u'wa wa Lidiya, ubətə u na a cinai aza e Itoni, reve a ca le adanshi. Reve a kərə.

17

Alajiya a Bulu atsuma a Tasalonika

1 Gogo Bulu nə Sila a yuwan tə mmalu reve a bətsalai atsuma a lyuci va Amifipali nə Apoloni, avu a rawa Tasalonika, ubətə u na aq'isə a aza a Isra'il a dənəai.

² Avu Bulu uwa e memere me le ununa u tsu yuwusan, hali Ashibi a ta'atsu a yuwusan adanshi ątsumą a Aatagada ą Asulą ne ele.

³ U danaq ta a casu urevu wą ątsumalimą a na Zamawawa sowoi na amasulą a dammai woo sowo nu u'yosun wą yi diga o ukwą, ąvu u damma, "Yesu na maa yuwusan adanshi ą yi, ąyi da Zamawawa."

⁴ Reve aza a Isra'il a ro a na ą danaq a uwuusa yi ą usu ąvu a ca okolo, hali na Atakpacı a na o tonishi Wilą wą Asulą ną abunda, ną ąmaci ą abunda a na a ri ną tsugbain e ida'a.

⁵ Avu aza a Isra'il a reme tsushu'un, reve ą bunga agbawata. Ana o bolotoi suru wirą u ta, ąvu ą'yasan ugbozu wa ama ą lyuci'i. Reve a uwa o u'wa wa Yason nu ucira, azama Bulu ną Sila, adama ą tawą ne ele ubaṭa wa ama.

⁶ Ana ą tsurą nle shi, reve e reme Yason ną ąza e Itoni o ro, hali a 'yawa ne ele ubaṭa wą ąza o uge'etosu, a yuwusan yisaali, adansa, "Ama a nda a da a 'yasasan ugbozu wa ama ubaṭa suru ątsuma o uvadi, ele da nda a rawai pa nda.

⁷ Avu Yason ca le ucu'watan. Agba suru nle a ta kudusa wilą wa Kaisa,† adansa a na mogono mo ro maq ta lo aala ą yi Yesu."

⁸ Ana ąza o uge'etosu na ama ą lyuci a uwai ne, reve okolo e le ą 'yon.

⁹ A lyawa Yason ną ąza e Itoni o ro'o go'o shi, she na a lyuwa nle ugana.

Bulu ną Sila ą 'yawa ta Biriya

¹⁰ Ana ayin a yuwain, reve ąza e Itoni ą shewun Bulu ną Sila, ąvu ą kara ą tyo Biriya. Ana a rawai, ąvu a uwa a ąa'isə a aza a Isra'il a.

11 Reve wo o'wo aza a Biriya a la'a tā aza a Tasalonika ugbozu, adama a na a usu tā adanshi'i ne ekere e re. Waru a mantsa suru a tsu dānā tā e desununa atsumā a Atagada a Amasula a na a dānai udanu, adama e ene ko ili i na Bulu dammai amayun a da.

12 Adama o ndolo ama nā abantu atsumā a aza a Isra'il a ca tā okolo, hali nā amaci a Heleni a na a ri nā tsugbain na ali a abunda.

13 Amma ana aza a Isra'il a na a ri Tasalonika a uwai Bulu tā de, a yuwusan alajiya a lyuci va Biriya fo, avu a kara a tyo de a kushanu ama, waru a 'yasaşan ugbozu wa ama.

14 Reve aza e Itoni a zuwushi Bulu u kara a tyo e ikyun i mala, avu Sila nā Timoti e isawan pe atsumā a lyuci'i ne'en.

15 Aza a na gba e shewuyin Bulu, e shewun yi tā a tyo a lyuci va Atina. Ana a kambā, reve Bulu ca le ikaka a tyo ya Sila nā Timoti. U damma le tā a tawā ubatā u na u ri, she a lungusā mantsa wan.

A yawa tā Atina

16 Bulu atsumā e ipiri ya Sila nā Timoti a Atina, u yuwan tā atsumolangu lon, ana we enei lyuci'i nā amali abunda.

17 Adama o ndolo u yuwusan tā adanshi na aza a Isra'il a aa'isa obolo na aza a Helenit aza a na o toniyi Wilā wā Asula. Usana suru u tsu yuwusan tā adanshi na aza a na u cinai e eden.

18 Ne da waru ąza e Epikuri* na aza a Sitoki† ąza o urevu wa adanshi a yuwusain mawasan ną ąyi. Ana Bulu aa yuwusan alajiya e Yesu nu ukwą wą yi nu u'yosun wą yi diga o ukwą. Hali ozo o ro e le a damma, “Nye i da za ve elemu a nda aa dansa?”

Ozo o ro waru a damma, “U tą vadamma za na a yuwusan alajiya ą ąmäli e ida i ro da ko'o.”

19 Adama o ndolo a da a tara niyi ą tyo ubątą wą ąza o urevu, ubątą u na ą tsu de Ariyopagu. Reve a damma yi, “Ko vu ta ca tsu ucuduwu wu uritosu u sa'avu u na vaa yuwusan?

20 Koto tsu uwwa cu'un va adanshi a nda shi. Tsu ciga tą tsu reve urevu wi ili i na i ri pe.”

21 Ama a Atina no omocin a na ą ri pe nden suru, a la'a tą ciga a uwwa adanshi a sa'avu waru a yuwan adanshi ą yi tsi ili i ro.

22 Reve Bulu 'yon mishin ą mąkakąn mo obolo'o, ąvu u damma, “Adu aza a Atina, ama a da a na i cigai itoni ya ąmäli e ili suru.

23 Ana n ri ą ąkandariyą ątsumą ą lyuci'i, me ene tą ili i na yaa yuwusaan ąganda. Me ene tą masa'a mo ro ni idana zuva vą yi adansa, ‘Za Ro na e Revei Shi.’ Ąyi za ro ndolo na yaa yuwusaan ąganda za na i revei shi'i, ąyi da ąsula a na maa dansaa du.

* **17:18** Ąza e Epikuri ą kuru tą uritosu wu za vu urevu wa adanshi e Epikuri. U rito tą ama a zuwa mazangą mo o'wo le o okolo kuci, reve a kanzu'wa mąałą ną wovon. † **17:18** Aza a na ą kalyuwusą ili i na yaa farasa ele da ą tsu de ąza o urevu wa adanshi. Waru a tsu yuwusan tą majiyan ulivu na ayin ątsumą e ili i na yaa farasa ątsumą o uvadı u nda. Ele ąza o urevu wa adanshi e Epikuri a tsu dammulai tą ure u na oo toni tsara a tsura uyo'o ątsumą o uvadı u nda. Ele aza a Sitoki a tsu dammulai tą ure u na ą guzą aciyele, a ciga ili i na a uwcaa aciyele uyo'o shi.

24 “Asula ayi da u yuwain uvadī ni ili i na i ri pe atsumā a yi biti. Ayi na wo o'woi Asulazuva a zuva ni ida, u tsu dānu a aq'isā a na vuma suwai shi.

25 Ne da waru u tsu zami ikambi ubātā u vuma shi, waru u tsu lamba ili i ro shi. Ana wo o'woi ayi da u cayi ama suru wuma, nā wivuwun na akapi e ili suru.

26 Ayi da waru u yuwain ama o uvadī suru diga a vuma tā, adama a dānu atsumā o uvadī suru. Waru u fobo tā mantsa nu ubātā u na vadilima suru wāq dāna.

27 “Asula a yuwan tā ne tsārā a bungā yi, a patsa, ko a tsurā yi, ko na wo o'woi u ri alanga nā ko za tā tsu shi.

28 O una wā yi u da tsu ri wuma, waru tsu ri a mazungwā, ne da a yuwan ntsu waru. Ununa aqā e ishipa a du a dammai, ‘Amayun, atsu fo diga o ugundo wā yi u da.’

29 “To, ana tso o'woi atsu diga o ugundo wā Asula a da tsu utāi, u lobono shi tsu yuwan majiyan mā Asula a tu urumu vadamma ili i ro i na a yuwain nā zinariya ko azurufa, ko na aatali shi, ili i na vuma rumai nu ugbozu wā yi.

30 De nu ufaru Asula a ca ama atsumalima adama o unusu u lē shi, adama o ulambū wu urevu u le. Amma gogo u ciga tā ama suru ko te da a vadala† a yuwaan le gafura vu unusu u le.

31 “Adama a na u zuwa tā urana u na waq tāwā u yuwaan ama o uvadī suru uge'etosu wa amayun e ekere a yuma ro na u dangwai. Asula a yuwan tā nzuwulai n na waa yuwan ne, e ekere a yuma na u 'yasa'in o ukwā.”

32 Ana a uwai adanshi o u'yosun wà kwakwà,
avu ozo o ro a yuwaan yi ulamu, reve ozo o ro gba
 a damma, “Tsu ta ciga tsu uwua ili i na vàa dashi
 damma a adanshi a nda.”

33 Pa nda da Bulu lyawai adanshi ne ele.

34 Ozo o ro e le gba à kambà tà ubatà u na Bulu
danai, reve a ca okolo àtsumà e le hali nà Diyanisi,
 vuma tà àtsumà a azagbain, nà ka ro za na à tsu de
 Damari.

18

Atsuma a Korinti

1 Ana ili i ndolo i kotoi, reve Bulu lyawa Atina
avu u kàra à tyo à lyuci gbain và Korinti.

2 De da u cinai vuma va Isra'ila ro za na à tsu de
 Akila. Vuma vi ida va Pontu da, koto u shi u jima
nàwutu e ida ya Italiya shi, ayi nà ka và yi Birisika.
 U lyawa tà ida ya Italiya ana Kaladiya mogono ma
 zuwai vuma va Isra'ila suru u lyawa Roma.*†

3 Ana wo o'woi cu'un vu ulinga u tà u da le,
 madava ma amuna mo ogodo, reve u danu ne ele
 a yuwusan ulinga obolo.

4 Avu Ashibi suru u yuwusan adanshi na aza
 a Isra'ila na Atakpaci a Heleni àtsumà à aa'lisa
 adama u rono ugbozu u le.

5 Ana Sila nà Timoti o utai Makidoniya, avu à
 tàwà Korinti. Reve Bulu reme alajiya o rocosu aza
 a Isra'ila Yesu Zamawawa da.

* **18:2** Lyuci gbain và Roma ayi da u la'ai mgbain àtsumà e ida ya
 Italiya ubata u na Mogono Kaisa mà ri nu ubata u na azagbain à ri.
 Tsugono tsà Roma tsà danu tà abajini lon. Àtsumà à yi a da Masar
nà Isra'ila ni ida ya Anasara i danai.

6 Reve aza a Isra'ila t a 'yuwan adanshi a yi, avu e reme e isulusa yi. Dada u zākātsai əbuta a ətugu a yi, [†] avu u damma le, "Mpasa n du n kāmbā e ekere a du, [‡] amu n yuwan tā ili i na maa yuwan. Diga gogo ubāta wa Atakpaci u da mee tyo."

7 Reve u lyawa aq'isə'a, avu u kāra a tyo o u'wa wu Takpaci ro zuzu nā aq'isə, za na a tsu de Titiyu Yusutu vuma na aa yuwusaan Asulə agandə. Avu u dānə a dānu pe.

8 Reve Kirisibu zaghain vā aq'isə u ca Yesu Zaghain okolo a yi na ama o u'wa a yi suru. Avu fo ama a Korinti a na a uwwa niyi a ca okolo reve a rumbu le.

9 Urana u ro na ayin, reve Asulazuva a yuwan adanshi nā Bulu ətsumə a alavu alavu. Avu u damma yi, "She vu uwwa wovon wan, lyuwa elime na alajiya, she bāru unā wan.

10 N to obolo nā avu, ko ili i ro yāq ju'wān wu shi, adama a na n tā na ama a əbundə a na a qā kuru mu a lyuci nda'a."

11 Dada Bulu isawain a lyuci'i hali aa'wan a tā na akapi o ritosu le adanshi a Asula.

12 A mantsa ma na Galiya o'woi gwamna va Akataya, avu aza a Isra'ila o bolo aci, reve e reme Bulu a tāwa nā ayi ubāta wu uge'etosu.

13 Reve a damma, "Vuma nda u te le'eshishe ama a tsu aa zuwusa le aa yuwusaan Asulə agandə o ure u na Wilā'a u 'yasain."

[†] **18:6** A mantsa mo ndolo, nā vuma zākātsa mābuta mā ətugu ko wu kāla mābuta ma ana mā yi, ure u ro u da u na woo roco wu kasa ta aciyayi na ama a lyuci ndolo. [‡] **18:6** "Mpasa n du n kāmbā e ekere a du, nda u ta dansa imini ya yi yi pe shi adama a na u yuwan tā ətyo a na waa yuwan adama e le.

¹⁴ Bulu o mpolo u yuwan adanshi, dada Galiya dammai, “Àdú aza a Isra'ila, a damma àabajini o unusu u ro u da u yuwain ko ikpa'a, n shi ta gura poloo du atsuvu.

¹⁵ Amma ana wo o'woi adama e idanshi i du i da, na adama a ala, na Wilà u du, 'yawai i salalai na aciyàdu. Àmu imini i vã yi pe na mee ge'eto cu'un vi ili i keke'en i nda shi.”

¹⁶ Reve u gbara le a lyawa ukobu wu uge'etosu'u.

¹⁷ Dada obolo a ama'a e remei Satsani zaghain va aa'isà, avu a fufaba yi lon à àarara zuzu nu ukobu wu uge'etosu. Galiya dama ni ili i na a yuwain shi.

Bulu nà Birisika nà Akila

¹⁸ Reve Bulu gba'a u dàshi jima pe àtsumà a Korinti. Reve u 'yon u lyawa àzà e Itoni u uwa a wantsun à tyo Suriya obolo nà Birisika nà Akila. Kafu u kàrà, reve u puna oogbondo de Kankiriya, adama u shiton akucunu a na u tarai.

¹⁹ Ana a rawai Afisu (pe da u lyawai Birisika nà Akila), reve u uwa à aa'isà a yuwusan adanshi na aza a Isra'ila.

²⁰ Reve a pati yi u dàshi jima pe ne ele, agba u usu shi.

²¹ Avu u kàrà u lyawa le, amma u damma le tâ, “Nà Àsula a ciga, n tâ lo à tâwisa.”

²² Reve u uwa a wantsun de Afisu. Ana u rawai Kasariya, reve u 'yawà u casà àzà e Itoni àtsumà a Urishelima, dada u kàrà à tyo Antakiya.

Mmalu ma Ta'atsu ma Bulu

²³ Ana u jimai pe wa'a, reve u 'yon u bubura ida ya Galatiya nà Firijiya à kurusu le lyuci lyuci a yuwusaan àzà e Itoni adanshi e isawan ubbam.

Alajiya a Apolo a Afisu

²⁴ Reve vuma va Isra'ila ro za na ą tsu de Apolo tawę Afisu. Lyuci na a matsan niyi ąyi da Iskandariya. U tą nu urevu, u reve tą adanshi ą Asulę lon.

²⁵ O rito yi tą lon o Ure wu Zagbain, waru u tsu yuwan tą adanshi ulobonu, ąvu u yuwusan uritosu adama e Yesu kuci mejege, ko a na wo o'woi urumbusu wa Yahaya u da u revei goon.

²⁶ Reve u reme uritosu atsuma ą ąa'isą no okolo ubgamu. Ana Akila ną Birisika uwwa niyireve a banu yi o u'wa u le, reve ą dąshi cuđuwa yi ure wa Asulę mejege.

²⁷ Ana u cigai u gawan ą tyo e ida ya Akataya, dada ąza e Itoni a kamba niyi ną asala, avu a danaa ąza e Itoni a na ą ri de mepepelime, adama ą ushi yi ne ekere e re. Ana u rawai, reve gba u kamba aza a na a cayi okolo e le ni isa'ani yą Asulę.

²⁸ Adama a na u polo tą aza a Isra'ila atsuma a mawasan ma na a yuwusain, reve u rocosu le atsuma a Adanshi ą Asulę a na Yesu da Zamawawa.†

19

Bulu atsuma a Afisu

¹ Yashi i na Apolo dąnai atsuma ą Korinti, Bulu gara tą a mbangę mi ida'a, reve u rawa Afisu lyuci gbain. De da u cinai ąza e Itoni o ro.

² Reve we ece le, “I tsurę tą de Ruhu va Akiza a na i cayi okolo ą du ubatę wą Yesu?”

Reve ą usu, “O'o, tsu uwwa adama ą Ruhu va Akiza shi, ko ke'en.”

³ Reve we ece le, “Cu'un vu urumbusu u ne u da a yuwaan ndū?”

Reve a usu, “Urumbusu wa Yahaya.”

⁴ Reve Bulu usu, “Yahaya rumbu tā ama, tsārā a kambā ubātā wā Asula. Waru u damma le tā a na vuma rō tā lo a tawā, reve u damma le a ca okolo e ekere a vuma'a. Yesu da vuma na Yahaya yuwusain adanshi a aci a yi.”

⁵ Ana a uwai ne, reve a rumbushi nle ətsuma a ala e Yesu Zagbain.

⁶ Reve Bulu kuruwā le ekere, reve Ruhu va Akiza tawā le. Reve a yuwan adanshi ne elentsu o ro, na adanshi e ikaka ya Asula.

⁷ Ele da a dānai ama kupa ne ejere suru suru.

⁸ Bulu 'yāwā tā a əq'isā, ətsumā o woto ta'atsu u yuwusaan tā ama'a adanshi babu wovon. A dammulai tā, tsārā u gura le e reve adama o tsugono tsā Asula.

⁹ Ozo o ro ətsumā e le a 'yuwan tā adanshi a yi, a alanga e eteshe a da a yuwan adanshi a vanvama o Ure wu Zagbain. Adama o ndolo, reve Bulu lyawa əq'isā'q, avu u tara əzā e Itoni a kārā nā ayi. Reve u teme alajiya a aasula o uritosu a Tayaranu usana suru.

¹⁰ U yuwusan tā cu'un vu uritosu u nda, hali a'wan e re, hali aza a Isra'ilā nā Nhelenit a Asiya suru a uwua adanshi a Asula.

Muwun ma Shiva

¹¹ Asula a yuwan tā ili ya asalama i na i la'ai ili ya asalama o ro e ekere a Bulu.

¹² Ama a tara tā mukashi mu ukere nā ətugu o ulinga a na Bulu otoi, reve a tara le a 'yāwā ubātā u na əzā o ubanakun a ri. Banakun na damatosuyi

ama'a a lyawa le ta, hali no otoni aq limaq a kakasa ta ne ele waru.

¹³ Ama a Isra'ila o ro aq 'yawusaq ta lyuci lyuci o utusaq otoni aq limaq. Ama'a o rito ta yuwan ulinga na ala e Yesu Zagbain. A dansa ta idanshi i nda na aq kambi: "N ta dansaa wu a ala e Yesu, za na Bulu aa yuwsan alajiy*a*, utaq!"

¹⁴ Muwun n cindere ma ganu gbaint na aq tsu de Shiva, ele da a yuwsain ili i nda.

¹⁵ Urana u ro, otoni aq limaqt a damma le ta, "N reve ta Yesu! Waru n reve ta adama aq Bulu. Adu gba zane da i ri?"

¹⁶ Reve vuma na danai no otoni aq limaq wu 'yawan u raba le, reve wu ru'waq le, hali a suma o uta a alanga atabu, waru a uwwa ta usan.

¹⁷ Babu usan, ayu alabari e ili i na i farai suru, u baza atsumaq a Afisu, aq 'yawaq aza a Isra'ila na Nheleni. Aza aq lyuci'i a uwwa ta wovon lon, reve ala e Yesu Zagbain aq tsuraq ica lon.

¹⁸ Aza a na o o'woi azaq e Itoni a damma ta unusu u le.

¹⁹ Aza a na a yuwsain ulinga u tsuboci, reve a tawaq na atagada a na a yuwsayin ulinga, reve aq kulato le e memere ma ama. Ana e kecei ikebe ya atagada'a, a ta rawa ikebe ya aza a zamalinga na aa tsuraq wu ulinga vu ulivu vu rana ukpakukupa kupoton (50,000).*

²⁰ Ne da adanshi aq Asulaq aq dashi bazai, reve waru u yuwan ucira lon.

Nlangi atsumaq a Afisu

* **19:19** Danshi na a yuwayin ulinga pa nda na Tsuheleni ayi da "aguriyon." Kalyuwaq Ucuduwu wi "Ikebe."

21 Ana ili i ndolo i farai suru, reve Bulu yuwan majiyan o okolo ą yi u 'yawa Makidoniya ną Akataya, reve u kambą Urishelima. U damma tą waru, "Diga Urishelima n tą 'yawa Roma."†

22 Timoti ną Arasata a kambusa tą Bulu. U lyungu le tą elime ą yi ą 'yawa Makidoniya, reve ąyi wi isawan ne'en wa'a e ida ya Asiya.

23 A mantsa mo ndolo addama a cina tą ązə e Itoni yu Ure yi Zagbain.

24 Addama a fara tą diga ya Dimitiriya, maruma za na aa yuwusan ulinga ną azurufa tsarą u yuwan mu'isə mą ąamali a ka Atima.† Ayi na aza a na a yuwusan cu'un vu ulinga'a ą tą tsurusə ikebe lon o ure'e.

25 Dimitiriya boloto tą ama'a na ama o ro a na a yuwusan oroci o ulinga u le, reve u damma, "Ama ą və, i reve utsuru u tsu ątsumə o ulinga u nda u da woo utusə.

26 Ye ene tą, waru yu uwua tą cine vuma nda Bulu oo ronuso ama ną ąbundə. U yuwan tą ne ątsumə a Afisu, ną bata ąbundə e ida ya Asiya. U ta dansa ąamali a na ątsu tsaa yuwusan, ąamali ą ąbulə a na a da shi, ko ke'en.

27 Ama suru ą tą dənə a adanshi a vama o ulinga u tsu. Aą dashi tara ąa'isə ą ąamali a ka Atima ili i ro shi. Woo lobono shi, adama a na a ta yuwusaan Atima ągandə e ida ya Asiya ną ątsumə o uvadi suru. Waru ą te icina ną ąabajini ą ąamali ą tsu!"

28 Ana ązə o ulinga o ndolo a uwai ne, reve a fara yisaali, "Atima tą mg'bain, ąamali a aza a Afisu a da!"

† **19:24** Atima aala ą ąamali a ka a da. Ama e ida ya Asiya suru a yuwusaan yi tą ąganda.

29 Reve obolo a fara o bolotosu, babu usan reve ugbozu wa ama ątsumaq ą lyuci'i mañula u 'yon. Ama suru a suma tą ą tyo ubatą wi ibolo. Reve a zuwa Gayu na Arista 'yawaq obolo ne ele. Ama e re'e ą dana tą a mmalu na Bulu diga Makidoniya.

30 Bulu shi tą ciga u 'yawaq u yuwan adanshi no obolo'o, agba ąza ą yi a lyawa yi shi.

31 Azagbagbain o ro e ida'a n'utsa ma Bulu n da. Reve gba ama a nda ą lyunguwą yi ikaka. Ikaka'a ąyi da she u usu u 'yawaq de wan, tsara u kenee aciyayi addama wan.

32 Atsumaq o ubata'a, ugbozu wa ama u 'yon tą. Ozo o ro a yisaali adama e ili i ro, ozo o ro gba shi a yisaali adama e ili i ro. Ozo o ro gba na ąbundą e reve ili i na i zuwai ą ri de shi.

33 Vuma na ą tsu de Iskandari da aza a Isra'il a zuwai elime, ąyi da a zuwai u cuduwa ili i na i farai. U zuwa tą ama ą rungwą, reve u yuwan adanshi o uną wa ama ą yi tsara u voton ugbozu wo obolo'o.

34 Ana ama'a e revei za va Isra'il a da, reve e teme yisaali, na a dammi, "Atima ąabajini ą ąamalı a aza a Afisu da! Atima ąabajini a aza a Afisu da!" A yuwan tą cu'un ndolo hali irumu i re.

35 O ukosu, ąvu vuma tą ątsumaq a azagbain ą lyuci u zuwa ama'a ą rungwą. Reve u damma, "Ama a Afisu, ątsumaq o uvadı u nda vuma tą lo za na revei lyuci tsu ubatą u na aa yuwusaan Atima ąabajini ą ąamalı ąganda a da shi? Vuma tą lo za na revei ana diga zuva da u riyai agba waru u tą pa nda shi?

36 Babu za na a wasan a na ureve shi. She waru u 6alą du wan. Ko nye i da, she i yuwan ili i tsulo wan.

³⁷ “I tawato ta ama a nda ubata u nda, koto e iva ili i ro atsuma a aa'isa shi, waru koto a yuwan adanshi a vama adama a aamali a nda shi.

³⁸ Na Dimitiriya na aza a na aa yuwusan cu'un vu uling'a a ri na adanshi a aci e le, tsu ta na 'wa vu uge'etosu na aza o uge'etosu. Lyawa le a tara adanshi e le a 'yawa de.

³⁹ Na adanshi o ro o lo, a tara le a tyo ubata wa azagbain a lyuci.

⁴⁰ “N ta uwuwa wovon azagbain a gwamnati va Roma e te reme tsu nu unusu adama a nlangi, adama a na babu ili i na i rawai a yuwan ili i na aa yuwusan nda. Na Roma ciga ucuduwu wi ili i na yaa farasa, tsaqa tsura ili i na tsaa damma shi.”

⁴¹ Dada u damma nle a kara, reve e bete'we.

20

E idaya Makidoniya na Heleni

¹ Ana ugbozu u voyin, reve Bulu de aza e Itoni avu u yuwaan le adanshi a na e isawan ugbamu. Avu u lyawa le u kara a tyo e ida ya Makidoniya.

² O ure'e, reve u batsasa bata bata a yuwusaan le adanshi a na a gbama okolo. Dada u tyoyi e ida ya Heleni.†

³ Wu una ta woto ta'atsu pe.

A mantsa ma na waa zama u uwa a wantsun a tyo e ida ya Suriya, ana wu uwuwa a na aza a Isra'ila o bolo ta una adama o una yi, reve u kamba ni ida ya Makidoniya.

⁴ Waru ama e cindere a da o toni niyi. Ele da Supata mawun ma Puruhu vuma va Biriya, Arista na Sakunda ama a Tasalonika, na Gayu vuma va

Daraba, nã Timoti, waru nã Tikiku nã Tarafima ama e ida ya Asiya.

⁵ Ele ama a nda a wala tã elime, reve a 'yawã o puro tsu Taruwasa.

⁶ Ana o kotoi Abuki o Opopofu, tã atsu gba avu tsu lyawa Filibi va Makidoniya a wantsun. Ana tsu yuwain rana ton a mmalu, reve tsu cina le Taruwasa. Pe da tsu yuwain ayin e cindere.

A 'yasaqin Afitiku

⁷ O urana wu ufaru wa ajuma, reve tsu boloto adama tsu lyuwa ilyalya. Avu Bulu yuwaan le adanshi adama a na u foboi na wãqã kãrã nu usana u tawa. Reve u reme adanshi halí ayin ubatsu.

⁸ Ifitila i shi tã pe abantã o u'wa wa zuva u na tsu bolotoi.

⁹ Reve ulobo u ro u na a tsu de Afitiku danu o ubatsu wu usowoto wu upepu. Avu gba nlavi m purã yi a mantsa ma na Bulu danai adanshi vadamma babu ukotu. Dada u fatsai de a aasula a ta'atsu o u'wa wa zuva'a. Reve e shede yi ukwã.

¹⁰ Reve Bulu cipa, avu u vowon ulobo'o u gbagbala yi ne ekere a yi avu u 'yasãn yi. Dada waa damma, "She okolo a 'yon du wan! U tã wuma."

¹¹ Ana Bulu kumbai o u'wa wa zuva, reve u lyuwa ilyalya nã atsu. Dada u koso asai a adanshi, nu usana avu u reme ure.

¹² Dada ama a tarai ulobo'o a tyo o u'wa u le gbaga, avu asuvu e le a danu.

Bulu 'yawa tã Mitilini

¹³ Reve Bulu reme mmalu a tyo a lyuci va Asusu. Atsu gba'a reve tsu uwa a wantsun adama tsu ga'asan de, ubata u na tsaa tara yi a wantsun.

¹⁴ Ana u cina ntsu de, reve u uwa a wantsun dada tsu k̄arai a tyo Mitilini.

¹⁵ Ana usana u tawai, reve tsu uwa wantsun a tyo zuzu ni ida i memere m̄a mini m̄a Kiyo. Reve ana usana u tawai, tsu pasa a tyo e ida i memere m̄a mini ma Samo. Ana usana u tawisai waru, reve tsu rawa Milita.

¹⁶ Bulu gba u zuwa t̄a okolo a yi u k̄aralai atsuma a Afisu, adama a na u cigai u tara mantsa atsuma e ida ya Asiya shi. U zuwa t̄a okolo u rawa Urishelima a mantsa m̄a Abuki o Urana wa Kupoton.†

Bulu yuwaan t̄a mbara ma Afisu adanshi

¹⁷ Ana u rawai Milita, avu Bulu lyunguwā azagbain a aza e Itoni a Afisu, avu a tawā e enelei.

¹⁸ Ana a rawai, reve u damma le, “I reve t̄a cu'un vu nden n na n yuwain mantsa ma na n d̄anuyi obolo n̄a q̄du, diga urana u na n dasai ida ya Asiya.

¹⁹ N yuwan t̄a ulinga wā Asulazuva n tara aciyavā ili i ro shi, hali na abara. Reve n yuwan ankuri ni ikpa'a i na ama a Isra'ila a yuwusaan numu.

²⁰ Waru n kudā a damma du amayun shi, ko atsuma a ama ko a 'wa du.

²¹ Ili i na n dammai ama a Isra'ila ayi da waru n dammai Atakpaci, aysi da cine aa vadala ubatā wā Asulā, reve a ca Yesu Zagbain okolo e le.

²² “Gogo nda gba, Ruhu va Akiza t̄a ugbozu u vā a gbagbusa mu n tyo Urishelima. Ayi da nda gba n reve ili i na yaq̄a tsurā mu de shi.

²³ N gura t̄a reve a mantsa ma na m burusai lyuci lyuci, Ruhu va Akiza dansaa mu t̄a a na u'wa wa ali u t̄a lo a pura mu, n̄a atsumalimā waru.

24 Suru nã ne, n tara wuma u vã ili i ro shi nnã koto n koto ulinga u na Yesu Zagbain zuwa numu shi. Ayi da ulinga wa alajiya a Alabari a Sa'ani a na oo rocosu icigi ni isa'ani ya Asula.

25 “N 'yãwã tã bãtã bãtã a yuwusaan du alajiya, gogo ko vuma tã ɿtsumã a du aã dãshi ene mu shi.

26 Lyawa n damma du mejege, nnã Asulã a tara wuma u vuma, za lo a damma ee ece yi e ekere a vã shi.

27 Adama a na ko ili i tã n soko du shi n damma du tã ili i na Asulã a cigai i reve suru.

28 I kãlyuwã aciyadu ulobonu waru nã aza e Itoni a na Ruhu va Akiza zuwa ndu yo o'wo aza a aguba e ikyont ya Asula. Ele da aza a na u tsulai nã mpasa mã yi.

29 N gura tã reve nã n kãra, munlu me open n na n rotsoi nkerenkesu n tã tawã agba aa lyawa ikyon ya Asulã shi.

30 Ozo o ro fo ɿtsumã a du o to gondoro ili i na i ri mejege adama a tsurãq aciyele ojoro.

31 I dana ufogu! I cuwan n danu tã na adu a'wan a ta'atsu a barasa du waru a kãlyuwusã du nu usana na ayin, nã moo ocosuyi abara.

32 “Gogo n zuwa du tã o ukere wã Asula. I cuwan na adanshi e isa'ani ya yi! Ayi da waa suwa du, reve i ushi ili i na Asulã o foboi na waa ca du ama a yi.

33 “N ri a maluwa me ikebe yi za ro, ko gba itana shi.

34 Adu na aciyadu i reve tã ne ekere a vã a da n lingai adama n lyuwa, reve waru n kamba aza a na a ri obolo nã amu.

³⁵ N yuwusan ta ne adama n roco du ure u na yaaq kuru, adama i yuwan ulinga lon i kamba aza a na aq ri nu ucira shi atsumaq a du. I cuwan na adanshi e Yesu Zagbain ana u dammai, ‘U la'a tə lobono vuma ca, ana waq ushi.’ ”

³⁶ Ana Bulu kotoi adanshi, reve u kingyo obole ne ele suru u yuwan avasa.

³⁷ Reve suru nle a uwa mesun, reve a katala yi adama a na waq kara.

³⁸ Ili i na i la'a zuwa nle atsumolang, ayi da udammu u na u dammai a na aq dashi ene yi waru shi. Reve suru nle e shewun yi a tyo ubata u na u uwai a wantsun.

21

Mmalu ma Bulu a tyo Urishelima

¹ Ana tsu kasai nā mbara ma Afisu, avu tsu uwa a wantsun tsu saba a tyo Koso e ida i memere mā mini mejege. Ana usana u tawai, avu tsu rawa Rodusa, diga lo waru she Patara.

² Reve tsu cina lo wantsun u na waa pasalai a tyo Finisiya, reve tsu uwa tsu lyuwa elime nā mmalu.

³ Tse ene tə ida i memere mā mini mā Kuburu avu tsu lyawa yi ugulaq tsu kara tsu cipa a lyuci va Taya, e ida ya Suriya, ubata u na aq cipato itana i na i ri a wantsu'un.

⁴ Ana tsu uwai a lyuci, reve tsu cina pe aza e Itoni, reve tsu yuwan pe ayin e cindere. Reve Ruhu va Akiza zuwa le a ca Bulu asala she u 'yawaq Urishelima wan.

⁵ Ana tsu yuwain ayin e cindere'e, reve tsu vasa tsu lyuwa elime nā mmalu. Reve aza e Itoni nā amaci nā muwun n le e shewun tsu o uta a lyuci

a tyo a nge'en m mala. Əvu tsu kədəto a wuyun tsu yuwan avasa.

⁶ Ana tsu kasalai, reve tsu uwa a wantsun. Ele gba a kəmbə o u'wa.

⁷ Reve tsu lyawa Taya a tyo Talamaya. Ana tsu casalai na əza e Itoni, əvu tsa asa pe ayin a tə.

⁸ Ana usana u tawai, reve tsu kərə a tyo Kasariya, əvu tsu cu'wan ya Filibu za va alajiya, vuma tə atsumə a ama e cindere* a na a kambusai ajiya.

⁹ U tə ne esheli a nəshi aza a na o koto o oloi shi, a tsu yuwusan tə adanshi e ikaka yə Əsula.

¹⁰ Ana tsu jimai pe, əvu vumavəsula ro na a tsu de Agabu təwə diga Yahuda.

¹¹ Ana u təwəi yə'ə tsu, əvu u tar a gbakala vi ikyun yə Bulu, reve wu nlə aciyayi ekere na ana. Əvu u damma, "Ruhu va Akiza damma tə, 'Ne tsunda tsa da aza a Isra'ilə a Urishelima əq nlə za gbakala vi ikyun i nda, əvu a zuwa yi e ekere a əza a Roma.' "

¹² Ana tsu uwmai ne, reve ətsu na əza e Itoni a na a ri lo tsu pati Bulu she u 'yawə Urishelima wan.

¹³ Reve Bulu usu u damma, "Adama a nye i ri e mesun a kudusa okolo a va? N ri ufobu n uwa o u'wa wa ali Urishelima goon shi, amma hali n kuwə adama e Yesu Zagbain."

¹⁴ Ana tse enei wəq bulə shi, dada tsu dammai, "Lyawa a yuwan ili i na Əsulazuva e enei a ri mejege."

Urawu wə Bulu Urishelima

* **21:8** "Azə e cindere" a ta dansa ama e cindere a na a dangwai tsərə a kamba nu une'esun wi ilyalya a tyo ubətə wu nruna. Kalyuwə Ajy. 6:1-7.

¹⁵ Tsu jima shi, dada tsu foboi tsu vasai a tyo Urishelima.

¹⁶ Reve ama o ro atsuma a aza e Itoni a Kasariya e shewun tsu, reve a tyowetyo tsu o u'wa wa Nnasan ubat a u na tsaa danu. Ayi vuma va Kuburu da za na fara cayi okolo atsuma e Itoni.

¹⁷ Ana tsu rawai Urishelima, reve aza e Itoni suru a raba tsu na mazanga.

¹⁸ Ana usana u tawai, reve atsu na Bulu tsu 'yaw a tse ene Yakubu, waru azagbain a aza e Itoni a shi ta lo.

¹⁹ Ana Bulu casa nle, reve u damma ununa Asula a yuwain ulinga na ayi adama u kamba Atakpaci.

²⁰ Ana a uwai ne suru, reve a cibala Asula, reve a damma Bulu, "Za tsu, vu ta uwusa, ama ukpukupu na abund aza a Isra'il a o wo ta aza e Itoni, agba suru nle o to mpolo nu ukurusu u Wil a wa Musa mejege.

²¹ Agba a damma le ta de a na vu to rocosu aza a Isra'il a na a ri nden atsuma a Atakpaci, she a kuru Wil a wa Musa wan. A na vu ta dansaa le she a pad a muwun n le uryumbu wan, waru she a kuru agadu a tsu wan.

²² "Cine tsaa yuwain gogo, ana wo o'woi aza a tsu a uwwa ta de na vu ri pa?

²³ Yuwan ankuri, vu yuwan ili i na tsaa dansaa wu. Tsu ta na ama a na a yuwayin Asula akucunu.

²⁴ Vu solo ekere na ama a nda. Vu fobo aciyawu adama a aganda a na a tsu yuwan adama a akucunu'u. Vu tsupa adama a puna aci e le. Dada ama

ee reve adanshi a na a yuwain a aci ą wu epen a da. E te reve a na voo tono Wilę wa Musa.

25 “Tsu damma tą de Atakpacı ązä e Itoni ili i na i lobonoi a yuwan. Tsu dānaa le tą, she a lyuwa ili i na a cayi ąmäli wan. She a tama ąkutsu a mpasa wan, waru a tama nama na ą pundäräi wan. Tsu damma le tą waru she a yuwan tsipere wan.”

26 Reve Bulu usu ąsälä e le. Ana usana u tawai, reve u 'yäwa u yuwan aganda a wulecu obolo na ama'a. Ąvu u uwa ą Aą'isamapada adama u damma le mantsa ma na akucunu e le oo koto, reve a yuwan kuccit adama ą koyan ątsumä e le.

E remei Bulu

27 Ana a yuwain ayin e cindere a na akucunu'u oo koto, reve aza a Isra'ilä o ro a na ą ri e ida ya Asiya e ene Bulu ątsumä ą Aą'isamapada. Dada ą 'yäsaın okolo a ama, reve e remei Bulu.

28 Na a saali, “Ażä ą tsu, kamba ntsu! Vuma nda u ta garasa bąta bąta o ritosu ili i vama ą tyo e ekere a ama ą tsu obolo na Wilę wa Musa, na adama ą Aą'isamapada a nda. U zuwa tą ubąta wa akiza u nda wo o'wo ili i wono a na u tarai Atakpacı a uwa pe.”

29 Ozo o ro e le ą shi tą de e ene Bulu obolo na Tarafima vuma va Afisu ątsumä ą lyuci. Adama o ndolo, a ta dansa u tara yi tą a uwa pe ą Aą'isamapada'a.

30 Reve ugbozu wa ama ą lyuci suru u 'yon, ąvu ama a uwa ą tawusä ni iladı bata bata. Dadä e remei Bulu ąvu o utąa yi ątsumä ą Aą'isamapada reve ą ńarushi nantsu vą Aą'isamapada'a.

³¹ Ele o mpolo n na oo una yi, dada a dammai yali i gbaint̄ yo obolo a əsoja və Roma a na, lyuci suru t̄ de azama u daba na akina.

³² Reve u tarashi nan yali nə əsoja o ro, avu a sum a tyo ubaq̄t̄ u na ama q̄ ri ubolotowu. Ana aza a addama'a e enei zagbai'in nə əsoja a yi avu a lyawa malapa m̄ Bulu.

³³ Avu yali i gbai'in u reme Bulu, avu u zuwa a nla yi na akani e re. Avu we ece obolo a ama'a ko zane da Bulu'u, ni ili i na u yuwain waru.

³⁴ Reve akapi a saala ili i ro, akapi waru ili i ro ko'o. Ana wo o'woi a yuwusan t̄ elemu lon, ugura reve ili i na aa dansa shi, dada u zuwa a tarai Bulu a tyo o u'wa wə əsoja.

³⁵ Ana a rawai a dasata, əvu yisaali i yuwan abunda she na əsoja'a a tanuyi Bulu q̄ nlyungu adama a wawa yi.

³⁶ Avu obolo a ama'a q̄ kuru adansa, “O kototo yi, o kototo yi.”

Bulu yuwayin ama'a adanshi

³⁷ Asoja azama o oto yi ətsumaq̄ a aasula o ukari wə əsoja, əvu Bulu damma yali i gbai'in, “Ko vu ta lyawa n yuwan adanshi nə əvu?”

Reve yali i gbai'in u usu ətsumaq̄ a asalama u damma, “Vu gura t̄ Tsuheleni?†

³⁸ Mu uwua t̄ a na əvu da za va Masar na t̄wayı nu u'yəsün wa asuvu, əvu vu puraq̄ ama a akpaka ukpakukupa unashı (4,000) a tyo o ogozo mantsa mo ro de shi. Ne da shi?”

³⁹ Avu Bulu usu, “O'o, əmu za va Isra'ilə da umatsun wa Tarsu, lyuci na ri ili i ro ətsuma a Kilikiya. Yuwan ankuri, lyawa n yuwan adanshi na ama'a.”

40 Ana zgbai'in u damma niyi u ta gura yuwan adanshi, reve Bulu isawan o udasata, əvu u yuwaan ama iroci ne ekere tsara ə rungwa. Ana ə rungwai, dada u yuwaan nle adanshi na Tsu'arama.†

22

1 Dada Bulu dammai, “Azə ə va na mbara n va, poloi atsuvu yu uwua adanshi a na maa yuwan adama a aciyavə.”

2 Ana a uwua niyi u yuwaan nle adanshi na Tsu'arama* elentsu e le, ə daʃhi tə polo atsuvu.

3 Əvu Bulu lyuwa elime na adanshi, “Amu za va Isra'ilə da umatsun wa Tarsu va Kilikiya, ətsuma ə Urishelima da n kungwai. Amu o rito mu tə e ekere a Gamaliya, əvu gba u rito mu n kuru Wilə wu nkaya n tsu suru. N shi tə no okolo e itoni ya Asulə mejege. N shi tə ununa suru ndu i ri ana'an.

4 N casu tə vuma na suru kuruyi Ure wu Zagbain nda ətsumalimə, hali gba n zuwa ozo o ro o u'wa wa ali, ozo o ro gba hali n zuwa o una le. N dangula ko ali a da ko amaci a da shi.

5 Aabara a nan ganu na azagbain na aciyele ə tə usu ne da a yuwain. Ele da a tsu ca mu mpepelime n na məy 'yawaqə ubatə wa aza a Isra'ilə aza ə tsu a na ə ri Dimaska. Reve n reme əza e Itoni de n tawə ne ele Urishelima a mmalu na akani, adama a ca le ətsumalimə.”

Bulu dammai cine u ga'ain na Yesu

* **22:2** Tsu'arama elentsu a na a yuwusain da atsuma ə Urishelima. Adama o ndolo a na a uwua niyi a yuwusan elentsu e le a uwa tə asalama.

6 Àvu Bulu lyuwa elime, adansa, “Ne da gba urana u ro nu urana a aci ɻamu a marawaa Dimaska, dada ekan o ro diga zuva e ikanai zuzu nà ɻamu.

7 Àvu n riya e ida, reve mu uwwa udyo a dansaa mu, ‘Shawulu, Shawulu, cine tsa da voo bongishi mu?’

8 “Reve n usu, ‘Zagbain, àvu da zane?’

“Reve u usu, ‘Amu da Yesu va Nazara, za na voo bongishi!’

9 Ama a na à shi obolo nà ɻamu e ene tà eka'an, agba a uwwa udyo'o shi.

10 “Àvu me ece, ‘Zagbain, nye vu cigai n yuwan?’

“Reve Zagbain usu mu, ‘Yon vu uwa ɻatsumà a Dimaska. Nà vu rawa a ta damma wu ili i na vaa yuwan.’

11 “Reve aza a na à ri obolo nà ɻamu o rono mu adanga a uwa Dimaska, adama a na ucira we eka'an wo o'woto mu tà irumbà.

12 “Vuma ro na à tsu de Hananiya shi tà pe nà nden ɻatsumà a Dimaska. Vumavàsula da e ekere e itoni i Wilà. Aza a Isra'il a na à ri nden pe suru a tara yi tà vuma và àgbulà da.

13 Reve u tawa wi isawan zuzu nà amu, àvu u damma, ‘I'utsà i và Shawulu, ushi yenì yà wu.’ Lo da me eneshi niyi!

14 “Àvu u damma mu, ‘Asula a nkaya n tsu a dangwa wu tà adama vu reve ili i na u cigai, waru ve ene Za và Àgbulà, àvu vu uwwa yi a adanshi.

15 Vu to o'wo za va alajiya à yi na vaa tara adanshi à tyo ubàtà biti, a dansaa uvadi suru ili i na vu uwmai ni ili i na ve enei waru.

¹⁶ Gogo mantsa mo ulinga ma ða, she vu lungusa mantsa wan. 'Yon, a rumbu wu, ̄vu vu ðe ala a yi, adama a zaza'w̄ unusu w̄ wu.'"

Asula a damma t̄ Bulu yuwaan Atakpaci ala- jiya

¹⁷ Avu Bulu damma, "Ana n kambai Urishelima urana u ro, amu ̄tsumā a avasa ̄tsumā a Aa'isamapada, reve me ene alavu alavu.

¹⁸ Reve me ene Yesu a adanshi. Reve u damma mu, 'Jik̄ vu ut̄ Urishelima adama a na aq̄ usu adanshi a wu a na vaa ca adama a v̄ shi.'

¹⁹ "Reve n usu, 'Zagbain, ama e reve t̄ n 'yawusa t̄ a a'isa a'isa n̄ n remi aza e Itoni ya wu n̄ ru'wi nle.

²⁰ O una t̄ Istifanu adama a na u yuwain adanshi adama a wu. N shi t̄ lo mishin waru n usu t̄ ili i na a yuwain, ̄vu m piri ̄tugu a aza a na o una niyi.'

²¹ "Reve Zagbain damma mu, 'Yon vu 'yawā n t̄ lyungusu wu alanga ubat̄ wa Atakpaci.'"

²² Avu obolo a ama'a o poloo yi atsuvu hali ubat̄ u na u ðeyi, "Atakpaci." Dada a 'yasain udyo u le reve a saala, "O kototo cu'un vuma nda! O una yi! Wu ntsaa u dana wuma shi!"

²³ Reve a uwa yisaali no o fodusoi ̄tugu na a kusha'wi mabul̄ ne ekere.

Bulu na yali i gbain

²⁴ Adama o ndolo reve yali i gbai'in u zuwa o oto Bulu ̄tsumā o ukari wa asoja. Reve u zuwa a fufaba yi, adama u reve ili i na i zuwai ama a yuwusan yisaali a aci a yi.

²⁵ Ana ą nlą niyi azama a fufaba yi, reve Bulu damma yali i na i ri lo mishin, “U lobono tą a fufaba za na ri umatsun u vuma və Roma,† babu ą tsurą yi nu unusu?”

²⁶ Ana wu uwai ne, reve u 'yəwə ubətə u yali i gbain yə yi, əvu u damma, “Nye i da gba vu cigai vu yuwan? Vuma nda vuma və Roma da.”

²⁷ Əvu yali i gbai'in u rawa yə Bulu əvu we ece yi, “Damma mu, əvu vuma və Roma da?”

Əvu u usu, “Ee, əmu vuma və Roma da.”

²⁸ Əvu u damma Bulu, “She na n tsupai ikebe yə abunda, dada n tsurə mo o'woi vuma və Roma.”

Əvu gba Bulu usu, “Amu umatsun wə Roma u da.”

²⁹ Dada əsoja a na ą shi a cigai a fufaba yi, a lyawushi ana a uwai əyi umatsun wə Roma u da. Əyi fo yali i gbaint yə əsoja'a əvu wu uwu wovon, ana u revei u zuwa tə ą nlą yi azama a fufaba umatsun wə Roma.

Bulu yuwan tə adanshi na Azagbain a Mbara

³⁰ Ana usana u tawai, ana yali i gbai'in u cigai u reve ili i na i zuwai azagbain a aza a Isra'ilə ą təwəyi na adanshi a aci ą Bulu, əvu u zuwa ą bədə yi. Dada u zuwai nan ganu a gbagbain na Azagbain a Mbarat suru o boloto. Reve u zuwa a uwa nə Bulu əvu u zuwa yi wi isawan ą məkəkən me le.

23

¹ Əvu Bulu varaa Azagbain a Mbarat esu, reve u damma, “Aza ą və, hali ana'an n ri no okolo ukudu shi, ko ili i na yaa damatosun mu shi, adama a wuma u na n yuwin ą məkəkən mə Əsula.”

² Ana u dammai ne, reve Ananiyaaabara a nan ganu zuwa ama a na ą ri mishin zuzu ną ąyi 6asa yi o uną.

³ Əvu Bulu damma yi, “Asulə a ta 6asa wu, əvu za vi ikpa'a vu tə gashi afili e ishina! Vu dənu tə lo, tsərə vu yuwaan mu uge'etosu u Wilə, əvu da nda gba vu zuwai a 6asa mu, ili i na Wilə u putsayi.”

⁴ Reve ama a na ą ri mishin zuzu ną ąyi a damma Bulu, “Vu ciga tə vi isulaaabara a nan ganu və Asulə?”

⁵ Əvu Bulu gba u usu le, “Azə a və, n reve a na ąyi daaabara a nan ganu shi. Adama a na u tu udanu, ‘She vi isulazagbain va ama wan.’ ” ◊

⁶ Ana Bulu enei ozo o ro e le aza a Sadukiya a da, ozo o ro gba shi Afarishi,† əvu u saala, “Azə a və, amu fo Mafarishi ma da waru mawun ma Mafarishi ma da. O uną u na n zuwai okolo a na ąq 'yasan akwakwə ąyi də i zuwai aa yuwusaan mu uge'etosu.”

⁷ Ana u dammai ne, reve Afarishi'i na aza a Sadukiya'a e teme mawasan vəni le, hali e ne'eshen ure.

⁸ Adama a na aza a Sadukiya† ə usu a na nlingata ma Əsulə ko mukabi n ri lo shi, waru ə usu nu u'yosun wə ąkwakwə shi. Afarishi gba ə usu tə ili i ta'atsu i ndolo suru.

⁹ Reve e reme mawasan vəni le, hali munlu n Wilət ma Afarishi n 'yon mishin əvu a yuwan mawasan o una wə Bulu. Əvu ə 'yasan udyo zuva, adansa, “Tse ene unusu u na vuma nda yuwan shi. Nu ululu u da ko malingata ma Əsulə ma da ma yuwaan niyi adanshi gba?”

◊ 23:5 Mtə. 22:28.

¹⁰ Mawasa'an u suduwa tà hali ama'a à kàrà o morono mà Bulu ebele ra ra ra. Dada yali yà àsoja i bungai ure u na wàà kàrà nà Bulu adama o wovon u na à tàwà a kakara yi. Reve u zuwa àsoja a tara yi à tyo o ukari wà àsoja.

¹¹ Na ayin o ndolo, reve Zagbain tàwà ubàtà wà Bulu àvu u damma yi, "Vu gbama okolo, Bulu. Cine vu yuwayin ama adanshi à và Urishelima, ne da fo vaa yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani à và à Roma."

Ifobí i na o una Bulu

¹² Ana usana u tawai, reve aza a Isra'ilà o bolo unà, àvu a yuwan akucunu a na aa lyuwa shi, agba oo sowo ili shi, she no o una Bulu.

¹³ Ama a na a yuwain akucunu a nda a la'a tà ama amunga.

¹⁴ Avu à 'yàwà ubàtà u nan ganu a gbagbain na azagbain o ro, reve a damma le ili i na a yuwain. "Tsu nlà tà aciyatsu na akucunu a na tsaa lyuwa shi waru tsoo sowo shi, she nà tsu una Bulu.

¹⁵ Adama a nda, àdu Azagbain a Mbarat i damma yali i gbain u tàwà du nà àyi, vadamma i ciga tà i dashi petelyewe adanshi à yi ulobonu. Reve àtsu gba tsu dàñà uvawun tsàrà tsu una yi o ure."

¹⁶ Ana mawun ma zakpara mà Bulu ma uwmai ili i na o foboi a na aa yuwan nà àyi, reve u kàrà à tyo o ukari wà àsoja àvu u kambuwà Bulu.

¹⁷ Avu Bulu de yali i tà àtsuma à àsoja à Roma'a. Reve u damma yi, "Vu 'yàwà nu ulobo u nda a zagbain và wu, u tà ni ili i na waa damma yi."

¹⁸ Avu vuma u usu, àvu u tara ulobo'o à 'yàwà ubàtà u na zagbai'in u ri.

Reve u damma, “Vuma na ri o u'wa wa ali na a tsu de Bulu da pati numu n tara ulobo u nda a tawa ubata wa wu, adama a na u ta na adanshi a na u cigai u damma wu.”

¹⁹ Avu yali i gbaint ya asoja'a u guza yi ukere, reve a tyo a mbanga, avu we ece yi, ayi a nde'en, “Nye vu cigai vu damma mu?”

²⁰ Reve u usu yi, “Ama o ro a ta zama a pati wu vu 'yawa na Bulu ubata wa Azagbain a Mbarat a aza a Isra'il a nfa'an. A ta damma a ciga ta e petelyuwishe adanshi a yi.

²¹ Amma she vu tara yi a 'yawa wan! Ama upasu na amunga a ta de uvapu azama o una Bulu o ure. A kucina ta a na aa lyuwa shi, waru oo sowo shi, she no o una yi. A tu ufobu a pura vu usu ipati i le.”

²² Avu yali i gbai'in u damma yi, “She vu lyawa za reve a na vu damma numu adanshi a nda wan.” Avu u lyawa yi u karaa.

A tara ta Bulu a tyo Kasariya

²³ Ana ulobo'o u karai, avu yali i gbai'in u de nan yali e re, reve u damma le, “I fobo na yaqa karaa a 'yawa Kasariya ni irumu kucci va ayin obolo na asoja ukpakure (200), na asoja a na a tsu kumba ido kupocindere (70), na asoja ukpakure (200) na a tsu yuwan nlangi ni ibata.

²⁴ Adu waru i zamiya Bulu ido i na waa kumba. Avu i 'yawato yi ubata wa gwamna Feli gbaga.”

²⁵ Avu yali i gbai'in u dana mepepelime ma nda a tyo ya gwamna'a:

²⁶ “Amu Kaladiya Lisiya n te icasu yi zagbain gwamna Feli:

27 “Aza a Isra'ila o ro e reme tā vuma nda, reve a shi a ciga o una yi. Amma ana n revei vuma vā Roma da, dada n jikai obolo nā əsoja a vā reve n wawa yi.

28 Ana gba n cigai n reve unusu wā yi, reve n tara yi a tyo o ukobu wa Azagbain a Mbarat n le.

29 Diga na n revei nronuloi n na aa yuwusan nā ayi adama a Wilā u le da. Reve me ene ili i na i rawai a zuwa yi o u'wa wa ali ko o una yi da shi.

30 Əvu waru nanza damma mu ifobi i na aa yuwusan, tsərə o una yi, əyi da i zuwai n zuwai a tara niyi a tyo ya'ə wu. Waru n damma tā aza a na a ri na adanshi nā ayi a tawā ubatā wā wu.”

31 Na ayin o ndolo, dada əsoja'a a tarai Bulu a tyo a lyuci va Antipatari ununa zaghbain le damma nle.

32 Ana usana u tawai, reve a lyawa əsoja a na a tsu kumbusa ido a tara yi o koso tyo Kasariya. Reve əsoja e ida a kərə a kəmbə o ukari wā əsoja u le.

33 Ana a rawai Kasariya, reve a ca Bulu e ekere a gwamna'a nā mepepelime'e.

34 Ana gwamna'a u deyinunā e mepepelime ma na a ca niyi, reve we ece Bulu ko ayi za vi ida i ne i da. Əvu Bulu usu a na, “Amu za va Kilikiya da.”

35 Əvu gwamna u usu yi, “N to polo atsvuvu a vā mu uwua adanshi a wu, a mantsa ma na aza a na a ri na adanshi nā əvu, a tawai.” Reve u zuwa a kpada yi pe o u'wa u na Hiriduť suwai.

24

Feli ge'eto tā Bulu

1 Ana a yuwain rana ton, əvu ama o ro a tawā diga Kasariya adama a damma unusu u na Bulu

yuwain. Ananiyaaabara a nan ganu a da a dñai na azgbain a Isra'ila nã Taratulu za va adanshi a mantsa mo uge'etosu.

² Ana e deyi Bulu a uwa o ukobu wã Feli, avu Taratulu damma gwamna unusu wã Bulu. Reve u damma, "Zagbain Feli, nu ujimu vu tawa ta nã nden mo okolo atsumã a tsu, waru vu yuwan ta ulinga nu ugbozu wã wu, waru o unã u na vu ri nã majiyan me elime, ayi da i zuwai ama a tsu a ri a nden mu ulobonu.

³ Zagbain Feli, ama a tsu ubata suru o to godyusho wu.

⁴ Amma n kadaowã wu ta vu yuwaan mu ankuri, vu ca mu ugbozu wã wu ne'en ke'en, tsara n damma wu unusu u na tsu remei vuma nda nã ayi.

⁵ "Tsu reme ta vuma nda za vu u'yasasan wo okolo wa ama a da. Vuma na zuwusai aza a Isra'ila atsumã o uvadi suru nlangi. Waru ayi zagbain vo mobolo ma Aza a Nazara da.

⁶ Hali u shi ta u ciga u lungusa tsu Aa'isamapada. Dada tsu reme niyi.

[
⁷ "Tsu shi ta tsu ciga tsu ge'eto yi nã Wilã u tsu. Agba Lisiya yali i gbain u usa yi ta nu ukadu e ekere a tsu. Avu u zuwa tsu tsu tawa o ukobu wu uge'etosu wã wu, tsara tsu damma wu unusu u vuma u nda.]*

⁸ "Vu ta tsura amayun e ili i na tsaa dansa e ekere a yi nnã vu koto yi ugbozu nã yeci na aciyawu."

⁹ Reve aza a Isra'ila a usu, a na mejegé ma da ili i na Taratulu dammai suru.

* ^{24:7} Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro a ri nu uguzu u nda shi.

Bulu usuyi Feli

10 Ana gwamna damma niyi u yuwan adanshi, avu Bulu usu yi, "Zagbain Gwamna, n reve tà a na vu tà ge'etosu ama e ida i tsu a'wan nà abantà. Waru n ta yuwan adanshi adama a aciyavà nà mazangà.

11 Vu ta gura kari mu ana, avu vu reve babu usan u kàrà rana kupa ne ejere shi a na n 'yawai Urishelima adama n yuwan agandà a Aa'isamapada.

12 N yuwan mawasan nà za atsumà a Aa'isamapada shi. Waru n zuwa nlangi ko a aa'isa a tà shi, ko ara'an atsumà a lyuci shi.

13 Adanshi a na ama a nda adansa aa gura damma wu mejego ma adanshi'i ununa u ri shi.

14 "Gogo ili i tà i da maa usu, ana a dammai n tà kurusu Ure wu Zagbain u na aa dansa amayun a da shi. Agba n tsu yuwaan tà Asulà a nkaya n tsu agandà, waru n usu tà ili suru i na i ri udanu a atagada a Amasulà.

15 N tà nu uzuwu wo okolo a tyo e ekere a Asulà a ta 'yasen aza a qbulà na aza a na e revei Asulà shi diga atsumà a aakwakwà, ne da fo ama a nda a danai nu uzuwu wo okolo.

16 Ayi da i zuwai n cigai n yuwan wuma u sa'ani adama n tsurà nden mo okolo a makakan ma Asulà na ama suru.

17 "N jima tà ana n tawai Urishelima. Gogo, n tawà ta ni ikebe i na maa kamba ama a va ne ele, avu waru n yuwaan Asulà kucci.

18 A mantsa ma na aza a na a karishi mu ana e ene numu a Aa'isamapada, n dana tà o mokotoo ma agandà a matawa ma nshindà. Ama a dana obolo nà amu shi, waru ko za dana a nlangi shi.

19 U tā dānā ulobonu ama a Isra'ila diga e ida ya Asiya a na a dānāi lo a tāwā pa nna a ciga tā a kari mu ana.

20 Waru ama a na a ri pa a damma wu unusu u na Azagbain a Mbarat e reme numu nā ayi, ana a yuwain uge'etosu wa adanshi a nda.

21 Ili i tā i na a gura damma a aci a vā ayi da, a na n yuwan tā adanshi a nda nu udyo zuva o ukobu wu uge'etosu u le, ‘Ana'an n tā a tātsumālīmā adama a na n cayi okolo a na a kām̄bātō akwakwā wuma.’ ”

22 Feli gwamna vuma da na dānāi nu urevu wu Ure wu Zagbain, reve wi isawaton le, avu u damma, “Nā Lisiya zagbain vu ukari wā aosoja wā Urishelima tāwā, dada moo koto uge'etosu.”

23 Avu u zuwa yali piri Bulu'u, agba she a kpato yi wan. Waru she a putsaa n'utsa mā yi n kamba yi wan.

Bulu yuwan tā adanshi nā Feli

24 Ana a yuwain rana meketeci, avu Feli tāwā nā ka vā yi. Za na a tsu de Durusila, waru za va Yahuda da dānāi. Avu a lyungu vuma ro dewe le Bulu, reve o polo atsuvu e le ana waa dansaa le adama o ucawu wo okolo e ekere e Yesu Za vi Iwawi.

25 Bulu yuwan tā adanshi ne ele adama a qābūlā, nu uguzu wa aci, nu uge'etosu u na u ri lo a tāwā, avu adanshi'i a ju'wān Feli lon. Reve u damma Bulu, “U rawa tā ne ne'en. Vu ta gura kārā. Amma nā n tsurā mantsa, n tā lyunguwā wu vu tāwā.”

26 U ta zuwusa okolo gashi Bulu ta ca yi ikebe, dada waa yuwusan uro nā ayi kuci adama wu uwuwusa ili i na vuma nda aa damma.

27 Ana a yuwain a'wan e re a yuwusan ne, ɖvu o utaq Feli o ootogu a yi. Reve Poruku Fesutu wo o'wo gwamna. Amma o una u na Feli cigai u tsurə icigi e ekere a azagbain a Yahuda, ɖvu u lyawa Bulu o u'wa wa ali.

25

Bulu tarai adanshi a tyo ya Kaisa

1 Fesutu rawa t̄ Kasariya, tsarə u fara ulinga u tsugwamna. Ana u yuwain rana ta'atsu, reve u lyawa Kasariya u kara a tyo Urishelima.

2 Pe da nan ganu a gbagbain na azagbain o ro a Isra'il a cina niyi adama ɖ Bulu. ɖvu waru e ece yi

3 ko u ta ciga u t̄awa n̄ Bulu Urishelima. A pati yi t̄ u t̄awa n̄ ɖyi, adama a na a ta azama a vawan yi, tsarə o una yi a mantsa ma mmalu.

4 ɖvu Fesutu usu le, "Bulu tu ugutsuwu a Kasariya, waru maa jima shi, n t̄ 'yawə de na aciyava."

5 Nnu u yuwan ili i na i lobonoi shi, i lyawa azagbain ɖ du ɖ kuru mu, ɖvu a damma ili yu uwuyanu i na u yuwaan ndu de."

6 Fesutu dana t̄ de Urishelima hali rana kunla ɖ tyo rana kupa, ɖvu u kara ɖ tyo Kasariya. Ana usana u tawai, reve u danu o ukobu wu uge'etosu, avu u damma le ɖ t̄awa n̄ Bulu.

7 Bulu a ma'uwa, ɖvu azagbain a Isra'il a na ɖ t̄awai diga Urishelima o boloto ɖ kandaruwa yi e memere. ɖvu a damma ili yu uwuyanu ya ɖ abunda a na u yuwain, agba a gura damma amayun a adanshi ɖ t̄ shi.

⁸ Bulu gba u wasan taq ili i na a dammai suru a aciyayi, reve u damma, “N ri nu unusu shi. N yuwan unusu aq tyo aq Wilà wa aza a Isra’ila shi, ko aq Aqisamapada, ko aq tyo a gwamnati va Roma shi.”

⁹ Fesutu shi taq ciga u yo’onoto azagbain a Isra’ila okolo. Dada we ecei Bulu, “Ko vu taq usu vu kaqra aq tyo Urishelima, tsaqra a yuwaan wu de uge’etosu wa adanshi a nda aq maqkaqan ma va? ”

¹⁰ Avu Bulu usu, “O’o! Ukobu wu uge’etosu u nda wa Roma u da, adama a nda a da aa yuwaan mu uge’etosu pa. Avu na aciyawu vu reve taq na n ri nu unusu e ekere a aza a Isra’ila shi.

¹¹ Nna n yuwan taq ili i na i rawai o una mu, n ‘yuwan yu una mu shi. Amma nna n ri nu unusu shi, ko avu ko za ro lo na rawai u ca mu e ekere a ama a nda hali o una mu shi. N te ipati a tara adanshi a nda aq tyo ya Kaisat mogono ma Roma.”

¹² Reve Fesutu gammulai na aza o ucasu wa asala aq yi, avu u usu yi, “U lobono taq! Vu pati taq aq tyo ya Kaisa, vu taq gba aq tyo ya Kaisa!”

Fesutu na Agaripa mogono

¹³ Ana a yuwain rana re, avu Agaripa* mogono na ka va yi Baranisi aq tawq Kasariya, tsaqra a raba Fesutu.

¹⁴ A danu taq de rana meketeci, ana Fesutu kambuwai Agaripa mogono adanshi a na a dansa adama aq Bulu. Avu u damma, “Vuma na a zuwai o u’wa wa ali taq pa, za na Feli lyawai o u’wa wa ali, tsaqra n yuwan uge’etosu wa adanshi aq yi.

* **25:13** Ayi vuma nda ulobo wa Hiridu Agaripa da a na e deyi atsuma n Ajy. 12:1-22. Aala aq taq a da le na dada va yi.

¹⁵ Ana n dənai Urishelima, nan ganu a gbagbain na azagbain a Isra'ila a yuwusan tə adanshi ə yi, hali a patishi mu m padaa yi ugana wu ukwə.

¹⁶ "Amma n damma le tə, ətsu əzə ə Roma u ri n yuwan tsu yuwaan za vu unusu uge'etosu shi, she na ə 'yəwə nə ayi ubətə əzə e ida. Waru a tsu lyawa yi tə u yuwan adanshi a na ə 'yəwə nə ayi o ukobu wu uge'etosu ə məkəkən ma aza a na ə 'yəwə nə adanshi'i.

¹⁷ Adama o ndolo, ana ə təwəi pa obolo nə əmu, n lungusə mantsa shi, n dənu tə o ootogu o uge'etosu, əvu n zuwa ə təwəqə mu nə ayi.

¹⁸ Agba ana ama'a ə 'yoyn a na aa yuwan adanshi a na ə ri nə əyi ə tyo e ekere ə Bulu, a gura damma ko ili i tə yu uwuyanu i na n shi aa majiyan a damma shi.

¹⁹ Adanshi e Itoni i le a əfa, waru adama a za na ə tsu de Yesu na kuwəi a na Bulu gba a dansa u tə wuma.

²⁰ Əmu gba n shi tə n lamba ununa ma kari yi ana a adanshi a nda. Reve me ece yi ko u tə usu u 'yəwə Urishelima tsərə a yuwaan yi uge'etosu wa adanshi a nda.

²¹ Bulu gba u pati tə a lyawa mogono ma gbain ma uwua adanshi'i. Dada n zuwai a zuwa yi o u'wa wa ali hali n fobo, əvu n tara yi ə 'yəwə ya Kaisa."

²² Əvu Agaripa damma Fesutu, "N ta ciga mu uwua ili i na vuma nda aa damma."

Dada Fesutu damma niyi, "Nfa'an, vu ta uwua yi."

Bulu nə Agaripa

²³ Ana usana u tawai, əvu Agaripa nə Baranisi o oto itana i tsugono reve ə təwə obolo na azagbain ə

asoja na azagbain a lyuci. Avu Fesutu zuwa a tawa na Bulu.

²⁴ Avu Fesutu yuwaan le adanshi u damma, “Mogono Agaripa obolo no omocin a gbagbain a na a ri pa, kalyuwai vuma nda! Aza a Isra’ila a na o utai Urihelima na Kasariya suru a tawa ta ya’a va a patishi mu n zuwa o una yi.

²⁵ Agba a yindi i vaq, u yuwan ili i na i rawai o una yi shi. Ana wo o’woi u pati taq a ‘yawaq na adanshi a yi o ukobu u mogono ma gbain, ayi da i zuwai n jiyain n ‘yawaq na adanshi a yi ubataq u mogono ma Roma.^f

²⁶ Agba n ri na amayun a adanshi na maa danaa mogono adama a vuma a nda shi. Ayi da i zuwai n tawai na ayi a makakan ma du suru. Waru n tawa taq na ayi a makakan ma wu, mogono Agaripa. Na tsu koto adanshi a yi, dada ma tsuraq ili i na maa dana.

²⁷ A yindi i vaq u to o’wo ulambu wu ugbozu n tara vuma na ri o u’wa wa ali a tyo o ukobu u mogono ma gbain babu mejege ma adanshi e ili i na u yuwait!”

26

Agaripa yuwan ta adanshi na Bulu

¹ Avu Agaripa damma Bulu, “Vu yuwan adanshi na aciyawu, mu uwwa.” Avu Bulu ‘yasan ekere a yi zuva, tsaq ama a rungwaq. Reve u teme adanshi, avu u damma,

² “Mogono Agaripa, n taq na mazangaq a na n tsuraq mantsa ma na maa yuwan adanshi a makakan ma wu ana’an. N geshe aciyawu adama a adanshi a na ama a va a tawayi ubataq wa wu.

3 N reve taq vu taq nu urevu wa agadu a aza a Isra'ila lon naq cu'un vu nden n le. Gogo, vu yuwan ankuri vu polo atsuvu a wu vu uwwa mu ulobonu!

4 “A kungwato mu taq a Tarsu nu urevu wi ili suru wa aza a Isra'ila naq atsumaq a Urishelima. Azagbain a Isra'ila a taq nu urevu u nda suru.

5 E reve mu taq nu ujimu, waru a taq nu urevu u na amu Mafarishi ma da, aza a na a la'ai wila atsumaq o ure wi itoni i tsu. A ta gura damma ne, nnaq a ciga a damma mejege.

6 Gogo, n taq mishin e ge'etosu mu adama o uzuwu wo okolo a na n zuwai a nzuwulai n na Asula a yuwayin ama a tsu nu ujimu.

7 Nzuwulai n nda n da n zuwai gundo tsu kupa ne ejere a yuwusaan Asula aganda urana na ayin. Nzuwulai n nda n tawaq taq nu uzuwu wo okolo. Mogono maq va, adama a na n ri nu uzuwu wo okolo a nda a da aza a Isra'ila a tawayi na adanshi a va pa nda.

8 Nye i zuwai woo o'wo usan vuma usu a na Asula a tsu 'yasan taq akwakwa?

9 “Amu aciyava n shi taq n ciga n putsaa naq malyuwa me elime naq mayan ma adanshi e Yesu va Nazara.

10 Nan ganu a gbagbain a ca mu taq ucira u na maa yuwan ili i nda suru, waru n reme taq aza e Itoni naq abunda a Urishelima, reve n zuwa ukere u va fo tsara o unusa le.

11 N zuwa taq a fufaba le a mantsa naq abunda atsumaq a a'isa, ko u ta zuwa le a wasan Kristi Zamawawa. N dana taq naq tsushu'un ne ele lon, hali n karishi le ana a tyo e ilyuci ya alanga e ida yo omocin, avu n zuwa le de atsumalima.”

Cine Bulu ga'ain nā Yesu

¹² Ḵvu Bulu lyuwa elime, adansa, “Urana u ro n dānā tā atsumā a mmalu ə tyo Dimaska, tsārā n yuwan ulinga u nda, nā mepepelime ma na mā ri nu ucira u na nan ganu a gbagbain a zuwai ukere.

¹³ Mogono, a tyo o urana a aci, dāda ekan a na a la'ai ekan o urana o utāi de zuva, Ḵvu u reme mu esu obolo na aza a na ə dānāi nā amu.

¹⁴ Atsumā ə tsu, koyan riya tā e ida. Reve mu uwua udyo a yuwusaan mu adanshi nā Tsu'arama,† adansa, ‘Shawulu, Shawulu, nye i zuwai voo bongishi mu? Tsulo tsa da nā nan yuwan nlāngi na aadanga a aguba.’

¹⁵ “Reve me ece, ‘᷄vu da gba zane, Zagbain?’

‘᷄vu Zagbain u usu, ‘᷄mu da Yesu za na voo bongishi.

¹⁶ ‘Yon gogo! Ili i na i zuwai n tāwāi ubātā wā wu gogo, n dāngula wu tā vo o'wo aagbashi ə va, reve waru vu damma ili i na ve enei. Vu ta damma uvadī ili i na i farai pa, nā mantsa mo ro nā ve ene mu.

¹⁷ N tā lyungusu wu ə tyo ubātā wa aza a Isra'ilā, waru n ta lyungusu wu ə tyo ubātā wa Atakpací. N te kede wu nā vāq 'yāwā ubātā u na n lyungu nuwu.

¹⁸ N ta ciga vu kpatu'wā esu e le, reve waru vu vadala le a lyawa irumbu ə tyo ubātā e ekan. Ḵvu a vadala a lyawa ucira u Male ə kāmbā ubātā wā Ḵsulā. Ḵsulā a ta yuwaan le gafura vu unusu u le, Ḵvu ə tsurā ure obolo na ama a na a tawai nshindā n le adama o ucawu wo okolo e le ya'ə vā.’ ”

Ulinga wā Bulu

19 Avu Bulu damma waru, “Ne da waru, mogono Agaripa, n wasan shi.

20 N fara taq yuwaan aza a Dimaska alajiya. Avu n kara a tyo Urishelima hali a tyo e ida ya Yahuda. Reve waru n kara a 'yawa ubata wa Atakpaci. Avu n damma le, ama suru a lyawa mayan mo unusu, avu a vadala a kamba ubata wa Asula. Reve a yuwan isa'ani tsara o roco ama a na a vadalai.

21 “Ayi da i zuwai aza a Isra'il a reme numu a Aa'isamapada, azama o una mu.

22 Amma Asula a kamba mu ta, ayi da i zuwai n ri wuma ana'an, tsara n damma ama amayun a nda, diga a vuma ke'en hali a tyo o mogono ma gbain. Ili i na n dammai suru ili i na amasula na Musa dammai da na yaa fara.

23 Ili i na gba yaa fara, ele da Zamawawa to sowo atsumalima, ayi da waru wo o'woi vuma vu ufaru na 'yoyin atsum a akwakwa, waru u ta dana ekan e ekere a aza a Isra'il na Atakpaci.”

24 Bulu atsum a adanshi, reve Fesutu yuwan adanshi nu udyo zuva, “Bulu vu jaara ta wayan? Abunda e desununa u zuwa ta mapuna ma wu ma sada!”

25 Avu Bulu kambuwa yi, “N jaara shi, Zagbain Fesutu. Ili i na maa dansa amayun a da, waru u ta nu urevu u sa'ani.

26 Agaripa mogono u ta nu urevu wi ili i nda. N ta yuwusan adanshi babu wovon, n reve ta u ta nu urevu wi ili i na i farai de nu ujimu. Ili i nda i fara o oboguzu o ro usokowu shi.

27 Agaripa mogono, vu ca ta okolo na amasula? N reve ta vu ca ta—”

²⁸ Reve Agaripa gbandara yi ne'en, "Vu ta a majiyan vu to o'woto mu za vi Itoni a mantsa wa'a?"

²⁹ Avu Bulu usu yi, "Ko nu u tara mantsa me ke'en ko mantsa mā abantā, avasa a vā ayi da avu na aza a na a uwusua mu ana'an yoo o'wo ununa amu n ri! Shede maa ciga du i dānā wunlu na akani a nda shi."

³⁰ Avu mogono Agaripa, nā gwamna Fesutu, nā Baranisi, na aza a na a dānai obolo ne ele suru a 'yon reve a kārā a lyawa ubātā'a.

³¹ Ana a dammulai vāni le, avu a damma, "Vuma nda yuwan ili i na i rawai o una yi shi, ko a zuwa yi o u'wa wa ali shi."

³² Hali Agaripa damma Fesutu, "O unā u na u pati ntsu tsu 'yāwā na adanshi a yi ya Kaisa da goon yaa putsaa tsu tsu lyawa yi."

27

Bulu uwa tā a wantsun a tyo a lyuci vā Roma

¹ Ana mantsa ma na tsāq kārā a tyo Italiya yuwain, avu a zuwa Bulu na akapi a ama a na a dānai o u'wa wa ali e ekere a yali ya asoja i na a tsu de Juliyo tsāra u kalyuwā le. U dānā tā pe atsumā a azagbain a asoja a na a tsu de Asoja a Kaisa Mogono.

² Arista dānā tā fo obolo nā atsu. Ayi vuma lyuci va Tasalonika da upasu wi ida ya Makidoniya. Tsu uwa tā wantsun u na wu utāi Adaramiti. Ama a na a luwusa wantsu'un a shi tā a yuwan majiyan ma na e isawan a mulyuci n na n ri a nge'en m mala mi ida ya Asiya.

3 Ana usana u tawai, reve tsu uwa atsumaq e ida ya Sida. Juliyo zaghain va asoja u yuwusaan ta Bulu isa'ani lon. Hali u lyawusa yi u kalyuwusa n'utsaq ma yi, tsara a ca yi ili i na u cigai suru.

4 Ana tsu lyawai lyuci va Sida avu upepu u purusa tsu, avu tsu kara a tyo zuzu ni ida i memere ma mini ma Kuburu, tsara tsi ivuwan nu upepu'u.

5 Reve tsu kara a tyo uyagi a mbang ma Kilikiya na Bamafiliya, hali tsu rawa a lyuci va Mira e ida ya Likiya.

6 Dada yali'i u tsurai wantsun u na wu utai diga a lyuci va Iskandariya waru u dana ta a tyo Italiya. Adama o ndolo a da u zuwa ntsu, tsu uwai a wantsu'un.

7 Tsu yuwan ta mmalu ma atsumalima mu upepu ni ikedu i mala rana kpara. Ana tsu yuwin atsumalima lon, reve tsu rawa zuzu na lyuci va Kinida. Avu upepu u putsaa tsu a na tsaq kara elime. Dada tsu kandaruwai a tyo e ida i memere ma mini ma Karita zuzu nu ubata u na a tsu de Salamani, upasu u na Karita ee geshee tsu upepu'u.

8 Ne da tsu yuwin mmalu na atsumalima hali tsu rawa a wisawatan u wantsun u na a tsu de Ubata u Sa'ani u Wivuwun, zuzu na lyuci va Lasiya.

9 Tse ene ta lyushi yuwan ta zuzu, waru uluwu u wantsu'un u to o'wo na meleshe lon. Amayun urana wa Abuki u Mayan ma Gafura mo Unusu*† ma kara ta.

* **27:9** Aza a Isra'il a tsu yuwan ta abuki a nda e memere mo Woto wa Kupa. Mantsa mo ndolo ma da Mala me Memere ma tsu dana ujaaru.

10 Avu Bulu yuwan adanshi na azgbain adama a mantsa ma mmalu'u. Reve u damma, "Azgbain, n ta yuwusan majiyan n̄a tsu lyuwa elime n̄a mmalu n̄ nda tsu ta uwa ətsumalimə lon. Tsu ta ga'an ni iwuya i na yaq lungusə wantsu'un. Tsu t̄ waru o oco itana i na i ri a wantsu'un ə mini. Ama a ta uwua usən lon, waru wuma u tsu u t̄ dənə e ekere e iwuya."

11 Yalit ya aza o u'wa wa ali'i gba u usu adanshi a Bulu shi, əvu u usu adanshi a zaghain vu uluwusə u wantsu'un n̄ za wantsu'un.

12 Ana wo o'woi Ubətə u Sa'ani u Wivuwun u tu ukpətu'u lon, wəq dənə ulobonu lyushi koto wantsun u le lo shi. Reve ozo o ro e le a damma a lyuwa elime n̄a mmalu, tsərə a rawa a lyuci va Finikiya, adama lyushi cina le de. Finikiya wisawatan u wantsun u sa'ani u da a Karita,† za na ə kəlyuwusə ugana ə tyo əlivu nu uyagi ə tyo alivu.

A ga'an t̄a nu upepu

13 Ana upepu u sa'ani u farai e kebushe diga uyagi, reve əza o uluwu u wantsu'un a yuwan majiyan a mantsa ma sa'ani ma da a yuwan mmalu cine o foboi. Avu o fodo rumu na a tsu vari ə mini tsərə wi isawaton wantsun, reve ə kuru ə nge'en m mala ə tyo ə nge'en mi ida ya Karita.

14 Amma əvu əabajini o upepu u na ə tsu de "Upепu wu Ugana na Asana" u kebe tsu ə tyo e memere mə mini.

15 Reve upepu'u u faba wantsun u tsu, hali tsu kudə a wala ə tyo ubətə u na tsu cigai. Avu tsu lyawa upepu'u u purə wantsu'un.

16 Avu tsu kuru nā nge'en mi ida i memere mā mini ma Kawuda e ebele a na upepu waa damaton tsu shi. Tsu yuwan tā ukadu u na tsaa wawa wantsun u ke'en adama u lāngā wan. Avu tsu nlā yi a wantsun u gbain.

17 Ana tsu ronoi wantsun u ke'en, tsu tāwāto niyi ubātā wu zagbai'in, avu aza a wantsu'un a nlā wantsun u gbai'in na amunga akāndāruwa, tsārā wo o'wo ubolu. Avu a cipāto aapalutsu a wantsu'un adama u kārā ben, tsārā u gama mābulā ma Siriti wan.

18 Ana usana u tawai, a yuwan tā upepu wu ucira, hali a varishi itana a mala.

19 Ana usana u tawisai, reve aza o uluwu u wantsun a varishi itana i wantsu'un ne ekere e le.

20 Ne da upepu'u u damatosun ntsu, agba u jebe shi, hali rana abantā. Upepu'u u pala tā urana ni italyo'o, hali tsu tawa okolo a na tsaa la'a.

21 Ne dā tsu dānāi babu za na lyuwai ilyalya. A tyo de dada Bulu deyi ama a wantsu'un, reve u dāmma le, "Ama a nda, nni i shi yu uwuwa mu a na tsu lyawa Ubātā u Sa'ani u Wivuwun shi. Ni i shi i yuwan ne, tsu shi a tsurā ants a nda shi, waru ko ili i tā i tsu tsu shi a lamba shi.

22 Amma gogo i gbama okolo, ko za pa na wāa kuwā shi, amma tsu ciga tsu 'yuwan wantsu'un u ta liā a mini.

23 I reve aamu vuma vu u'wa wā Asula u dā, waru n tsu yuwaan yi tā aganda. Na ayin o yon, Asula a lyungu tā malingata mā yi a tyo ya'a va.

24 Malingata'a wi isawan tā a nge'en n va, reve u dāmma, 'Bulu she vu uwuwa wovon wan! Vu te isawan a mākakān mo mogono ma gbain Kaisa.

Waru adama ə wu a da Əsulə ni isa'ani ya yi waa wawa ama a na ə ri a mmalu obolo nə əvu.'

25 Adama o ndolo i gbama asuvu! N ca tə okolo e ekere ə Əsulə, ne da woo o'wo.

26 Ko na wo o'woi, upepu u to oco tsu e ida i memere ma mini waru wantsun u tsu u ta liba."

Upepu'u u lyuwa tə elime

27 Tsu yuwan tə rana kupa nə əza ə nəshi upepu'u e kebushe wantsu'un ə təwə ubatə u nda nu ubatə u ndede o uyagi u mala'a e ida ya Italiya. Amma ə tyo e memere ma ayin o urana wa kupa nə əza ə nəshi, dada əza o uluwu u wantsu'un e revei a na tsu rawai zuzu ni ida.

28 Dada o rito, reve a cina əru'un ə mini'i udu-suwu ukpaku nu ushin (120). Ana ə karai ke'en, reve o ritowiso əvu a cina əru'un ə mini'i udu-suwu kupakucci.

29 Əvu a fara a uwu-wusa wovon u na upepu wee kebe tsu ə tyo ubatə wa atali e ida'a. Dada a variyi irumu yu ume i nəshi o ucinq u wantsu'un, tsəraq u putsaa wantsu'un nə mmalu. Reve e teme a yuwusan avasa a patishi Əsulə usana u tawa le gbaga.

30 Reve əza o uluwu u wantsu'un ə shi a ciga a lyawa wantsu'un. Əvu a tara mawantsun, reve a zuwa ə mini vadamma a ta vari rumu vu ume elime a wantsu'un tsəraq ə pusaan əza e le ugbozu.

31 Reve Bulu damma yali nə əsoja, "Nnə ama a nda e isawan ətsumə ə wantsun u nda shi, babu ununa yaa yuwan i la'a."

32 Ana a uwu-wa ne, reve əsoja'a a pupada amunga a mawantsu'un, əvu a lyawa yi pe ə mini.

³³ Usana azama matawa, (avu Bulu pati le a lyuwa ilyalya, adansa, “Azə ə və, tsu yuwan tə rana kupa nə əzə ə nəshi a na tsu yuwain mmalu mə atsumalimə ə mini, agba tsu lyuwai ili i ro shi.

³⁴ Adama o ndolo n ta patishi du i lyuwa ilyalya adama a lafiya du, ana wo o'woi ko vuma tə atsumə ə du aa lamba ənji ə tə a aaci ə yi shi.”

³⁵ Ana u dammai ne, əvu u tara opopofu, əvu u yuwaan Asulə mazanga, reve wu bubusa yi, əvu u tama. Ne da u yuwain ə məkəkən me le suru.

³⁶ Əvu suru nle ə dəshi ugbamu wa asuvu, reve ele fo a lyuwa ilyalya.

³⁷ Abundə ə tsu na tsu dənəi pe atsumə a wantsu'un gba ətsu da tsu dənəi ama ukpakure nə kupocindere nə aza a tali (276).

³⁸ Ana a lyuwa ə cuwəin, reve o oco ishina ya əbundə tsərə ə sədə ume u wantsu'un.

Wantsu'un wu 6oso tə

³⁹ Ana usana u tawai, əzə o uluwu u wantsu'un a gura reve e ida i na ə ri shi. Amma e ene tə oboguzu o ro a na ə ri nə wuyun. Reve a yuwan majiyan ma na əqə luwə wantsu'un ə 'yawə ubətə u wuyu'un.

⁴⁰ Əvu a pupada amunga a na ə tsu nləqə irumu yu ume, reve a lyawa le pe a mala'a. Əvu ə bədə amunga a na ə nləi aaci o uwatala u wantsu'un fo a mantsa mə tə. Reve ə kərə ə 'yasəşən aapalutsu a wantsu'un ununa waa zuwa upepu u kebe wantsu'un ə tyo elime hali a rawa ə nge'en m mala.

⁴¹ Agba wantsu'un u rawa e ida shi, əvu tsu rawa ubətə u na mini ma palai wuyun, reve wantsu'un u uwa ə wuyu'un hali u kudə ə zungwə. Əvu

wantsu'un u kara o moboso na acapa adama o upepu ni ikedu i mala.

⁴² Avu qsoja'a q shi a ciga o una azq o u'wa wa ali, tsara a yuwan udasu a suma wan.

⁴³ Amma ana wo o'woi yali'i u ciga ta u wawa Bulu, reve u putsaa le. Avu u damma le aza a na a gurai udasu q dasa q tyo e ebele a mala.

⁴⁴ Akapi gba shi a kumba a akpata, ko a kumba akpata o ukosu u wantsun u na wu bosoi. Ne da a yutain hali suru nle a rawai q nge'en m mala'a gbaga.

28

Bulu kambato ta ama atsuma a Malita gbaga

¹ Ana tsu la'ai, avu tsu uwua a na tsu ta e ida i memere ma mini i na q tsu de Malita.

² Ama q lyuci'i a yuwaan tsu ta isa'ani lon. Mantsa ma mini na mantsa mo utanu ma da ma danai, avu a kabatowo tsu akina, tsara tsu lya-suwa.

³ Avu Bulu zami danga a zuwusa a akina, reve yo ro na ri na tsukono wu uta pe atsumma a danga'a adama o usuduwu, avu u kada Bulu o ukere reve u kabu de.

⁴ Ana ama q lyuci'i e enei yo'o ukabu o ukere wa yi, avu a dammulai vani le, "Vuma nda za mona ma ama ma da! Ye ene, ko na u kuwai q mini shi, amma suru na ne qamali a ka o uge'etosu wa amayun a da a zuwai mpasa ma ama n kurusu yi, u ta gba q kuwa."

⁵ Avu Bulu zakatsa ekere q yi reve u vari yo'o a akina, agba wu uwua mbala shi.

6 Reve ama'a q kara a majiyan a na Bulu ta tsutsa ko u riya avu u kuwushi lo. Amma ana a jima'i, agba e ene ili i fara nq ayi shi. Reve a vadala majiyan me le, avu a damma, "Masula ma da."

7 Vuma na q tsu de Pubiliya da dana gwamna vi ida i memere mq mini'i. U dana tq ni ida lo zuzu q kandaruwa. Ayi da u ushi ntsu, reve u ca tsu ucu'watan o u'wa wq yi hali rana ta'atsu.

8 Dada va Pubiliya gba u dana tq ni ivuna nu ucaruwu. Avu Bulu uwa ubatq u na u dana. Reve u kuruwaq yi ukere a yuwusaan yi avasa, avu gba vuma'a u kambq gbaga.

9 Ana vuma wo o'woi gbaga, reve ama e ida i memere mq mini'i q kara q tawusaq na ama e le a na q ri nu ubanakun yq Bulu avu u kambato le gbaga.

10 Ama'a a ca tsu tq tsugbain lon, waru ana tsaa kara a ca tsu tq ili biti i na tsu cigai.

Bulu rawa tq q lyuci vq Roma

11 Ana tsu yuwain woto ta'atsu a Malita, reve tsu teme mmalu a mala'a. Avu tsu uwaq a wantsun u na wi isawain e ida i memere mq mini'i a mantsa ma na mmalu a wantsun n shi n yuwan shi. Wantsun u lyuci wa Iskandariya u da u dana. A aaci a wantsu'un, iroci yu ushe'en vu mpishe vq amali a na q tsu de Kasata nq Polu da dana de.

12 Ana tsu rawai q lyuci va Sirakusa, tsu dana tq pe rana ta'atsu.

13 Reve tsu uwa a wantsun avu tsu lyawa Sirakusa, avu tsu kara q tyo ubatq u na q tsu de Rigiyun. Ana usana u tawai, upepu u lapusa tq q tyosu ugana, avu tsu rawa q lyuci va Putiyoli.

14 Atsuma a lyuci va Putiyoli tsu cina ta pe aza e Itoni, reve a pati tsu tsu isawan pe ne ele. Ana tsu yuwain ajuma a ta ne ele, avu tsu kara a tyo a lyuci va Roma.

15 Ana aza e Itoni ya Roma a uwai a na tsu ta lo o ure a tawa, reve a tawa a ga'aton tsu e Eden a Apiya. Ozo o ro gba shi a ga'aton tsu ta ubata u na a tsu de Cu'watan Ta'atsu. Ana Bulu ene nle, reve u godyoo Asula reve u dashi tsura ugbamu wo okolo.

Bulu yuwan ta adanshi de Roma

16 Ana tsu uwai a lyuci va Roma, a lyawa ta Bulu dan a yi a nde'en obolo na qsoja a na a pirishi yi.

17 Ana tsu yuwain rana ta'atsu, avu Bulu de azagbain a Isra'il a atsuma a Roma. Ana o bolotoi avu u damma le, "Adu aza a va, ko na wo o'woi n yuwaan ama a tsu unusu shi, n nusaan le ubata e ili ya agadu a nkaya n tsu shi. Suru na ne e reme mu ta a Urishelima, avu a ca mu e ekere a ama a Roma ugutsuwu.

18 Ele gba aza a Roma e petelyuwe ta adanshi a va, avu a ciga a lyawa mu, adama a na e reme mu nu unusu u na u rawai o una mu shi.

19 Amma ana aza a Isra'il a usu yi shi, ayi da i zuwai u reme numu m patiyi a tyo na adanshi a va ubata wa Kaisa mogono, ko na wo o'woi n ciga n 'yawaa na ama a tsu o ukobu wu uge'etosu shi.

20 Ayi da i zuwai n zamiyi ure u na me ene du, tsara tsu dammulai ne'en, ana wo o'woi adama a vuma na aza a Isra'il a e indanasa utawu wa yi u da a nlä numu na akani a nda."

21 Reve a usu yi, "Atsu tsu uwwa adanshi a wu ubata wa aza a Isra'il a shi. Tsu tsura mpepelime n

na a danaa ntsu de Yahuda shi. Waru tsu uwwa adanshi o uwuyanu ą wu ubatę wa aza a na a rawai shi.

²² Amma tsu ciga tą tsu uwwa yo okolo ą wu. Ili i na ątsu tsu revei ąyi da, adama o ure wą Asula a sa'avu a nda na ama suru a yuwusan adanshi a vanvama adama ą yi.”

²³ Ana a zuwai urana u na a ga'an, reve ama ną abunda gba a tawę ubata u na u cu'wain. Diga usana hali ą tyo ulivu u yuwusaan le tą adanshi o tsugono tsą Asula. Ąvu u yuwan ulinga na atagada ą Wilę wa Musa na atagada a Amasula, tsara u vadala le ą kuru Yesu.

²⁴ Ozo o ro e le ą usu tą ili i na u damma nle, ozo o ro gba shi a 'yuwan tą a na a ca okolo.

²⁵ Ąvu a uwa mawasan vəni le, reve ą kara e bete'ushe. Ą tyo o ukosu ąvu Bulu damma, “Ruhu va Akiza damma tą mejege, ana u yuwain adanshi na nkaya n tsu o uną wa Ishaya vumavasula,

²⁶ ‘Vu 'yawą vu damma ama ą vą,

“I ta uwwa adanshi ą vą,

agba yaą tsurą urevu wą yi shi.

I te ene ili i na n yuwain,

agba yaą dənə nu urevu wą yi shi.

²⁷ Suru ndu i tą no okolo ubgamu.

Atsuwu ą du a ula tą,

esu ą du waru ą tu upalu.

Yee ene shi, waru yaa uwwa adanshi shi,

waru yaą tsurą urevu shi.

Ni i shi a uwwa, ana i vadala tą ą tyo ya'a vą,

waru n shi tą kambato du gbaga.” ’ ◊

◊ 28:27 Isha. 6:9-10.

²⁸ “Adama a nda, n ciga t̄ i reve Asula a lyungu t̄ na alabari e iwawi, hali ̄ tyo e ekere a Atakpací. Ele gba ̄ t̄ ushi.”

[²⁹ Ana Bulu dammai ne, ̄ vu aza a Isra'ila ̄ 'yon a lyawa ubat̄ a, reve ̄ kara a mawasan vani le.]*

³⁰ Bulu gba u danu t̄ pe o u'wa u na wa tsupusa ikebe hali a'wan e re. A ushishi vuma na t̄awai ubat̄ wa yi suru.

³¹ A shi a putsaa yi na alajiya shi. U yuwusan t̄ uritosu w̄ Yesu Zagbain Za vi Iwawi, babu wovon.

* ^{28:29} Akuci a Atagada o Ulinga wa Ajiya o ro ̄ ri nu uguzu u nda shi.

**Nzuwulai n Sa'avu na Tsishingini na adiva a
na a dangulai a Nzuwulai mu Ufaru**

New Testament in Tsishingini (NI:tsw:Tsisingini)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsisingini

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsisingini

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

bb185c63-dc44-572c-ae93-66252c4dfa1e